

Kronika obce Salaš

I.díl

Tato obecní kronika byla založena Janem Vaňkem les. hajným čís. 41 v Salaši v roce 1922. Pisatel pokusil se zaznamenati význačné události též z doby minulé. Hledě věrně dle pravdy vylíčiti různé události, jež pro dějiny Salaše mají význam. Okolí Salaše je většinou obklíčeno hory Velehradskými a z třetiny Buchlovskými, obec sama leží v údolí, obcí jde silnice k Velehradu, nazad do hor až k myslivně asi 1 hod cesty. Obec čítá tou dobou 79 čísel ze 423 obyvateli národnosti české, v obci je 2.tř. škola obecná.

Vznik obce Salaš

Obec Salaš vznikla pravděpodobně ze „salaše“ místa v lesích a na horách, kde se ovce a dobytek po celé léto pásł. Vždyť ještě do r.1880 měl velkostatek Velehradský ve svých horách nedaleko „zlacké“ (studénky) ovčín a prádlo, v němž prával ovce.

Mimo toho i listina ze dne 7. ledna 1692 dokazuje pravděpodobnost naší domněnky. Stěžuje si v ní prelát Velehradský že Buchlovští zabrali pastvíska pro dobytek jemu i Salašanům. Nelze však určitě říci, kdy ze „Salaše“ vznikla obec Salaš.

V matrikách Velehradských již za klášterníků byl činěn rozdíl mezi Salašem Velehradským a Salašem Buchlovským. Na příklad v matrice křestní dne 2. Července r.1713 je zapsán jako otec Jan Viktora ze Salaše monasterii (Salaš klášterní), kdežto při zápisu dne 18. Března 1714 je uveden otec Martin Volčik ze Salaše Buchlovského.

Obě jména jsou dosud na Salaši . Dosti je zápisů ze Salaše Buchlovského, málo ze Salaše Velehradského. Rokem 1771 začali zapisovati do matriky čísla domovní. Ve dvou letech 1775-1776 nacházíme několik zápisů ze Salaše Buchlovského s čísly: 7, 18, 23. Při čísle 28 je napsán jen Salaš, toto číslo však patří určitě Salaši Velehradskému, jak dokazuje křestní zápis z 19. Července 1783. Na konci roku 1779 je v matrice poznámka: „Tohoto roku byl oddělen Salaš Buchlovský od farnosti Buchlovské a přidělen administrátorovi Velehradskému, jak dekret naznačuje.“ Dle zmíněného dekretu připadl Salaš Buchlovský k Velehradu pod správu duchovní, nikoli též pod správu vrchnostenskou. Tím zajisté lze vysvětliti, proč i této činí se v matrikách rozdíl mezi Salašem Buchlovským a Velehradským. Po zrušení kláštera za císaře Josefa II. V roce 1784 byly zavedeny místo dosavadních matrik latinských nové matriky německé. Pro Velehrad i Salaš byla zavedena jedna společná matrika, do níž po tři léta bylo zapisováno dle řady z Velehradu i Buchlovského Salaše.

Roku 1787 byli však zápisy ze Salaše Buchlovského psány odděleně. V nich nalézáme č.37 v roku 1810 a č.39 až r.1839. Od r.1813 v matrikách odpadá přídavek „Buchlovský“ a zůstává jen Salaš i v oddílu pro Salaš Buchlovský. Salaš Velehradský zůstal i po r. 1787 v němž Salaš Buchlovský byl oddělen v matrice při Velehradě. Zápisů ze Salaše Velehradského je málo a v nich se opakují též jména. V jednom a tomtéž čísle (hlavně 28) vyskytují se v touže dobu více různých jmen. Při Salaši Velehradském je uvedeno číslo 8 již 30. Května 1791 (též 1. ledna 1796). Co je příčinou toho, že z tolika čísel je tak málo zápisů, nelze odpověděti. Z oddílu pro Velehrad mizí rokem 1813 obvyklý přídavek „Velehradský“ a sním i Salaš z matriky v oddílu pro Velehrad odpadá. Rokem 1814 počínaje má obojí Salaš zápisy v jednom oddílu společně. Od té doby zmizeli názvy Buchlovský i Velehradský. Vzpomeneme-li na Modrou, kde dostačilo 20 osadníků na osadu, připustíme jistě že na osadu Salaš bylo dost čísel, ať již ze Salaše Buchlovského nebo Velehradského, zcela jistě dost po splnutí v jeden Salaš, k němuž též náležela „St. Hut“, bývalé sklárny. Tyto sklárny zanikly kolem roku 1830. Ze St. Hutě mají Salašani až dosud zvonek na své zvonici.

Z toho, co dosud napsáno, je zcela jisto, že Salaš byl již za doby klášterní a to dávno před zrušením kláštera Velehradského v r.1784, Jakousi pochybnost mohli bychom projeviti při čtení zprávy úřadu panského na Velehradě ze dne 12.ledna 1813. Tento úřad píše: „Týmž způsobem jako Modrá, vznikla dominikální obec Salaš, patřící Buchlovskému panství a rovněž na Velehrad přifařena byla“. Jelikož tedy za klášterních dob ani osady Modré, ani Buchlovské obce dominikální Salaš nebylo, měla Velehradská fara jenom usedlé, potažmo vrchnostenské služebníky a klášterní řemeslníky místa Velehradu ve farnosti.“ Této zprávě je třeba takto rozuměti: Salaš mohl vzniknouti podobně jako Modrá,

ale za doby klášterní byl již osadou pojmenovanou, ačkoliv samostatnou obcí stal se pravděpodobně až po zrušení kláštera, tedy po r. 1784. Vždyť Modrá byla osadou patřící k Velehradu až do roku 1880. Třeba si též povšimnouti, že listina činí rozdíl – Modrou jmenuje „Osadou“ (Collonie), Salaš „obcí“ (Dominical Jesucinde). Ještě zajímavější jest, čeho se dovídáme z několika listin, jež jsou uloženy v zemském archivu v Brně. Listiny ty vztahují se ke sporu o pastvisko na Salaši a tím označují jednak jméno a vznik Salaše. Velehradský prelát Bernard Kašpárek ujímá se svých poddaných, kteří mu podali „memorial“ proti vrchnosti Buchlovské z té příčiny, že na Salaši velkou plochu proměnila v pole a louky před několika lety a tudíž zmenšila pastviska pro dobytek jejich i klášterní. Tj. obsah stížnosti prelátovy 7.ledna 1692 podané do Buchlovic. Urozený pan baron Petřvaldský odpověděl hned 11.ledna že nenahlíží, proč teprve nyní se prelát a jeho poddaní ozývají, když Salaš ve „Svobodách“ zařízen byl před 30-40 lety od vrchnosti Buchlovské na její půdě a s velikými výlohami. Tomu však odpírá Velehradský prelát a praví, že Salaš založen byl sotva před 28 lety, jak lze dokázat. Avšak i kdyby se ponechala doba 30-40 let po vůli Buchlovských, nikdy by tím nebyly promlčeny výsady klášterní. Zatím se udály nové škody. Prelát hrozí žalobou, neučiní-li pan baron sám, čeho třeba po zdání prelátově a sice, aby obojí Salaš i pole kolem Salaše pan baron zrušil, oboru do mezí smlouvou ujednaných upravil a nových škod nedělal. Tak 4.července 1692 psal prelát a podobně stížnost opakoval 10.listopadu téhož roku. Z Buchlovic odpověděli 15.listopadu, že ve „Svobodách“ nenadělali kopanin a kdyby byli nadělali, nepotřebovali by povolení opatů Velehradských na půdě, která patří k právu hrdelnímu na Buchlově, kdež zasedal lovčí soud, čili právo lovecké. Tím asi byl spor ukončen a Salaše zůstaly, jak Buchlovský tak Velehradský. Prelát Velehradský nechtěl své právo promlčet, proto dokazoval v r. 1692, že Salaš vznikla sotva před 28 lety, kdežto Buchlovští zase tvrdili, že osada vznikla již před

30-40 lety, aby právo Velehradských bylo promlčeno. Počítáme-li dle těchto neurčitých ovšem čísel, povstal Salaš mezi rokem 1652 – 1664 jako osada pojmenována vlastním jménem, samostatnou obcí stal se však mnohem později, snad až po zrušení kláštera Velehradského.

V roce 1836 bylo na Salaši 50 čísel, jak výslovně psáno v listině, zaslané 4.prosince 1836 k arcib. Konsistoři do Olomouce.

Roku 1890 bylo v Salaši 74 domů a sčítání lidu z 31.prosince téhož roku 363 obyvatelů národnosti české, vyznání římsko-katol. Z nich bylo 163 mužů a 200 ženských.

Dle rodinného stavu bylo:

- a) svobodných 92 mužů, 110 žen
- b) ženatých 67 mužů, 68 žen
- c) ovdovělých 4 muži, 22 žen.

Dle stupně vzdělání: umělo číst a psát

- a) 125 mužů, 118 žen
- jen číst b) 5 mužů, 22 žen

ani číst ani psát c) 31 mužů, 62 žen, většinou ovšem malé děti do školy dosud nechodící.

Vadou stížení: a) hluchoněmý 1 muž, 1 žena
b) blbý 1 muž, 2 ženy.

Z domácích zvířat napočítáno: koní 17, hovězího dobytka 80, koz 30, vepřového 19 kusů.

Okolí Salaše je romanticky krásné a zdravé. Údolím protéká potůček s čistou a zdravou vodou, v níž se prohání čilí pstruzi. Pěkné vycházky možno podniknouti údolím k severozápadu, dále na Vlčák, Brdo (nejvyšší bod Chřibů 587 m vys.), na západ hrad Buchlov, Komínek, Buchlov kámen, na severovýchod údolím ku „Zlacké studánce“, dále na sever na Bunč, na východ ku Královému stolu. Krásné partie

lákaají v létě četné výletníky, kteří po označovaných cestách klubem čs. turistů z Kroměříže, přicházejí, aby se nadýchali svěžího vzduchu a pokochali pohledem na zalesněné stráně, lesní louky a sluncem ozářené údolí. I různé zkazky vypravují staří o některých místech.

Aspoň jednu z nich o „zlocké studánce“ pro potomky zaznamenáváme:

„Jednou dělal v těch místech, co je nyní studánka, jeden člověk z Jankovic necky. Když obědval, přišel k němu pán a řekl mu: Pojď se mnou! Když kousek odešli, vytrhl pán lískový cháb, který tam stál. Za ním se ukázaly dvěře. Pán, byl to černokněžník, vytáhl mnoho klíčů z kapse a otevřel dvěře. Vešli do sklepa a uviděli hromady dukátů a mnoho džbánek na sebe nakladených se zlatými okraji. Uprostřed sklepení stál zlatý sloup a u něho kosíř. Pán hned kosířem zlatý sloup strouhal a pobízel člověka z Jankovic, aby si nabral zlata, kolik chce. Ustrašený člověk se zdráhal a vzal si jenom jeden džbánek a šel domů. Cestou se mu však vše v hlavě rozleželo a povídá sobě: Počkejme, mám doma dva volky, vůz dobrý, zítra si tam zajedu a naložím víc, než bych sám unesl. Druhý den přijel skutečně a hledal lískový cháb. Nebylo ho však nikde a dvěře taky nenašel. Místo nich našel studánku s čistou vodou, které tam dříve nebylo. Ten džbán doma na památku opatroval a dosud prý je v Jalubí. Tolik vypravuje pověst“.

Studánku dal opravit a tesaným kamenem obložiti roku 1863 Velehradský správce K. Kranz, jak letopočet naznačuje. Téhož roku dováželi na Velehrad z této studýnky vodu pro poutníky, protože pro veliké sucho nebylo nikde pitné vody.

Z toho, co již zaznamenáno, je patrné, že v obci přibylo od r. 1836-1890 24 čísel nejvíce rozdělením domků ve dva. Nových domků postaveno velmi málo. Roku 1887 byla ukončena stavba silnice od Velehradu po dvůr u Salaše. Již za Ant. Muchy starosty bylo jednáno o prodloužení silnice přes Salaš na konec vesnice. Konečně r. 1889 byla silnice vyměřena a na jaře r. 1890 začato ze stavbou. Kámen byl brán z lomu Velehradského u dvora a Buchlovského za Salašem. Náklad na obec připadající byl 500 zl. r. č., ostatní vydání silniční výbor.

Roku 1890 dne 18. prosince usadili se na Velehradě, místo světských kněží Jesuité. Starosta V. Zemánek přičiňoval se o to, aby na Salaši byla vystavěna kaple, v níž by několikrát za rok mohla býti sloužena mše svatá. Kaple měla býti postavena u kříže na rozcestí. Mnozí však nepřáli této myšlence. Svou nelibost' projeví tím, že při volbách r. 1894 stoupence stavby kaple nevolili. Zemánek se dostal stěží do výboru, starostou zvolen Ludv. Volčik hostinský čís. 21, první radní Václ. Jurčík č. 18, druhý radní Valent. Krátký čís. 2.

Roku 1891 darovala pojišťovna „Slavie“ v Brně obci dvoukolovou stříkačku. Zemský výbor poskytl podporu 150 zl. r. č. Proto byl přičiněním starosty Václ. Zemánka a spr. školy Al. Cetkovského založen hasičský sbor. Předsedou byl Václ. Zemánek, jednatel Al. Cetkovský, velitel Baltazar Přerovský hostinský. Stříkačka pak opravena na čtyřkolku. Po třech letech byli provedeny nové volby. Za předsedu zvolen Fr. Zapletal, za velitele Jan Pravdík obuvník, jednatele zastával spr. školy.

Pokud jde o obecní hospodaření není možno z minulých dob nic určitého zaznamenati, protože nebylo úředních knih, čímž vznikali často zmatky. Za starosty Ant. Muchy byl nepořádek v obecních příjmech a vydáních veliký. Za jeho nástupce Václ. Zemánka byl veden s Ant. Muchou několikaletý spor u soudu, který skončil r. 1892 vyrovnáním. Žalovaný obnos zaplatila obec, útraty soudní obě strany stejným dílem a advokáta každá strana svého. Obecní hospodářství uvedeno potom do pořádku a starosta Zemánek počal pracovati ku prospěchu obce svědomitě.

Roku 1894 koupil zdejší mlýn čís. 20 stavitel z Uher. Hradiště Josef Schaniak a r. 1895 vystavěl pro milovníky horské krajiny nade mlýnem krásnou villu o dvou poschodích.

Salaš patřil ke dvěma farním školám, a to Velehradský Salaš na Velehrad, Buchlovský do Buchlovic. Jestli děti chodily do školy, je velmi nepravděpodobno, protože jim v tom bránila velká vzdálenost a pastva dobytka. Tyto poměry přiměly asi pana děkana Velehradského (1828-37), že na Salaši založil provisorní školu, kterou téměř sám vydržoval. Platil docházejícího sem učitele, obstaral dříví a ostatní

školní potřeby. Sám vyučoval náboženství a bděl nad jiným vyučováním. Kterého roku byla založena, jak se jmenoval učitel sem docházející, není v listině arcibisk.konsistoři v Olomouci dne 4.prosince 1836 zasláné, ve které o zřízení školy této jedná, udáno. Dle ústního podání byla na Salaši zřízena škola již po zrušení cisterciáckého kláštera na Velehradě r. 1874. Zdali hned, není jisto, avšak s jistotou se udává, že se vyučovalo a to poprvé v domku čp. 18, kde nyní Václ. Jurčík bydlí. Vyučovala jistá žena, jménem Nožírka, za to, co jí kdo dal. Pak byla škola v 4.4, kde bydlí nyní Fr.Šustr. Učitelem byl pan Vlášek, o němž se udrželo v paměti, že byl velmi krátkozraký. Jak mu někdo něco nedal, musel pak klečct pod komínem na polínku i půl dne. Školu později přestěhovali do č.40, kde bydlí nyní Fr.Jurčík. Učitelem zde byl Jan Hrňa, po něm Jan Vašíček, pak jeho bratranec, jehož jméno se nezachovalo, dále opět Jan Vašíček, po něm 3 roky vyučoval Ant.Rokos, který byl výborným hudebníkem a když pak byl zbaven služby učitelské, odešel do světa.

Když byla zřízena škola na nynějším místě, učili v ní Pavel Vychopeň a Ant, Weis, tento 13 roků do roku 1875. Za něho byla škola ve stavu velmi chatrném, když přšelo, teklo všude. Jeho nástupce Karel Dyšek dosáhl toho, že roku 1880 škola byla nákladem 2500 zl. r.č. opravena, učební síň i byt byly rozšířeny, nová střecha pořízena, školní zahrada upravena na terasy, aby voda půdu z horní půdy neodnášela. V r. 1882 vyučovali Fr. Zelík a Fr. Petrus, v r. 1885 Fr. Zábrodský. Za něho v r. 1886 byl kolem školní zahrady zřízen plot a štěpnice. Po něm vyučovali Jan Šindler do r. 1889 a Alois Cetkovský do roku 1898.

Předsedou místní školní rady do r. 1891 byl Václ. Zemánek, pak Fr. Bilík čís. 50, r. 1894 Balt. Přerovský, hostinský č. 38. Členové místní školní rady v r. 1896: Alois Cetkovský-spr.školy, Václ.Zemánek, Fr.Zapletal, Fr.Bilík, Václ.Jurčík, Filip Malý-katecheta a zástupce velkostatku Buchlov.

Rok 1896 měl mírnou zimu, která se však protáhla do konce března. Polní práce byli neustálým deštivým počasím zdržovány. Mnozí teprve koncem května obilí seli a zemáky sázeli. Obilí se dosti dobře vyvinulo, pak v době žní přišli opět deště, obilí porustlo a mnoho se zkazilo. Dne 10. Července 1896 o 1 hod. odpoledne vypukl požár v č. 40 u pana Růžičky zedníka. Požár založil jeho 4letý synek Alois. Za krátkou dobu vyhořelo 5 stavení a to č. 40 pana Růžičky, č. 60 Barbory Danielové, č. 45 Václ. Zemánka, č. 42 Josefa Růžičky a č. 61 Tomáše Maděry, jemu se udusila jalovice v ceně 40 zl. za níž stržil 15 zl.

Dle udání utrpěli škodu:

Jan Růžička 117 zl.

Barb. Danielová 500 zl.

Václ. Zemánek zl.

Tom. Maděra 93 zl. a

Jos. Růžička 319 zl.

Pojištěn byl Václ. Zemánek na 320 zl. a dostal náhrady 223 zl., Jos. Růžička na 200 zl. dostál Náhrady 150 zl. Ostatní nebyli pojištěni, dostalo se jim podpory peněžité. Též potahy jím vykonána práce zdarma.Dr. Th. Kohn arcib. Olomoucký daroval 50 zl. velk. Buchlov 30 zl., velk. Velehrad 5 zl. Též hosté bydlící ve villi různým způsobem pohořelým vypomohli, nejvíce stavitel Jos. Schamiak. Po tomto neštěstí přišlo brzy druhé. Dne 5. Srpna 1896 ve středu odpoledne prudká průtrž mračen proměnila v krátké době údolí k Velehradu v dravou řeku, která odnášela všechno, co uchvátila. Smutný byl pohled na údolí když voda opadla. Louky zanešeny kamením a pískem, s p lí úroda i s dobrou půdou odnešena, velké jámy přes 1 m vymlety, cesty zničeny. Na silnici zničeny a odneseny mosty a to u čís. 44, pana Krátkého a č. 45 Václ. Zemánka. Hráze rybníka u mlýna se protrhly, mnoho kaprů bylo odplaveno. Janu Růžičkovi č. 40, který před měsícem vyhořel, byli zdě vodou rozbořeny. Kromě toho poškodila voda značně stavení Barb. Danielové a Karla Ungra koláře č. 32, který se musel ze stavení vystěhovat. Celková škoda odhadnuta na 4000 zl.Smutný byl r. 1896 pro Salaš! Dne 3. května 1898 zemřel tuberkulosou spr. školy Allois Cetkovský a byl za velké účasti místního i okolního občanstva na Velehradě pochován. Škola v něm ztratila horlivého a svědomitého učitele. Čest budiž jeho památce!

Správou školy byl pověřen Lad. Valoušek a od 1. září 1898 Josef Pižl, který přišel z Kudlovic. V březnu 1899 vyhořela dvoupatrová villa Jos. Schaniáka stavitele a hned v květnu téhož roku mlýn. Žhář nebyl zjištěn. Školní budova nevyhovovala počtu žactva, proto nařídilo c. k. okresní školní rada výn. ze dne 26. Července 1901 stavbu nové učirny. Byla proto svolána valná hromada všeho občanstva, ve které jediný řezník Em. Krátký, postavil se proti navrhované stavbě a žádal, aby bylo zavedeno vyučování polodenní. Návrh jeho jednohlasně zamítnut. Odklad stavby zavinil lesmistr Důšek velk. Buchlov, který ve schůzi ob. výboru a místní školní rady ohřál návrh Krátkého o zavedení vyučování polodenního. Rozumní občané však tohoto návrhu nepřijali. Lesmistr potom navrhl zříditi učebnu z bytu správce školy a byt vystavěti v zadu do zahrady. Úřední komise dne 24. Července 1902 uznala že návrh p. lesmistra zákonu nevyhovuje a navrhla postavit učebnu na vých. straně kde stojí domek čís. 29. Lesmistr a V. Zemánek vytýkali, že zakoupení domku zatíží obec. Komise odjela, místo určeno nebylo. C. k. okr. hejtmanství potom nařídilo výn. ze dne 26. Července 1902, aby obec o koupi domku vyjednávala. Aby celá záležitost se urychlila, navrhl spr. školy v sezení ob. výboru, že část kupní ceny za domek, která na obec připadne hradí sám z odměny obec. tajemníka. Návrh byl přijat, písařství obce od Vác. Zemánka převzal spr. školy od 1. srpna 1902. Domek byl od majitelky Mar. Šustrové koupen za 1000 K. V září 1903 byl konečně vypsáno offertní řízení a ve Slováckých novinách uveřejněno. Offerenti byli 4. Nejnižší byla nabídka zedn. Mistra ze Bzence Holomka. Stavitel Jos. Schaniak z Uh. Hradiště ve své nabídce slevil z rozpočtu o 13 1/4 %, chtěje však stavbu dostati, zvýšil slevu o 18 %. Se stavbou se začalo v září a koncem října zhruba ukončeno. Zaslano žádost o subvence podporovali poslanci Rozkošný a Pavlica, povolena 1500 Kč. Přestavba byla na jaře 1904 ukončena a 7. srpna vysvěcena. Komise úřední složena z minister. Rady Wachy, ing. Obejníčka a okr. lékaře Palanche, stavba uznána za bezvadnou a povoleno použití k učení.

Celková přístavba stála 10011,79 K.

Výnosem c.k. zemské školní rady ze dne 26. srpna 1904 povoleno rozšíření školy na dvojtřídní, počátkem škol. roku 1904/5. Nadučitelem ustanoven dosavadní správce školy Josef Pižl, druhým učít. Al. Vítek.

Protože tříletí místní školní rady uplynulo, byly provedeny nové volby a zvoleni dosavadní její členové: Valent. Krátký a Jan Jurčík. Dosavadní předseda Baltazar Přerovský prodal svůj majetek a přesídlil do Derfle.

Dne 6. července 1906 o 11 hod v noci bylo Salašské údolí zaplaveno průtrží mračen, jež v půlhodině zatopila domky níže položené do výše 1 m, tak že lidé v nich bydlící byli vynášeni okny. Na polích a lukách způsobena značná škoda. Na domcích nejvíce utrpěli škodu Frant. Straka a Ladislav Kamrla, jemuž voda domek pobořila úplně, tak že musel na jiném místě stavěti, nejvíce mu vypomohl při práci stavby, dřívím a kamenem, velk. Buchlov, kde dotýčný byl jako hajný zaměstnán.

Dne 29. června 1909 strhla se bouřka a nato hned průtrž mračen. Nejvíce utrpěl mlynář Jos. Hůf, jenž mlýn teprve koupil. Splav byl odnešen, slepé koryto úplně zanešeno, hráze rybníka na mnoha místech úplně podemlety.

1. listopadu odešel učitel Al. Vítek do Horněmčí a na jeho místo nastoupil B. Svačina, který 1. října 1910(395 obyvatel) ustanoven do Buchlovic. Po něm přešel Frant. Tichopád, do 1. září 1912, Václav Koloušek do 30. července 1913, druhým učitelem byl Aug. Hejkal, a od 1. května 1913 Jan Malík jako definitivní učitel. 1. srpna 1913 jako nadučitel přišel Rud. Fuks.

O prázdninách r. 1914 opravena stará část školní budovy, opatřena eternitovou krytinou. Oprava stála 5 000 K. Této opravě vyšel vstříc zástupce velkost. Buchlova p. ředitel Jan Dell.

Den 26. červenec 1914 zůstane zapsán na věčné časy v dějinách všech národů říše rakousko uherské. Dusným ovzduším Evropy věstícím bouří, projel první blesk ve formě rak. uherského ultimatu Srbsku. Válečný požár byl zažehnut.

Není úkolem této kroniky vypisovati vznik a příčiny světové války, pokusíme se vylíčiti poměry v nichž žil čestný člověk za války. Mobilizační vyhlášky svolávaly záložníky do 42 let, mobilizace koní a povozů hned následovaly. Všechna mimořádná opatření vešla v platnost, zejména přísná censura

tisku. Lidé nevěděli, co přijde, všude byla nejistota, rozechvění, první zprávy z bojiště Ruského a Srbského ohromovaly.

Ze Salaše nastoupili činnou službu v červenci 1914 následující vojíni:

Minks Petr	Kedroň Josef
Vaněk Jan	Erbán Eduard
Volčák Vincenc	Erbán Leopold
Navrátil Štěpán	Jurčák Frant.
Šmída Josef +	Mucha Antonín +
Čevela Bedřich	Slavík Frant.
Daněk Klaudin	Minks Josef
Straka Mauric	Zemánek Frant.
Hiller Jan	Navrátil Rudolf
Zemánek Klement +	

Pak dále narukovali až do r. 1918:

Zemánek Metoděj +	Zerzán Frant.
Janovác Inocenc	Navrátil Jan
Minks Alois +	Šustr Klement +
Viktora Frant.	Zapletal Josef
Sláma Frant.	Janovác Ant.
Matoušek Michal	Zapletal Jan
Marek Antonín	Růžička Alois +
Navrátil Josef	Lapčák Jan
Volčák Ciryll	Jurčák Frant.
Fuks Rudolf	Čížek Frant.
Hána Štěpán	Peták Frant. +
Hána Alois	Luža Frant.
Zemánek Jaroslav	Veselý Antonín
Čevela Frant.	Veselý Alois
Čevela Josef	Veselý Vincenc
Čevela Ciryll	Zapletal Vojtěch
Vášek Alois	Jurčák Vojtěch
Vanda Frant.	Jurčák Vojtěch
Vanda Josef	Pravdík Eduard
Luža Frant.	Pravdík Alois
Maňásek Ciryll	Pravdík Frant.
Veselý Sylv.	Klem Josef
Veselý Ant.	Klem Karel
Krátký Ed.	Bičán Václav
Přerovský Frant.	Bičán Vincenc
Jurčák Jan	Bičán Metoděj +
Jurčák Jan	Jurčák Alois
Ulrych Frant.	Krátký Bedřich
Ešler Antonín	Krátký Frant. +
Minks Martin	Navrátil Klement
Bílík Josef	Hůf Josef +
Brunclík Jan	Zapletal Josef
Volčák Alois	Volčák Josef.

V listopadu 1914 padl na bojišti rusk. Růžička Alois, první mrtvý z obce. Kolik obětí vyžádá si tato krutá válka a kdy bude konec? Na tyto otázky nikdo nedovedl odpovědět. V nemocnici v Olomouci zemřel Metoděj Zemánek.

V roce 1914 byli zajatí na Rusku:

Kedroň Josef, Jurčík Vojtěch, Jurčík Frant., Marek Ant., Bičán Václ., Bičán Vincenc, Navrátil Jan, Zapletal Jan, Janovác Ant. v Itálii. Hiller Jan a Minks Alois byli nezvěstní, pak přišlo že Hiller Jan je zajat v Rusku, Minks Alois padl.

Úroda v r. 1914 byla malá a protože hranice byly uzavřeny, životní potřeby podražily: 1 kg pšeničné mouky stál až 1,20 K., vepř maso 4,60-5 K., hovězí 4 K. a více.

Protože i v r. 1915 nebyla sklizeň lepší, vešla v platnost nařízení o zásobování obyvatelstva. Stát zabavil veškeré plodiny a přísnými předpisy nařizoval spotřebu. V každém okrese byli ustanoveni komisionáři – velkoobchodníci obilím nebo mlynáři, kteří měli jediné právo obilí skupovati a jimž rolník musel obilí za stanovenou nejvyšší přejímací cenu.

V roce 1915 byly ceny: pšenice 34 K., žito (rěž) 28 K., ječmen pro pivovar 28 K., pící 26 K., oves 26 K. za 1 kg. Jinému než úřady ustanovenému nakupovateli obilí prodáno býti nemělo. Spotřeba rolníková byla rovněž odměřena a to: pro dospělou osobu denně 300 gr., pro děti 240 gr. mlýnských výrobků (mouky, krupice, krup), pro 1 koně 1 kg ovsu denně. Nesamozásobitelé (t. j. lidé kteří nesklidili své obilí) byli zásobováni od zásobovací komise, již byla v každé obci zřízena a jejímž předsedou byl starosta obce. Ten podával na č. k. okr. hejtmanství přesné výkazy o zásobovacích poměrech ve vesnici. Hejtmanství pak vystavilo poukázky na odběr mlýnských výrobků pro nezásobené. V obci rozdělovala mouku buď zásobovací komise nebo místní obchodník. Vyměřená dávka činila pro osobu na týden 1.40 kg. Mouka byla vydávána na lístky zvané „chlebenky“. Bez ní nikde ničeho nedostal. Na Salaši začalo se chlebenkami od 1. ledna 1916, jinde, zvláště ve městech mnohem dříve. Lístky byly vydána na týden, později na 14 dní.

Též cukr vydáván na lístky „cukřenky“ s platností na 1 měsíc a 1 kg na osobu. Zavedeny od 1. března 1916.

Zásobování v r. 1915 v naší obci bylo uspokojivé, hlavně proto, že každý měl nějakou menší zásobu nebo si „pod rukou“ někde u známých opatřil. Na Salaš docházelo každých 14 dní 5-6 pytlů mouky pšeničné i žitné.

Hůře bylo v r. 1916. Od Nového roku až do velikonoce, které byly v polovici dubna, poslány do naší vesnice jen 2 pytle pšeničné mouky, mimo několika pytlů rezné. Čím dál bylo hůře! Byly mnohé rodiny, které mimo zemáků a později ani těch nebylo, neměli co do úst dát. Lid šáněl živobytí kde a jak mohl a dovedl. Chodili do Roštína a Cetechovic do mlýna tajně jen v noci a platili 2.60 – 6 K za 1 kg mouky. Často několik kg obilí donešených, doma v noci na ručním mlýnku drtili. Zemědělci mohli dáti do mlýna obilí s povolením c.k. okr. hejtmanství jen tolik, kolik dle počtu osob na ně připadalo. Též ku prodeji dobytka bylo potřeba povolení. K jízdě drahou na větší vzdálenost bylo nutno opatřit si legitimaci vydanou c.k. okr. hejtmanstvím. Drahoty v r. 1916 byla větší, než v roce minulém. V červnu stál 1 q žita (rži) 100 K. Byl veliký nedostatek omastku. 1 kg sádla stál 10 K, máslo 12 K, 1 litr mléka 40 h, vajíčko 16-24 h, 1 kg rýže 3.20 K, mýdlo 8 K, hovězí maso 8.40 K. Kůže byl veliký nedostatek, proto ceny obuvi stoupaly. Vysoké boty stály 100 K, střevíce 40-44 K. Kráva jež před válkou i s teletem stála nejvýše 400 K, byla nyní za 2000 – 3000 K, selátko 5-6 kg těžké až 140 K.

21. listopadu 1916 zemřel císař František Josef I. Vládu nastoupil arciv. Karel jak císař rak. Karel I. a byl dne 30. pros. 1916 korunován za krále uherského. Žně v r. 1916 byly uspokojivé, protože však mnoho polí pro nedostatek pracovních sil bylo špatně obděláno, nebo zůstalo ležeti ladem, nemohl výnos žní stačiti zvýšené spotřebě, a proto svízele zásobovací byli větší a větší. Od ledna do konce března 1917 nedostalo se do naší obce ani kg mouky. Byl též nedostatek masa, proto zavedeny v týdnu 3 bezmasé dny, v nichž požívání trestáno.

Byli konány prohlídky a soupisy zásob v domácnostech. Od 26. února do 5. března za vojenské asistence. Veškeré zásoby byly zapsány do „Výkazu zásob“, zemědělci bylo ponecháno pro osobu těžce pracující 360 gr. obilí na den, pro lehko pracující 240 gr., ovsu pro 1 koně 1 kg na den pro vepř 1/4 zásoby ječmene po odečtení osiva. Vše na dobu do 15. srpna, ostatní musel odvesti za stanovenou přejímací cenu. Komisařem takové komise byl obyčejně učitel, ne však domácí, ale s jiné vesnice. Tyto

rekvisice nevynesli tolik, kolik bylo pro zásobování potřeba, proto byli zemědělcům odebrány zásoby připadající na dobu od 1. července do 15. srpna. Podobně byl rekvirován i dobytek.

Vojenská správa měla nedostatek kovů, hlavně mědi a mosazy, byli nařízeni rekvisice kovů. Hmoždíře, kotly, kliky a jiné předměty v domácnosti, jež byli z těchto kovů, odebrali rekvisiční komise, i zinkové žlaby pod střechou, měděné střechy i dráty od hromosvodu byli vyměňovány za železné. I na zvony došlo, kde jaký zvon který byl jen trochu zbytečný musel se odevzdat do továren na kanony.

Stříbrné i zlaté peníze, zmizeli velmi brzy z oběhu. Drobných peněz byl velký nedostatek. Stát vydal jednokorunové bankovky, které později, když nouze o drobné peníze dostoupila vrcholu, trhány na půlky i čtvrtky. Byly potom vydány železné 20 h a 2 h.

Peněz na vedení války se nedostávalo, proto stát vypisoval válečné půjčky, jichž bylo celkem osm. Na Salaši bylo upsáno: I. 300 K, II. 2500 K, III. 600 K, IV. 3500 K, V. 10000 K VI. 8000 K.

Drahota v r. 1917 stoupla měrou velikou. Hned po žních 1 q rži stál 100-140 K, žita 160 K, ač úřady stanovily cenu 37-38 K. Ovoce bylo rovněž drahé, švestky prodávány za 60 K 1q. Loket plátna stál 6 K, 1 kg podešve 100 K. Nouze a nedostatek všeho k životu potřebného byl pociťován všude. Za peníze nebylo možno téměř nic koupiti, vyměňovalo se proto. Obuvník ušil boty, kovář okoval koně za živobytí, petrolej byl k dostání za vejce, máslo atd. Nejhůře bylo s těmi, kteří neměli co vyměňovat, ti trpěli velkou bídu. Obyvatelé měst vykonávali za živobytím dlouhé cesty na venkov a pokoušeli se prosbou, peníze držíc v rukou, nebo častěji výměnou rodinných skvostů, prádla, šatstva, dokonce i nábytku, sehnati trochu černé mouky a bramborů a tím zachrániti život sobě a svým dětem. Ve špatně živených městských rodinách, zvláště mezi dětmi řádila tuberkulóza.

Rodiny narukovaných vojáků dostávaly od státu podporu, koncem r. 1917 dostávaly mnohé dle počtu členů rodiny 300 K i více měsíčně. Na Salaš přišlo asi 7000 K měsíčně podpory.

V r. 1917 urodilo se na Salaši velmi mnoho ovoce. Protože bylo velmi drahé, 1q jablek až 140 K, švestek 100 K, později i draže, utržili mnozí občané za ovoce až (5000-8000 K.)

Polní práce pro nedostatek potahů pokračovala pomalu, přece však vzájemnou výpomocí byli vždy řádně vykonány.

Protože obilí státu odváděné nestačilo, byla od 1. ledna 1918 snížena spotřeba obilí pro samozásobitele ze 360 gr na 300 gr denně u těžce pracujících a ze 300 gr na 225 gr u lehce pracujících. Byly proto provedeny nové rekvizice a přebytky odebrány. To však všechno bylo málo, koncem dubna byly rolníkům zásoby za 3 a 1/2 měsíce odebrány do žní.

Živobytí bylo málo i peněz byl velký nedostatek. Proto stát tiskl bankovky bez krytí hodnoty. Lisy na bankovky denně chrlily ve Vídni spousty papírových peněz. Tím jejich hodnota za hranicemi velmi poklesla a doma povstala veliká drahota. 1q pšenice nebo žita byl za 300-400 K i více, ovšem „pod rukou“, 1 kg mouky 7-10 K. Látky a obuv stouply úžasně – 1 m kartounu 30-40K, 1 m látky na šaty 300-400 K i více, šněrovací botky mužské 150-200 K, ženské 100-180 K vysoké boty až 700 K.

Válka sice ještě zůřila, na západě však již objevovali se první červánky, věstící brzký mír. Příznaky úplného vyčerpání byly den co den patrnější. Rakousko-Uhersko bylo na konci svých sil. Tohoto dějinného okamžiku pochopil náš národ a svými zástupci otevřeněji a jasněji dával ve Vídni najevo svou nespokojenost s vedením války a usiloval o úplné rozbití Rakouska. Slavný syn našeho národa Dr. T.G. Masaryk s Dr. Benešem a Štefáníkem, připravili půdu a provedli naši zahraniční revoluci, přesvědčili cizí státníky o nutnosti zřídit samostatný Československý stát. Zřídili naše zahraniční vojsko – legie – jež účinně na frontách bojovali proti našim nepřítelům. Odboj zahraniční i domácí šli ruku v ruce. Konečně nadešel toužebně očekávaný den, kdy říše Rakouská vydechla naposled

Den 28 říjen 1918

Který je zapsán zlatým písmem v našich dějinách, okovy spadly, které přes 300 let svírali naše zmrzačené těla upír svobody. Národní výbor v Praze prohlásil

samostatný „Československý stát“.

Radostně vítal každý naše osvobození. U nás občanstvo i žactvo v průvodu odebrali se na kopec a spálili všechny upomínky na Habsburky, později byla na Velehradě pořádána přednáška o svobodném státě Československém. Vojíni z front i desertéři, kterých bylo již mnoho, vraceli se domů ku svým drahým rodinám. V Uh.Hradišti konala se dobrovolná mobilizace Českosl., k níž houfně i s hudbou přicházeli vojíni z různých osad, ze Salaše málo, poněvadž ještě nebyli přijeti z front. Službu vojenskou nastoupili později na výzvu úřadů do 36 roků zdraví vojíni, které pak pouštěli domů, mimo mladých ročníků.

9.prosince 1918 pořádán dětský den, jehož výtěžek 48.58 Kč byl věnován sirotkům po padlých legionářích.

Dne 21.prosince 1918 oslaven v celém národě příjezd prvního prezidenta Dr. T.G.Masaryka, který po 4letém vyhnanství vrací se slavně do vlasti, pro níž za hranicemi tak namáhavě a s úspěchem pracoval.

Zásobování se velmi zlepšilo, nikde nebylo hladu. Již na jaře r. 1919 došla k nám americká mouka 1 kg za 5 Kč. kterážto cena byla později snížena na 3 Kč. Též americké sádlo a slanina byla dovážena. Dražota ovšem nepolevila, následkem nadbytku papírových peněz o nichž se nevědělo, kolik jich v našem státě jest. Proto první ministr financí Dr. Al. Rašín provedl v březnu 1919 kolkování bankovek, aby naši měnu osamostatněl. Příště platili jen bankovky s kolkem čsk. U nás bylo okolkováno peněz za 58 000 Kč.

Dne 11. května 1919 na podnět Jana Vaňka náčelníka sboru dobr. Hasičů a Petra Minkse jednatele t. č. zástupce starosty, sazená „Lípa svobody“ na památku naší samostatnosti, u mostu naproti domu čís. 45. Slavnost uspořádal místní hasičs. sbor za účasti sboru Velehrad a velké účasti jak místního tak okolního obecnstva. Proslov měl Jan Vaněk náčelník sboru, krátkými ale milými slovy tak, že mnohé oko zaslzelo při vzpomínce na naše drahé padlé, kteří svojí krev prolili, vzpomněl na naše milé legionáře, kteří za hranicemi bojovali za naši milou Československou republiku. Dále promluvil zástupce starosty Petr Minks, a převzal „Lípu svobody“ pod ochranu obce, by jí v ničem nebylo škoděno.

Dne 15. června 1919 konány v obci první volby obecního zástupitelstva na základě všeobecného rovného hlasovacího práva, do kterého vzaty i ženy počínajíc stářím 21 let. Prvním republikánským starostou dle tohoto řádu zvolen Jindřich Vychopeň domkař čís. 53 za stranu domovinářů:

Petr Minks hostinský - náměstek starosty

Jan Vaněk les. hajný – radní

Výbor: Jurčík Vincenc, Veselý Antonín, Luža František, Fuks Rud. řídící, Krátký Valentín, Hůf Josef.

Za stranu lidovou: Straka Frant. domkař – radní

Výbor: Jurčík Jan domkař, Jurčík Václav domkař.

Na podzim r. 1919 byly dány do oběhu první Československé papírové peníze státovky, nejdříve 100 Kč., pak 1 Kč. a 5 Kč., po nichž následovaly 50 Kč., 20 Kč., a 10 Kč. Staré rakouské peníze byly postupně stahovány. Byl již nejvyšší čas vydati naše peníze vlastní, protože Maďaři, Němci, Poláci mnoho peněz rakouských k nám s falešnými kolky pašovali přes hranice. Na jaře 1920 byly již všechny kolkované rakouské peníze vzaty s oběhu a nahrazeny českosl. státovkami.

18.dubna 1920 konaly se v celé republice první volby do Národního shromáždění a to poslanecké sněmovny. V naší obci obdržely následující hlasy:

1. strana soc. demokratická	33 hlasy
2. strana lidová (klerikární)	83 hlasy
3. strana živnostenská	6 hlasů
4. strana republ. Domovin.	71 hlasy
5. strana čes. socialistická (národní)	5 hlasů
6. strana nár. <u>demokracie (mladočes.)</u>	<u>1 hlas</u>
celkem	199 hlasů.

Vázané státní hospodářství s obilím a brambory dosud trvalo. Ceny státem stanovené (obilí 1q 180 Kč, brambory 36 Kč) byly i později pod rukou překračovány a platilo se za 1q obilí až 1000 Kč, 1q bramborů až 120 Kč. Rovněž dobytek – kráva až 16000 Kč, pár selat 800 až 1200 Kč, kuň přišel až na 40000 Kč, látky na šaty, boty a jiné potřeby stále velmi drahé.

Dne 14. prosince 1920 pokusili se komunisté v celé republice po vzoru Ruském o státní převrat, chtějíce ovládnouti stát. V našem Kraji byla vůdcem Jalubí, se starostou Grebeníčkem v čele. Ze Salaše se nezúčastnil nikdo, snad proto, že komunističtí emisaři v noci ze 13. Na 14. Prosince na Salaš nedošli, protože byli na Velehradě zatčeni. Pokus se nezdařil.

V lednu 1921 poklesly značně ceny dobytka, ač stály ještě dosti vysoko.

Nová místní školní rada zvolena dle nového republikového zákona o správě školství. Za učitelstvo jsou zvoleni oba učitelé Fuks Rudolf a Malík Jan. Za občanstvo Vaněk Jan-les.hajný, Minks Petr-hostinský, Zemánek Jaroslav a Jurčík Vincenc-domkaři. Předsedou Jurčík Vincenc, místopř. Minks Petr.

Následkem velkého sucha a horka byla špatná sklizeň krmiva. Občanům ze Salaše byla přidělena od velkost. Velehrad část polí a to tzv. „Chmelnice“ a „Sklenný kopec“ u Velehradu a část „Holiska“ u Salaše. Celkem však velmi málo, takže někteří dostali jen po 1 a 1/2 měřici.

V obci vystavěny nové domky a to: Volčíková Marie čís. 19, Vanda Josef čís. 80, Janovác Antonín čís. 79. Též u mlýna Hůfa Josefa přistavena nová část pro pilu.

V obci zařízena lidová knihovna, od obce dáno 400 Kč na knihy, dále zaslal knihy „Svaz osvěty lidové v Praze“. Předsedou knihovny zvolen Jan Vaněk-les.hajný. Jednatel a knihovník Jan Malík-učitel, který pro nemoc oné funkce se vzdal a místo převzal Janovác Antonín čís. 79.

Na podzim r.1921 uvolněno hospodářství s obilím. 1q obilí prodával se za 400 Kč, na jaře 1922 jen za 200 Kč, důkaz, že se normální poměry pomalu blíží. Průmyslové výrobky však dosud nebyly lacinější, ba časem jdou ještě nahoru.

V říjnu 1921 vyhořel domek čís. 43, patřící Jos.Klemovi a Václ. Bičáňovi, od něho chytl domek čís. 66 Ant. Hrdiny. Chytilo za velkého sucha. Občani všemožným způsobem jím vypomáhali neb veškerá sklizeň shořela. Střechy skoro zdarma pomohli udělat občané.

Nově postaven domek Jana Mařáka č. 78 ze stodoly patřící dříve k č. 47.

Správce školy Rud. Fuks ustanoven odborným učitelem na měšťance v Tlumačově, správu školy vedl Jan Malík. Dne 19.září nastoupila výp. Učitelka Marie Jankovská a od 1.ledna 1923 vyučoval Frant. Vávra.

Přístavba domků č. 41 Jan Vaněk a nový domek Frant. Čevela.

Úroda v r. 1922 byla dosti dobrá. Ceny klesli. Na jaře 1923 prodáváno obilí pšenice 140 Kč, ječmen 110 Kč, brambory 12-20 Kč za 1q. Dobytek stále dosti drahý, kráva až 6000 Kč, selata vepřová od 500-1000 Kč za páru.

Dne 15.srpna 1923 uspořádal sbor dobr. hasičů jubilejní stavnost', spojenou s veřejným okrzkovým cvičením za účasti sborů Velehrad a Modrá. Účast' byla hojná ze všech stran jak hasičstvo tak obecní sbor přicházelo. Odevzdány diplomy členům za 32leté služby a to:

Krátký Valentýn předseda

Ešler Jan podnáčelník

Pravdík Albín pokladník

Ulrych Mikuláš zbrojmistr.

Vydání nových mincí 5 hal. kovových.

Na den 16.září 1923 vypsány obecní volby. Kandidátní listiny zaslala první strana lidová (klerikální) na podnět kněží z Velehradu, kteří agitovali po obci. Proto svolána schůze by se občani združili a žádné strany nedělali, volby by se provedli občansky, na to nechtěli lidovci přistoupit, proto sestavena i druhá proti kandidátní listina združených pokrokových občanů. Strana lidová dostala při volbě 5 mandátů, pokroková 7 mandátů.

Dne 30.září 1923 provedena volba starosty. Ze strany pokrokové usneseno že za starostu bude volen dosavadní starosta Vychopeň Jindř. Až ve volební místnosti vše se obrátilo. Hůf Josef, Jurčík Vinc. přidali se ku straně lidové a volili pak místo Vychopně mlynáře Hůfa za starostu.

Starosta: Hůf Josef mlynář (strana pokroková)
Náměstek: Vaněk Jan les. hajný
Radní: Minks Petr hostinský
Výbor: Vychopeň Jindř., Janováč Inocenc
Malík Jan učitel, Jurčík Vincenc
Radní: Jurčík Jan rolník (strana lidová)
Výbor: Krátký Valentín, Zemánek Jaroslav
Minks Josef, Zapletal Jan.

V Olomouci zemřel Dr. Ant. Ciryll Stojan po těžké nemoci, první arcibiskup Moravský volený z lidu. Převezen byl na Velehrad a tam za velké účasti celé Moravy v královské kapli dne 3.října pochován. Čest' budiž jeho památce!

Dne 28.října 1923 na Velehradě uspořádána slavnost' 5letého trvání vaši milé republiky na podnět našich milých legionářů. K tomu pozvány děti s okolí t. j. Velehradu, Salaše a Modré, narozených po 28.říjnu 1918, to jsou ti naši republikáni. Pan učitel Šanda z Velehradu pak ty děti fotografoval za což jemu srdečný dík. Účast' byla hojná jak hasiči z Velehradu a Salaše tak i obecnstva bylo v hojném počtu, též i kněží i ze studenty s kláštera přišli.

Podzim r.1923 byl stále deštivý, začátkem teplý, tak že 29. a 30.listopadu kvetly fialky jako na jaře a vydávaly líbeznou vůni. Pozdě napadlo sněhu ale brzy přišel dolů. Dne 22.prosince začalo dosti mrznout a sněžit pak bylo dosti mírně. 24.prosince na Boží narození opět sněžilo a 25.prosince začalo opět sněžit, tak že sněhu bylo již až 30 cm. Na vánoce začalo mrznout, což trvalo celý měsíc leden, únor až do 20.března, pak nastalo mírnější počasí, sníh pomalu roztál, tak že nebylo žádné vody. Jarní setí se tím opozdilo, v březnu se vůbec neselo, následkem mokra.

Dne 23.ledna 1924 proveden pronájem honitby, to jest Salašského pole a lesa patřící občanům s Tupes ale v katastru obce Salaš ležící. Honitbu pronajmul p. Jul. May cukrovar Uh. Hradiště za 500 Kč. Okresní politická správa v Uher. Hradišti pronájem zrušila a nařídila nový pronájem na den 17.února 1924. Vyvolací cena byla 500 Kč., pak se dále dražilo, tak že honitba přišla až za 3 500 Kč. Honitbu vydražil opět p. May za oněch 3 500 Kč. Les Tupeský ponechal sobě, pole na Salaši přenechal občanům ze Salaše a pověřil občana Josefa Minkse jako svého podnájemce na Salaši.

Dne 25.března 1924 svolána valná schůze občanů, stran regulace potoka Salašského, hlasováno proto by potok byl v brzku regulován. Na to přistoupeno ku volbě místního vodního družstva by v té věci dále dle možnosti pracovali. Zvoleni následující:

Vychopeň Jindř., Zemánek Jar., Vaněk Jan 41. K regulaci potoka však nedošlo a to následkem nedorozumění občanů, na to se družstvo rozpadlo.

Úroda v r. 1924 byla místy velmi špatná, obilí málo, zemáků též málo to všechno že málo přšelo, pak myši mnoho zkazili. Ovoce se též neurodilo.

Stavba hasičs. Skladiště a obecního kanceláře započata dne 2.srpna 1924, která zadána firmě Jaroš a spol. v Uh. Hradišti za 37 800 Kč. Plán a rozpočet provedl p. Jan Laštovka stavební kancelář a podnikatel staveb v Uh. Hradišti. Dále přistavěno nad zbrojnicí menší místnost' za cenu asi 4 500 Kč. a zároveň na sušení hadic veranda. Roury cementové od silnice kvůli příjezdu do skladiště a vchodu do místností v ceně asi 4 500 Kč. přitom ochranné zdi. Celková stavba stála asi 46 800 Kč. Sbor dobr. Hasičů v Salaši daroval na stavbu touto ze svojí pokladny obnos 2 637 Kč.

Ceny zboží v r.1924 opět se zvýšily, tak že obilí bylo 1q žita 240 Kč., rži 260 Kč., ječmene 280 Kč., oves 230 Kč., zemáky od 60 Kč. až do 80 Kč. Mouka žitná 3-3,50 Kč., rezná 3,20 – 3,60 Kč., ječmenná až 4 Kč.

Při velk. Velehrad započata parcelace ale jen v malém parcelačním plánu, tak že toho celkem málo přijde ku parcelování. Do obvodu toho jsou vzaty obce Salaš, Velehrad, Modrá, Tupesy a Břestek, až dosud není nic vyřízeno, řízení vede se stran parcelace více jak 1/2 roku.

Zima začala dosti brzy, již 16.listopadu sekali ledy na Salaši na rybníce pro dvůr Velehrad, asi 15 až 20 cm silný. Celková zima do vánoc dosti mírná jen málo mrzlo a sněžilo.

Po Novém Roce opět mrzlo dosti mírně, časem i přšelo, sníh žádný jen časem malé poprášky.

V neděli dne 25. ledna provedeny volby místní školní rady. Zvolení členové:

Za obec: Jurčík Vincenc, Vaněk Jan 41, Vychopeň Jindřich, Minks Josef.

Za školu: Malík Jan.

Dne 8. února provedena volba předsedy místní školní rady a zvolen Josef Minks, Jan Vaněk místopředsedou.

Začátek března se začalo již setí obilí, po 10. březnu začalo sněžit a mrznout, což trvalo až do 21. března, sněhu bylo místy až 20 cm. 22. března počalo pršet, ku konci měsíce se vyčásilo. Začátkem dubna se selo opět. Zemáky se sázely v dubnu i květnu.

Dne 1. června schůze dobr. Hasičského sboru na které jednáno o převzítí a otevření nového hasičského skladiště ježto až dosud měl všechno ve starém.

Usneseno by slavnost' se odbývala ne den 14. června 1925. Starosta obce pevně stál na tom, by slavnost' se pořádala pod protektorátem obecního zastupitelstva, jelikož zároveň bylo otevření obecní úřadovny, což přijato. Při schůzi pak byli jmenováni o sbor zasloužilí občané čestnými členy a to:

Jan Rieger lesní

Jan Malík řídící učitel

Josef Hůf mlynář a starosta.

Tito jmenovaní občané čestné členství přijali.

U Velkostatku Velehrad ukončena konečně částečná parcelace, pro obec Salaš připadlo asi 65 mír pole, částečně u Velehradu na „Chmelnici a Sklenem kopci“ pak u Salaše na „Holisku.“ Celá parcelace nadělala v obce jenom trochu mrzutosti mezi občany.

Dne 14. června 1925 slavnostní otevření hasičského skladiště a obecní úřadovny. Do poledne polní mše svatá u kříže za účasti br. sborů hasičs. a občanů domácích i přespolních. Odpoledne veřejné cvičení domácího sboru za účasti br. sboru s Velehradu, přitom vysloveno uznání od br. delegátů, za rychlé a bezvadné práce při stříkačkách a veškeré výkony. Po cvičení odchod ku novému skladišti, ku slavnostnímu otevření a odevzdání sboru k volnému používání.

Při nástupu u skladiště celé župy a veškerého občanstva, zůstal místní náčelník sboru Jan Vaněk jako bleskem zasažen, poněvadž nikoho u skladiště s obecního zástupitelstva nespatriil, ani p. starostu, který měl skladiště sboru odevzdati. Nyní musel sám, náčelník a zároveň náměstek starosty Jan Vaněk skladiště převzít a pak místo starosty předat sboru, což p. starostovi Jos. Hůfovy nijak ku cti neslouží ač se vymlouval, že mu o tom nikdo neřekl, již jako starosta obce musel sám vědět, co má dělat a jak v té věci pokračovat. Celá slavnost' učinila na všechny přítomné špatný dojem, což ze strany sboru ničím nebylo zaviněno. Slavnostní řeč před otevřením pronesl krátce ale mile bratr hasič s Derfle Anton. Přerovský, rodák ze Salaše, syn bývalého náčelníka sboru Balt. Přerovského. Po otevření odchod na výletišť, kde se každý mile pobavil. Občané zvláště milé hospodiňky, zaslali dle možnosti do buffetu různé věci za což jim srdečný dík od sboru za přispění.

Dosti dlouho trvalo než přišlo ku stavbě hasičského skladiště a obecní úřadovny, konečně může se obec honositi krásnou obecní budovou, která malou vesničku jako Salaš jen povznáší, kterou nám vedlejší velké obce závidí, věřím sám jak těžko každý halíř musí zdejší občan vydobyt a daně velké platit. Než přijde doba, kdy bude vše vyplaceno a tato budova nám k památce zůstane. Doufám pevně, že naši potomci, nás ve zlém vzpomínati nebudou.

Úroda byla dosti obstojná na obilí, jen že přišli deště, tak že obilí místy porostlo a mokré lidi vozili domů. Ovoce celkem málo, něco jablek a trnek. Zemáky začali hnít následkem mokra.

Na začátku setí velké sucho, neb po žních nepršelo, země byla vyprahlá tak že se ani orati nemohlo na setí. V polovici října začalo pršet, setí se krásně upravilo, pak nastalo pěkné počasí.

Na den 15. listopadu vypsány volby do sněmovny i senátu. Do té doby řádná strana o nás v obci nevěděla, až před volbami již se starali o nás a chtěli nám pomáhat. Již 30. října svolána s chůze Českosl. socialistů, řečník profesor Fischer z Uh. Hradiště. 2. listopadu schůze Social. demokratů, řečník Al. Cetkovský z Uh. Hradiště. 8. listopadu schůze strany lidové, řečník pater Vítek z Velehradu.

11.listopadu schůze social. demokratů, řečník odb. učitel Vítek a Tichopád z Uh. Hradiště.
13.listopadu schůze strany lidové řečník pater Vítek a starosta Daněk z Velehradu, hlášený řečník Dr. advokát Skácel z Uh. Hradiště nepřijel.

14.listopadu schůze Českosl. socialistů řečník tajemník strany Žalio, Uh. Hradiště.

Na našem župním kraji Uh. Hradiště bylo vypsáno 13 kandidátek do sněmovny
12 kandidátek do senátu.

V naší obci obdrželi hlasy tyto strany:

Číslo	Strana	Sněmovna	Senát
5.	Sociální demokraté	29	23
8.	Živnostníci a obch.	5	4
9.	Německá soc. arb. part.	1	-
11.	Německá křesťanská soc.	-	2
12.	Strana národní práce	1	1
14.	Českosl. domkařská	6	-
15.	Komunistická	2	2
21.	Českosl. socialistů	32	28
22.	Republik. domovin	20	24
26.	Českosl. lidová	115	107
27.	Německá Bund. u Landv.	-	1
	Úhrnem	211 hlasů	192 hlasů

Po volbách již žádný do naší obce nezavítal, již nás více strany neznali, což vidět jak o nás stojí.

Začátkem prosince padal sníh, zima dosti mírná, jen některý den krutý mráz, sněhu dosti málo. Na vánoce mírná zima a celý leden.

Rok 1926: V únoru pěkné počasí, v březnu se začalo setí obilí, pak nastali deště a 14.března napadlo asi 15cm sněhu, který opět brzy slezl, pak nastali opět pěkné dny.

V první polovici dubna se opět selo obilí, ku konci sázeli zemáky a řepa, pak nastali opět mrazy a deštivé počasí. V květnu strom krásně kvetl, jen že přišli mrazy, místy strom omrzl, ovoce zůstalo málo, konec května velmi deštivý. Červen stále přšelo, vody mnoho, kolem potoka louky zaplaveny, sena se špatně sušily, třešně na stromech praskaly a hnily, obilí na poli povaleno, zemáky a řepa se nemohli okopat následkem mokra. V okolí Uh. Hradiště při řece „Moravě“ všechno pod vodou, louky a místy i pole celý kraj smutně vypadal.

Žně velmi špatné, stále přšelo, obilí leželo na zemi posečeno a rostlo. Začátkem srpna ještě málo s pole obilí sklizeno, zemáky začali hnit v zemi. Pak nastalo krásné počasí, jen že nepršelo přes dva měsíce, země vypráhla, tak že se nemohlo orat na setí. Začátek října popršelo, lidi seli obilí, počasí bylo pěkné.

Obilí v roce 1926 po žních bylo následovně: Réž 150 až 180 Kč. Žito 160 až 180 Kč. Ječmen 130 až 150 Kč. Oves 140 až 170 Kč. Zemáky 40 až 65 Kč. za 100 kilogramů.

Zima mírná, sněhu málo, více mokré počasí. Po vánocích se velmi oteplilo, pak napadl sníh.

Rok 1927: V polovici března teplo jako v létě, ku konci velká zima. Duben začátkem studený a deštivo, v noci 6.dubna silná bouřka a velmi silný déšť. Ku konci dubna se selo obilí a sázely plodiny. Květen velmi studený, ku konci měsíce tuhé mrazy, květ na stromech úplně zmrznul a opadl, nezůstalo žádné ovoce.

Dne 15.května objednal Sbor dobr. hasičů novou stříkačku za 18 000 Kč. od firmy „Hasičské závody“, dříve R. A. Smekal Čechy u Prostějova, starou odebrala firma od sboru za 2 000 Kč.

Žně byly dosti pěkné, začátkem přšelo, pak nastaly krásné časy, úroda dosti pěkná.

Dne 23.července přivezena nová stříkačka a dne 31.července provedena zkouška této župními znalci a monterem firmy za přítomnosti župních činovníků a místního hasičského sboru, též občanů a členů výboru. Dne 14.srpna svěcení stříkačky a odevzdání této svému účelu. Slavnost se velmi dobře vydařila, účast dosti hojná jak se strany hasičů, tak i občanů. Jako kmotřenky u stříkačky byly: paní Pražáková choť pana Doktora Pražáka s Brna, slečna Anna Martináková dcera bratra župního starosty Martináka s Nedakonic, paní Antonie Zemánková ze Salaše a paní Josefa Minksová ze Salaše. Polní mši sv. pan farář páter Pokorný z Velehradu, řeč bratr župní starosta martinák, jménem obce předal stříkačku sboru starosta Josef Hůf, za sbor všem poděkoval bratr starosta Jan Vaněk a převzal novou stříkačku. Jménem M.Z.J.Hasičské odevzdal pak bratr župní starosta Martinák diplomy za 25-leté činné služby hasičské bratrům Janu Vaňkovi a Petru Minksovi.

Dne 21.srpna svěcení kříže v lese u myslivny za Salašem, který nachala postavit rodina pana lesního Riegra.

Na den 16. Října vypsány volby do obcí. Vnaší obci byly 3 strany a to následující: Dělnická strana pokroková, Neorganizovaných občanů a Československá lidová. Dělnická pokroková dostala 55 hlasů a 3 mandáty, Neorganizovaných pbčanů 49 hlasu a 3 mandáty, Československá lidová 110 hlasů a 6 mandátů. Zvoleni ze strany dělnické Přerovský František, Janováč Inocenc a Veselý Antonín. Neorganizovaní Vaněk Jan, Hůf Josef a Veselý Alois. Československá lidová Jurčík Jan, Minks Petr, Zapletal Jan, Minks Josef, Krátký Valentin a Zemánek Jaroslav.

Dne 26. Října volba obecní rady. Zvoleni:

Jan Zapletal starostou – strana lidová

Jan Vaněk náměstek – strana Neorg.občanů

Petr Minks radní – strana lidová

Frant. Přerovský radní – strana Děln. pokr.

Podzim velmi pěkný, velká úroda zemáků, krásně se zasely oziminy. Dne 11.listopadu napadl první sníh, pak ku konci napadlo sněhu až na 30 cm, který ležel až přes vánoce. 19. a 20. Prosince silné mrazy – 19 až 22 stupňů, na vánoce zima povolila, sníh pouštěl, ale úplně nesešel, 27. A 28. Opět silné mrazy.

ROK 1928

V lednu tuhé mrazy, sníh zůstal ležet, až v únoru zima trochu polevila. Začátek března sníh slezl, až do 9. dosti teplo. Dne 10.března začalo opět sněžit a 11. Bylo místy až 30 cm sněhu, zima byla dosti velká a silné mrazy. Dne 21. a 22.března silné větry, které přinesly s sebou mnoho prachu, tj. země, která byla z dalekých krajín z pole odnešena, sníh byl úplně černý. Ku konci měsíce zima povolila. V měsíci květnu silné mrazy, občani dělali ohně by vytvořili kouřem mlhu a tím uchránili květ na stromech, což se místy povedlo a uchránilo dosti ovoce, Jablka, hrušky, třešně, jen trnek málo.

Dne 13. Května 1928 usnešeno na schůzi obecního zastupitelstva na Salaši, pozvati okolní obce ku svazu obcí, stran převzetí lesů od velkostatku Buchlova. Dne 28. května přišli zástupci obcí a to Salaš, Roštín, Cetechovice, St.Hutě, St.Město, Modra a Huštěnovice, kde usnešeno žádati o přiděl lesů

v katastru obce Salaš, patřící velkostatku Buchlov. Starosta Josef Vaněk, jako předseda svazu obcí pověřen, by věc tuto dříve s majitelem velkostatku ústně projednal, pak každá obec sama zašle žádost na pozemkový úřad. Obec Salaš sama žádala ústně o přiděl lesa na vymítění na pole a to Jezuitský a zádočin, tím pověřen starosta Jan Zapletal, radní František Přerovský a člen obecního zastupitelstva Inocenc Janováč.

Celé léto velké sucho, od svátku Jana Husa nepršelo plně 3 měsíce, přece však úroda obilí byla dosti obstojná. Ceny obilí byly dosti vysoké: réž 170 až 190 Kč, žito 190 až 200 Kč, ječmen 140 až 170 Kč, oves 140 až 170 Kč. Zemáky přes suché počasí dosti dobře se urodily, zvláště kde byla jílovitá půda.

Podzimní doba byla velmi krásná a teplo jako v létě tak, že setí obilí se dobře upravilo, veškeré práce na tou dobu se pěkně udělaly jako kopání zemáků a řepy, trhání ovoce.

Dne 21. Října uspořádána slavnost 10tiletého jubileum trvání naší milé

„Československé Republiky.“

pod protektorátem obecního zastupitelstva. Slavnostní přednášku měl pan Alois Vítek, odborný učitel z Uher.Hradiště ve škole za účasti všeho občanstva. Přednáška se všem velice líbila a mile dojala, neb nebylo žádného politického stranicví, jen čisté zájmy vzniku a pokračování naší milé republiky za což panu učiteli Vítkovi za milé přednášení srdečný dík. Školní dívky přednášely různé básně a zpěvy na počest našemu milému staříčkovi prezidentu „Masarykovi“ a drahé „Československé Republice“, což se všemu občanstvu velice líbilo, za což dík panu řídícímu Janu Malíkovi a slečně učitelce Ludmile Hůfové za krásné nacvičení malých dítek. Starosta Jan Zapletal všem za obec poděkoval a žádal by vzdán byl hold povstáním, a to staříčkovi presidentu Masarykovi, legionářům a československé republice a padlým na dálných bojištích, na to provolána 3krát sláva. Hudba zahrála národní hymny a pak uspořádán průvod obcí s hudbou, kterého se veškeré občanstvo v čele s obecním zastupitelstvem, místními legionáři, sborem dobrovolných hasičů, školní dívky se svými učiteli, též i někteří přespólní hosti v počtu přes 300 osob, za což jim všem srdečný dík.

Dne 28.října vyvěšeny státní vlajky na škole i obecním kanceláři, odpoledne konána schůze obecního zastupitelstva v kanceláři.

Na den 2.prosince 1928 vypsány volby do okresního zástupitelstva v Uh. Hradišti a zemského zástupitelstva v zemi Moravskoslezské. V naší obci vyšlo následovně:

Do okresního

1. Československé strany nár. socialist. (př. Klofáč) 9 hlasů
2. Československé národ. demokr. (př. Kramář) 8 hlasů
3. Sdružení katol. zemědělců a domkařů 20 hlasů
4. Českosl. živnost. obchodní strany středost. 5 hlasů
5. Republikánské strany zeměd. lidu 29 hlasů
6. Českosl. sociálně demokratické strany 45 hlasů
7. Komunistické strany československé 4 hlasy
8. Československé strany lidové 78 hlasů

Do zemského zastupitelstva

1. Německá křesťanská 2 hlasy
2. Sdružení katolických zemědělců a domk. 16 hlasů
3. Česk. strany národně demokratické (př. Kramář) 6 hlasů
5. Česk. sociálně demokratické strany dělnické 52 hlasů
8. Německá sociálně demokratická 2 hlasy
9. Republikánská zeměd. a malor. lidu 31 hlasů
12. Československé strany komunistické 2 hlasy
13. Československé strany lidové 77 hlasů
14. Česk. Živnostensko obchodní strany střed. 5 hlasů
15. Česk. Strany národně socialistické (př. Klofáč) 8 hlasů
17. Německá (Volksverband) 1 hlas.

V prosinci dosti mírná zima, jen málo sněhu napadlo.

Rok 1929

Začal silnou zimou a mrazy, sněhu napadlo místy 50 až 60 cm. Silné mrazy 15 až 20°C.

Dne 3.února volby místní školní rady v obecním kanceláři. Zvoleni za obec Vaněk Jan, Minks Josef, Zemánek Jaroslav, Janováč Inocenc a za školu Malík Jan, řídicí učitel.

Dne 13.února volba předsedy a místopředsedy. Zvoleni: Vaněk Jan předsedou, Minks Josef místopředsedou.

V únoru krutá zima a sněhové vánice. Mrazy dostoupili až 29°Celsia.

Zvěř srnčí a zaječí též mnoho ptactva zmrzlo, kolem 17.února trochu povolilo. Pak opět silné mrazy až 35°C, pak po celý březen silně mrzlo. Duben trochu mírnější ku konci sních počal tání. Hrozny při staveních úplně zmrzly.

Začátkem května se sázely zemáky a řepa a začalo se setí obilí. Strom začal kvésti až v druhé polovici května, počasí velmi pěkné na obilí a trávy. Strom místy zmrzl úplně, musel se vykácet.

Soudní pře o veřejný majetek, užívaný rodinou Krist. Volčička, parcelní číslo 422/17. Na žádost Klem. a Mar. Veselých stran zahrádky před okny stavení by Volčičkovy touto odstránili, usneslo se obecní zástupitelstvo by dotyčná parcel do 14 dní byla odhraděna, nebo v této době podati námítky proti tomu v obecním kanceláři. Volčičkovi místo námitek podali žalobu prostřednictvím právního zástupce Dr. Skácela v Uh. Hradišti proti obci. Dr. Skácel žádal by obec odstoupila touto parcel, by ji nechal zaknihovat Volčičkovým a výlohy spojené se sporem zaplatila obec. Na takové podmínky nemohlo obecní zástupitelstvo přistoupit a bylo nuceno jelikož při soudním jednání se věc nevířídila, vzít právního zástupce Dr. Kučeru s Uh. Hradiště, na což pověřen starosta Jan Zapletal by další potřebné zařídil.

Okresní soud v Uh. Hradišti nařídil by soudní pře byla na místě samém v obci Salaši dne 6.června 1929. K přelíčení vyslán p. okresní soudce s písařem, Dr. Kučera zastoupen svým koncipientem jako zástupce obce, Dr. Skácel zastoupen koncipientem zástupce strany Volčičkovy, zároveň přibrán civilní inž. p. Nekvasil, který po zjištění hranic výměřením vysvětlil že celá výměra toho činí 13 m², další zbývající část patří k silnici, výměrou asi 39 m², což jest věci okresního nebo zemského zástupitelstva. Po vyslechnutí mnoha svědků z obou stran, nabádal zástupce Dr. Skácel za strany Volčičkovy, by se strany smířily a výlohy spojené s tímto procesem nesly strany společně. Na takový smír nechťeli zástupci obce s p. Dr. Kučerou přistoupiti až po usnešení obecního zastupitelstva. Tím soudní pře nebyla vyřizena a odložena k dalšímu řízení na dobu pozdější, nebo zdali strana Volčičkova zaplatí vzniklé výlohy, bude od dalšího soudního řízení upuštěno.

Dne 16.června přišel Volčičk Krist. do obec. kanceláře že útraty spojené při soudním jednání zaplatí, což činilo na 2000 Kč. Obecní zastupitelstvo na to přistoupilo a soudní pře tím vyřizena. Ohrazený obecní statek musel Volčičk odhraditi.

Ovoce bylo jen místy, něco trnek, hrušek a jablek, strom byl po kruté zimě slabý tak že plody opadly. Obilí se urodilo dosti, zrno bylo velmi pěkné všechny druhy, jarní i zimní. Zemáků též se urodilo dosti ač léto bylo dosti suché, cena zemáků byla od 25 do 30 Kč podle jakosti.

Léto bylo celkem pěkné, podzim též, až místy sucho, že se nemohlo ani orat na setí, čím se setí málo opzdila, pak přišly deště a veškeré setí velice pěkně zrostlo než nastaly mrazy.

Na den 27.října 1929 vypsány volby do poslanecké sněmovny a senátu. V naší obci vyšly následující strany:

<u>Strana</u>	<u>Sněmovna</u>	<u>Senát</u>
1. Komunistická str. Českoslov.	3	5
3. Deutsche Vohlgemeinschaft	3	3
5. Deutsche socialdem. Arbeit.	1	1
8. Českosl. str. národ. Socialist.	16	14

10. Českosl. social. demok. str. dělnická	72	58
13. Českosl. národní demokracie	3	2
14. Českosl. strany lidové	59	55
15. Republik. str. zem. a mal.	31	27
16. Českosl. živnost. obchod. strany	3	2
18. Hlinkovy slov. lidové strany	23	20
	214 hlasů	187 hlasů

Dne 12. prosince 1929 od 6 hodin večír velmi silná bouřka s kroupami a sněhem, blesk stíhal blesk, což trvalo asi 25 minut. Dne 17. prosince první mrazy a sníh. Pak nastaly teplé dny, sníh úplně sešel. Na vánoce silné mrazy a sníh, pak se opět oteplilo, sníh sešel.

Zima 1930

Celý leden dosti mírný při 10. Až 20. více mrzlo, pak sníh sešel úplně a přitom bylo jako na jaře teplo. Dne 30. ledna napadlo opět sněhu místy až 20 cm, přitom bylo úplně teplé počasí.

Dne 6. března v předvečír narození prezidenta tatíčka Masaryka, slavnostní schůze obecního zastupitelstva. Večír v 7. hodin průvod obcí s hudbou do sálu p. Minkse, kde různé projevy jednotlivých osob. Školní děti pak provedly různé výstupy, což se všem velmi líbilo, za což dík patří panu řídícímu učiteli Malíkovi a paní učitelce Šantové za krásné nacvičení. Hasičský sbor celý ve stejnokroji, účast celkem hojná, napočteno na 290 osob, což na naši malou vesničku bylo překvapující.

Dne 12. března celý den padal sníh, místy napadlo až 30 cm, pak brzy sešel a nastalo pěkné počasí. Strom krásně kvetl, ale následkem tepla květ opadl, jen místy zůstalo něco ovoce. Obilí, sazenice a luštěniny pěkně rostly. Pak dlouhý čas nepršelo, nastalo velké sucho, následkem toho málo sena, místama úolně suché. Ku konci června 28. ráno velmi silná bouřka a dešť, všechno velmi oživilo a se zazelenalo, země začaly v zemi růsti druhé.

Žně byly pěkné, obilí dosti sypalo. Ku konci žni začalo pršet, pak se opět vyčásilo a nastaly krásné časy. Při kopání zeměků nastaly špatné časy, stále pršelo, zeměky hnily v zemi, místy ty nejlepší shnily. Setí obilí velmi špatné, stále pršelo, jen krátký čas pěkně, 26. října začalo opět silně pršet, ze dne 27. na 28. října dešť se sněhem, místy až 15 cm, z toho bylo mnoho vody, lidi měli vodu ve sklepích, zeměky museli vynášet ven neb byly zatopeny vodou, mnoho zeměků shnilo že nebyly k potřebě. 29. trochu se vyčásilo a pak opět silné deště ve dne i v noci. Následkem špatného počasí nekonala se žádná oslava na den 28. října.

Ceny obilí klesly tak, že se prodávalo 1q žita 120 až 130 Kč, rži 90 až 120 Kč, ječmene 110 až 140 Kč, ovsu 100 až 120 Kč.

V listopadu trochu lepší počasí, lidi stále ještě seli obilí, jak jen trochu se vyčásilo, byly to špatné podzimní práce, což málokdo pamatoval. Prosinec již byl lepší, počasí dosti mírné, ku konci sníh a mrazy.

Dne listopadu provedeno sčítání lidu v celé Československé republice. V naší obci napočteno 401.

Rok 1931

Leden dosti mírný až do konce.

Dnem 1. února 1931 odešel pan řídící učitel Malík na Modru za řídící učitele. Místo jeho přišla zatimní učitelka slečna Sáša Hrdinová, správu školy vedla slečna učitelka Jar. Majerová. Na místo řídící učitele vypsan konkurs na defenitivu.

Ku konci února napadlo sněhu, místy až 40 cm, ku konci měsíce slezl.

Následkem špatného počasí nekonala se žádná oslava v den narozenin tatíčka presidenta Masaryka.

V březnu kruté mrazy, dne 11.března napadlo opět sněhu místy až 25 cm, pak brzy slezl. Začátkem dubna se trochu zmírnilo až dne 14.dubna velká vichřice se sněhem, pak nastaly opět silné mrazy. Ku konci mírné počasí, nastaly jarní práce, setí a sázení zemáků.

Ceny obilí se opět zvýšily tak že se prodávalo: 1q žita 130 až 140 Kč, rži 130 až 150 Kč, ječmene 140 až 150 Kč, ovsa 140 až 155 Kč, zemáky 1q 25 až 45 Kč.

Dne 14.května 1931 uzavřena obci koupě lesa „Jesuitský kopec“ ve výměře 14 a 1/2 ha od velkostatku Buchlova zastoupena panem lesním, radou Mollem za 35 000 Kč. Dne 6.června vyměření koupeného lesa panem inžin. Nekvasilem s Uher. Hradiště a sjišťování hranic kolem soukromých pozemků při cestě u zápasečí, kde sjištěno že někteří občani užívají jisté části, které patří ku koupenému lesu. Veškerí majitelé pozemků o tom uvědomeni a na místě samém jim hranice ukázány a žádáno by užívající části obci odstoupili. Na to nechtěl žádný majitel přistoupit, proto musel být zavolán ještě jednou pan inžin. Nekvasil a znovu při poli všechno přeměřit za účasti všech sousedících majitelů a obecního zástupitelstva.

Jednotliví majitelé přistoupili na všechno jak jdou hranice a odstoupí obci co dosud užívali a náleželi k lesu. Jan Vaněk odstoupil 47 m² vlastního pozemku za 1 m² za 1 Kč, tj. 47 Kč, které hradí Frant. zemánek a Štěpán Navrátil neboť jim připadlo s obecního 84 m², Štěpán Navrátil odstoupil ze svého vlastního 27 m², což vše se konalo jen kvůli vyrovnání hranic a cestě při poli. Obec žádala o přiděl 50 ha lesa, aby se rozšířilo pole a velkou námahou nám bylo přiděleno 14 a 1/2 ha o což se zasadil poslanec Šamalík a jiní vedoucí činitelé strany lidové. Dne 28.července 1931 provedena kupní smlouva a přípis přiděleného lesa u pana notáře Tobka v Uher. Hradišti.

Na jaře 1930 začalo se s úpravou zřídel pro skupinový vodovod pro Uh. Hradiště, Salaš, Velehrad a Modrou. Na hledání zřídel a úpravu, pracováno po celý rok, než dáno vše do pořádku což stálo více než 3 000 000 Kč., do toho počítajíc práce vyměřovací a mapy. Rozpočteno na celý vodovod asi 6 000 000 Kč., práce zadány různým podnikatelům. Na obec Salaš rozpočteno 355 000 Kč, na což s důvodů finančních nemohla obec přistoupit, neb tak velké zatížení nesnese. Usneseno do pěti let přistoupit do svazu skupinového. Na podzim (10.srpna 1932) započaly již pracovat na výkopu a kladení potrubí pro vodovod což stálo mnoho práce a námahy.

Místo říd. učitele na naší škole bylo přiděleno panu učiteli Antonínu Vlkovi a jmenován říd.učitelem na Salaši od 1.září 1931, který místo nastoupil. Druhá síla učitelská zůstala slečna Hrdinová, při 2.třídě.

Jelikož nebyl byt pro říd.učitele ve škole mnoho let opravován, byl úplně zničen, všechno zkaženo. Byt musel se úplně odtrat a znovu omítnout a zamalovat, podlahy nové do všech místností, dvěře a okna natírat, vše stálo mnoho peněz a námahy. Do kuchyně nové dvěře a okno. Pán říd.Vlk sám za svoje peníze nechal si upravit ze chléva prádelnu, podlahy natřel barvou, jedny dvěře do kuchyně, betonové chodby na dvoře, část plotu na dvoře a zahradě což jej stálo mnoho peněz a práce.

Na den 27.září 1931 vypsány volby do obcí. V naší obci kandidovaly 3 strany a to: Česk. strana lidová, soc.demokr.dělnická a sdružené strany při straně nár.demokracie. Jelikož se všechny strany domluvily a rozdělily mandáty mezi sebou, žádné volby se nekonaly, udělali kompromis.

Strana česk.lidová dostala 5 mandátů, strana soc.demokratická 4 mandáty a strany sdružené při nár.demokracii 3 mandáty. Za stranu česk.lidovou Jan Rieger, Jos.Minks, Jar.Zemánek, Jan Zapletal a Vinc.Jurčík. Za stranu soc.dem. dělnickou Frant.Přerovský, Inoc.Janováč, Anton.Janováč a Frant.Pravdík. Za sdružené při nár.demokr. Alois Veselý, Josef Bilík a Štěpán Navrátil. Do obecní rady zvoleni: za stranu lidovou Josef Minks starostou, Jan Rieger radní. Za stranu soc.dem.dělnickou Frant.Přerovský náměstek, za sdružené Alois Veselý radní. Tím volby právoplatně provedeny bez všeho křiku a zbytečných výloh na obci.

Následkem sucha obilí velmi málo, tak že místy sotva vráceno semeno, ovoce též málo, otavy na loukách žádné, zemáků ještě dosti neb ještě jim popršelo. Podzimní setí obilí se velmi pěkně upravilo neb bylo krásné počasí, až do vánoc dosti mírná zima. Po vánocích dosti silná zima, napadlo asi 15 cm sněhu, pak opět mírně.

Přestupný rok 1932

V únoru a nejvíce koncem března silné mrazy, začátek dubna krásně, pak nastaly deště, ještě při 10.dubnu se málo selo obilí, až koncem dubna se sázely zemáky a jiné jarní plodiny.

Na Velehradě zemřela slečna Marie Šalová, která před smrtí odkázala školním dětem na Salaši 200 Kč na školní potřeby, které dne 9.dubna 1932 předseda místní školní rady na salaši Jan Vaněk obdržel a odevzdal panu řídícímu Ant.Vlkovi, by potřebné věci pro školní děti koupil.

Dne 19.června 1932 se hráli školní děti ze Salaše divadlo u p.Minkse, které s nimi nacvičili p.řídící Vlk a jeho paní se slečnou učitelkou Hrdinovou, za což jim mnoho díky. Při dosti těžkém kusu hry děti sehrály všechno nádherně, což se všem účastníkům velmi líbilo.

Jelikož delší čas nepršelo nastalo velké sucho, trávy zůstaly malé, byl nedostatek píce. Začátkem července nastaly deště, pak pěkné počasí, začátkem žní deštivé počasí, obilí leželo na zemi, ku konci nastaly krásné dny, tak že se všechno pěkně sklídilo.

Dne 12.srpna 1932 oslavil sbor dobr.hasičů v Salaši jubileum 40ti letého trvání sboru, za velké účasti sborů hasičské župy Koželuhovy č. 31 a též bratrské župy 5., zastoupené sborem z Roštína. Též občanstvo se ve velkém počtu dostavilo, což znamená, že sbor se těší s dosti velké obliby. Tohoto jubileum dožil jenom jeden bratr hasič, a to Pravdík Albín, který po celé trvání sboru vždy se přičiňoval o zdar myšlenky hasičské, za což byl vyznamenán zlatou medailí od moravské Zemské Jednoty hasičské. Dále vyznamenáni bratři za 30ti leté trvání ve sboru stříbrnými medailemi a to Vaněk Jan a Minks Petr, za 20 let služby Veselý Alois-hajný, Navrátil Štěpán a Jurčík Vojtěch.

Obilí po sklizni velmi kleslo, tak že se prodávalo 1q žita 100-120 Kč, rži 80-90 Kč, ječmen 70-75 Kč, oves 85-90 Kč, zemáky 18-25 Kč. Podzim byl krásný až sucho, místy se nemohlo ani obilí seti následkem sucha.

Dne 18.prosince volby místní školní rady, jelikož nebyly provedeny zákonitě dle stanov, byly podány námítky, které poríženy až pozdější dobu.

Po prázdninách byla slečny Hrdinová přeložena na Košíky a na její místo dosazen pan učitel Alois Kokotík z vasic, který pak opět přeložen do Louky u Zlína a na jeho místo dosazen dnem 1.února 1933 pan učitel Jaroslav Škvařil z Jarošova.

Zima začala mírně, slabé mrazy bez sněhu až na malý povlak, stále velké mlhy od 8.prosince až do vánoc, jinovatka narostla na stromech tak velká, že se pod tíhou lámaly, slunce po celý měsíc se neukázalo, dne 28.prosince napadl sníh.

Rok 1933.

Nový rok 1933 začal opět v mlze, jinovatka stále rostla. Dne 8.ledna slunce trochu osvítilo. Dne 10.a 11.ledna napadlo sněhu 20cm, zima mírná, ku konci ledna silné mrazy. Dne 10.února odpoledne silná bouřka a krupobití, přitom napadlo opět sněhu.

Dne 7.března 1933 v lese na Dřínové na katastru obce Salaš, u vile pana doktora Tománka z Uher.Hradiště, odehrála se hrozná vražda dvou četníků z Velehradu. V boudě u vile zdržoval se po delší čas vojenský zběh a zloděj Frant.Ondráš rodem ze Zlechova, kde jej viděl hajný pana Maye Bedřich Řezníček ze Břestku, upozornil proto četnickou stanici na Velehradě. Vypravil se proto vrchní strážmistr Sítek a strážmistr Svoboda na obchůzku časně ráno. Před pátou hodinou byli již u vile, kde zjistili, že Ondráš je v boudě, jsouce jisti že spí, ten však byl na vše připraven a když vrchní strážmistr Sítek vkročil dovnitř boudy, dobře mířenou ránou z revolveru do srdce jej na místě zastřelil. Strážmistra Svobodu, když šel na pomoc, střelil mezi dveřmi tak, že vypadl ven do zahrady a zde zůstal mrtev. Vrah Ondráš pak vzal karabinu i s náboji mrtvému vrchnímu strážmistrovi Sítkovi a prchl přes zahradu do Buchlovských lesů. Ráno před 8 hodinou vše našel hajný Řezníček, který ohlásil věc dále.

Hned bylo vysláno veškeré okolní četnictvo a pátrací stanice na stíhání vraha, ten však dávno prchl směrem ku Slavkovu u Brna, kde jej asi za týden jeho kamarádi Gerspitzerové zastřelili. 8.dubna na Velehradě provedena soudní pitva obou četníků. Dne 9.dubna odvezen strážmistr Svoboda do Těšína k pohřbení. Vrchní strážmistr Sítek pochován dne 10.dubna na Velehradě za velké účasti četníků, vojska a hasičstva, mnoha tisíc občanů z celého širého okolí, neb byl vážen všemi, což dokazuje velká účast. Čest jeho památce. Na jeho místo přišel vrchní strážmistr Hošek.

Jarní práce se velice pěkně upravily neb bylo velice příznivé počasí, též dosti deště přitom pomohly. Pozdě však nastalo sucho, trávy zůstaly malé.

Přípravné práce na kapli na Salaši začaly začátkem května, které většinou dělali lidé zdarma, též dovozní potřeby. Veškerý k tomu materiál, cihly, kámen, dřevo, odvezly povozy Velkostatku Velehrad a pana Maye. Vápno, cement, krytinu a různé potřebné věci odvezl autem od pana Maye, který ještě jistý obnos daroval. Velkostatek Buchlovice p. Berchtolda daroval veškeré dřevo, kámen, písek cihly a k tomu větší obnos peněz. Velkostatek Velehrad též větší obnos a jiné potřeby. Hlavní dvěře darovala firma Jaroš z Uher.Hradiště. Našli se též různí dárci v obci i v okolí, kteří svými obnosy, jak většími tak menšími přispěli na stavbu této kaple. Začátkem května započalo se stavbou této kaple a dne 18.května slavnostní svěcení základního kamene, za účasti kněžstva, mnoha občanů a hasičstva, následkem velkého deště mnoho lidu odešlo, než přesto vše dobře dopadlo. Práce postupovala velmi kupředu, tak že v krátkém čase byla hotova, žádný větší úraz neb nehoda se nestala. Místo ku stavbě vynašli na louce Jana a Hedviky Hilerové na Salaši, kteří místo toho dostali pozemek od Velkost. Velehrad. Největší zásluhu o stavbu této kaple si zaslouží důstojný pan profesor pater Koláček z Velehradu, který na vše strany jezdil a vyprosil vše možné a potřebné na touto kapli. Zároveň velké zásluhy má předseda spolku Jednoty Sv.Jana Nepomuckého Jan Zapletal. Pan ředitel Zimburk od arcib. Olomouckého měl vrchní dohled na stavbu, který též všemožně se o všechno staral, by bylo řádně vše provedeno. Stavbu kaple provedl pan stavitel inženýr Matuška z Bystřice pod Hostýnem.

V srpnu provedeny volby místní školní rady na Salaši a zvoleni pan Jan Zapletal předseda, Alois Veselý místopředseda, Josef Minks, Inocenc Janovác a Ant.Vlk říd.učitel členové.

Úroda v roce 1933 byla velmi pěkná a dobře se sklídila, veškeré obilí se dosti urodilo. Ceny obilí klesly tak, že se prodávalo 1q rži 62-70 Kč, žita 90-100 Kč, ječmene 75-90 Kč, oves 80-90 Kč. Zemáky 35-40 Kč. Ovoce celkem málo, hrušek jen místami, jablek dosti, které se prodávaly od 90 až 110 Kč za 1q, trnek vůbec nebylo.

Dne 8.října 1933 slavnostní svěcení kaple, které provedl sám nejdůstojnější pan arcib. Doktor Prečan z Olomouce, kaple zasvěcena sv.Janu Nepomuckému. Účast při svěcení byla velká, jak ze strany duchovenstva, tak mnoho vážených hostí, občanstva z celého širého okolí, spolků Mariánských s prapory a hasičstva, jak místní tak cizí. Počasí bylo velmi krásné, kroužek divadelních ochotníků jednoty orla ve St.Městě sehrál pěkný kus v přírodě ve prospěch kaple odpoledne, za velké účasti občanů. Zvonek ze staré zvonice přenesen na kapli než bude zaopatřen větší zvon nový. Posledně zvonili na staré zvonici zemřelé Ant.Jurčíkové č.67 a první zemřelé na kapli Jiřině Vodíkové dcerce Frant. a Jos.Vodíkové.

Dne 21.října 1933 v den 15.výročí trvání naší samostatnosti Československé republiky oslaveno řádně, sbor dobr.hasičů v plné výzbroji se zúčastnil též slavné mše svatě v kapli, též velká účast občanů z obce. Před zbrojnicí u státní vlajky sbor dobr.hasičů v plném pozoru zachoval 1 minutu klid a vzpomínku padlým ve světové válce.

Podzim byl celkem pěkný, tak že v poli se všechno řádně upravilo, až do pozdní zimy krásné počasí. Zima mírná, jedině pár dní před vánoce trochu silnější zima, místy silné mrazy. Sněhu celkem málo.

Rok 1934.

Rok 1934 začal celkem mírně, žádná zima. Jaro nastalo brzy a dosti pěkné, selo a sázelo se dosti brzy, v dubnu byly stromy většinou odkvetlé, obilí a trávy urostlé, což nebylo dávno a žádný dosud

nepamatoval. Ku konci dubna a v květnu nastaly velká vedra, všechno schlo na poli a loukách co dříve narostlo. Začátkem května bylo 23 až 27 stupňů tepla. Dne 15.května přišel pěkný déšť, který měl účinek na úrodu, všechno krásně okrálo.

Následkem sucha květ se stromu opadl, tak že ovoce bylo celkem málo, něco třešní, trnek a hrušek, jablek jen místama. Obilí ještě dosti se urodilo. Zemáky následkem sucha vadly a v zemi místy úplně upečené, které se nehodily ani na krmení.

Po prázdninách odešel ze zdejší školy učitel Jaroslav Škvařil z Jarošova a na jeho místo přišel Oldřich Fajkus z Napajedel, jako druhý učitel.

Po žních utvořen vládou obilní monopol, stanoveny ceny obilí, ječmen 129 Kč, oves 130 Kč až 140 Kč, žito 136 Kč, réž 120 Kč až 130 Kč. Hovězí i vepřový dobytek též bez ceny, selata se prodávala pár od 60 až 190 Kč, krmení vepři 4 až 5 Kč živé váhy. Telata 3 až 4 Kč živé váhy, krávy dle jakosti od 600 až 2000 Kč. Následkem toho velká hospodářská krize a zadluženost.

Podzim byl velmi krásný, brzy se selo obilí, které krásně srostlo do zimy, která celkem do vánoc nebyla žádná, jen deštivé počasí, na vánoce kvetly fialky, petrklíče, sedmikrásky, lísky v lese a olše, též i ovocné stromy, vše vypadalo jako na jaře. Dne 27.prosince napadlo asi 10 cm sněhu, který po dvou dnech opět se ztratil teplem a deštěm. Špatné deštivé a mlhavé počasí zůstalo až do konce roku, jen dne 31.prosince malý mráz, co nám as přinese ten příští nastávající „Nový Rok“.

Rok 1935.

Vánoce bez sněhu, až dne 5.ledna napadlo sněhu asi 15 cm. Mrázy silné místy až 20 stupňů pod nulou. Dne 24.ledna obleva. Dne 2. A 3.března silné sněhové vánice.

Dne 6.března 1935 předvečír narozenin pana prezidenta Masaryka uspořádal sbor dobr.hasičů průvod od hasičského skladiště až na pole u dubí, kde zapálena oslavná hranice. Zúčastnilo se 19 hasičů ve stejnokroji, 220 občanů, školní dívky s učiteli, s lampiony. O 6,59 hod zazněl signál pozor a o 7.hod. zapálena hranice, o 7.05 hod. přečten manifest a jiné proslovy, o 7.20 hod. rozchod.

Koncem března se selo obilí, počasí bylo velmi pěkné. 25.března silná bouřka. Květen velmi chladný, v noci silné mrazy, stromy špatně odkvetly.

Na den 19.května vypsány volby do sněmovny a senátu, všude velká sgitace. V naší obci vyšly následující strany:

Strana	Sněmovna	Senát
1.Republ.zemědělská a malorol.	6	6
2.Social. demokr.	90	74
4.Komunisti	19	16
5.Česk. lidová	104	99
6.Němec.social.dem.	1	
9.Němec.kř est'.social.		1
10.Česk.živnostenská	9	8
11.Němec.zemědělská		1
13.Fašisti	1	1
16.Národ.sjednocení	2	3
	232 hlasů	209 hlasů

Celkový průběh volby prošel klidně, nic nebylo na závadu.

Na den 26.května 1935 vypsány volby do zemského a okresního zastupitelstva.

V naší obci vyšli následující strany:

Strana:	Zemské zastupitelstvo	Okresní zastupitelstvo
1. Republ. a zeměděl. malor.	8	8
2. Social. demokr.	62	66
3. Národ. social.	2	3
4. Komunisti	16	15
5. Česk. lidová	105	101
9. Němec. křesť. soc.	1	
10. Živnostenská	7	9
20. Křesťansko social.		7
21. Národní sjednoc.	4	4
22. Česk. křesť. social.	8	
22. Fašisti		2
23. Fašisti	2	
	215 hlasů	215 hlasů

Průběh celkem úplně klidný.

Dne 30.května 1935 odhalení památníku zavražděným četníkům s Velehradu, na místě vraždy, u Ville pana Dr. Tománka na „Dřínové“, zavražděných Ondrášem. Památník daroval pan Dr. Tománek zubní lékař s Uher. Hradiště, jemuž patří místo a Villa kde byli zavražděni četníci, vrchní Sítek a strážm. Svoboda. Ač bylo velmi nepříznivé počasí a silný déšť, účast byla dosti velká, jak se strany četnictva, vojska, hasičstva i obecnstva.

V poledne přišlo mnoho vody, tak že bylo v obci velké nebezpečí, hasiči museli jít na pomoc na jisté místa, kde bylo nejvíce ohroženo. U Jar. Zemánka šla voda až ku stavení, sázení a tráva u domu úplně zničeno. Dále zaplaveny louky Jos. Bilíka, Pet. Minksové, Mar. Jurčíkové, E. Volčík a lesní Rieger. Jos. Kedroň, Flor. Maňásek a Frant. Vodica zaplaveny zahrady. U dvora na panském poli zaplaveno obilí a sázení, všude naděláno mnoho škody.

Celý rok bylo dosti pěkné počasí, trávy narostly, tak že sena bylo všude dost. Úroda na obilí byla dosti pěkná všechno dobře sypalo a dosti dobře se sklídilo až na malé výjimky. Ovoce bylo celkem málo, něco jablek a trnek, hrušky jenom někde.

Podzimek byl velice pěkný, práce se setím se pěkně udělaly. Zemáků bylo málo a suché následkem sucha, někde bylo dosti.

Na podzim se začalo s úpravou hřbitova na Salaši u kaple, stavba márnice a rovnání místa. Kameň na márnici daroval Velkost. Buchlovice, ostatní stavivo obec.

O prázdninách přeložen byl učitel Fajkus ze zdejší školy a na jeho místo ustanovena paní učitelka Šantová s Velehradu.

Na podzim přišlo na rozdělení okresů a to Uher. Hradiště a Zlínsko, každý okres vlastní samosprávu. Následkem toho byly na den 1.prosince 1935 vypsané nové volby do okresního zástupitelstva. V naší obci vyšly následující strany:

Strana:	Hlasů:
3.Českosl. social. demokratická	55
4.Komunistická	58
12.Národní obce fašistické	1
17.Sdružená, lidová, republikánská, živnostensko-obchod. a křesť. social	96
	210

Celkový postup voleb úplně klidný.

Zima v prosinci nestálá, jen slabé mrazíky a něco málo sněhu, více mokré počasí, což trvalo až do vánoc. Na vánoce trochu zamrzlo a napadlo něco málo sněhu který však dlouho nevydržel a opět nastalo velmi špatné a mokré počasí.

Rok 1936

Nový rok 1936 započal opět mokrý, jenom málo sněhu a menší mrazíky. Celý leden většinou mokrý a deštivý.

Dne 2.února volba honebního výboru. Ze Salaše zvoleno 5 členů a to Zapletal Jan, Vychopeň Jindřich, Veselý Alois, Jurčík Vincenc a Šustr Josef. Tupesy Vávra Josef a Zlechov Vávra Josef. Předsedou zvolen Zapletal Jan.

Dne 6.února přišel nový učitel Škára Ludvík, místo učitelky Šantové, která dostala dovolenou. Pak přišla Šantová opět zpět a učitel Škára přišel do Veselí.

Dne 7.března oslava narozenin pana presidenta Masaryka „Osvoboditele.“ V 6 hodin večír přednáška ve škole panem řídícím Vlkem o životě p. presidenta, pak různé básně a zpěvy školními dětmi přednesené, což nacvičil pan učitel Škára, všechno pěkně předneseno. Ve 3/4 na 7 hod večír nástup dětí, občanů a hasičů na místo kde o 7 hod zapálena hranice, přečten manifest a zapěny státní hymny. Účast 150 občanů a 19 br. hasičů ve stejnokroji.

V březnu byly dosti silné mrazy a něco málo sněhu, celkem dosti pěkné počasí. Ku konci měsíce se místy selo obilí. Jaro začalo velmi pěkné, jarní práce se dobře udělali. 20.dubna večír velmi silná bouřka a krupobití, místy krupy uráželi květy ze stromů, dosti škody naděláno. V květnu se již selky jeteliny a lucerky, krmiva všude dost, začátkem června se začali sušit sena.

Dne 18.června zavítal na Velehrad p. prezident republiky Dr. Ed. Beneš i s chotí. Účast na uvítání byla velká jak občanů, hasičů, sokolů, orlů a jiných korporací, což při pilné práci na poli bylo až překvapující.

Žně byly dosti obstojné, až na to že místy obilí leželo od silných dešťů přede žněmi, tak že zrno bylo slabé a místy velice málo se urodilo, ani semeno nevráceno.

Ve dnech 28. – 29. a 30.července znázornění náletu nepřátelských letadel na Moravě, všude musela býti služba civilní protiletectvé ochrany. V naší obci též pohotovost požární, poplachová, zastírací a samaritská. V noci muselo býti všude zatemněno, nikde nesmělo být volné světlo ani venku zapalovat kouření nebo jiné osvětlování. O 1/2 1 hod v noci letěly letadla nad Uher. Hradiště směr k Prostějovu, k nám však nepřiletěly.

Pan řídící učitel Ant. Vlk odešel ze Salaše do Nemilan u Olomouce, na jeho místo přišla slečna učitelka. Učitelka Šantová přišla na Velehrad a na její místo přišel učitel Ant. Číhal ze St. Města.

Dne 28.října oslava státního svátku za účasti hasičského sboru a mnoho občanstva. Školní dívky měly krásnou akademii v sále p. Minkse. Pan učitel a slečna s dětmi všechno krásně nacvičili což se všem velice líbilo. Pan učitel Číhal měl velmi pěkný proslov, starosta hasič. Sboru přečetl manifest, což nadšením přijato.

Dne 29. a 30.října velmi špatné počasí, což již dávno nebylo, pak do toho napadlo i mnoho sněhu, neměl však dlouhé trvání. Podzimní setí se dosti dobře udělalo, pak přišlo sucho, následkem toho špatně obilí scházelo, vyskytlo se mnoho myší které obilí, jeteliny a lucerky velice ničili, také mnoho slimáků, všechno špatné na poli.

Pozdní podziměk stále mokrý, stále jen pršelo, jen málo dní pěkných. Sněhu celkem málo, malé mrazíky, až těsně před vánoci trochu sněhu, který opět slezl, stále jen mokro. Na vánoce však zamrzlo zima však velice mírná.

Rok 1937

Rok 1937 začal mírnou zimou, jen menší mrazy, sníh žádný. V polovici ledna silná zima a mrazy bez sněhu, obilí trpělo silnými mrazy, 19.ledna napadlo sněhu místy až 20 cm, jinak mírně.

Od Nového Roku přišel nový řídící František Pernička z Halenkovic rodák s Modré a učitel Číhal přišel do Halenkovic. Ku konci ledna napadlo sněhu místy až 30 cm, velmi silné mrazy. 5.února velká obleva, pak opět sníh a mrazy, pak stále sníh místy až 40 cm.

Březen studený a velmi mokrý, na zelený čtvrtek napadlo sněhu až 25 cm. Stromy v lese se lámaly, na poli mnoho vody, tak že se místy pole sesouvalo někde velké kusy, naděláno mnoho škody. Duben mokrý stále pršelo, až do 16.dubna vůbec se nemohlo stí obilí, lidé nehleděli na mokro a jak se dalo pracovali se setím, od 17.dubna nastalo pěkně.

Dne 6.května svěcení hřbitova na Salaši. Ač bylo nepříznivé počasí, účast' lidu velká jak s obce tak s okolí přišlo mnoho lidu, sbor dobr. hasičů ve výzbroji.

V roce 1937 zemřel Martin Přerovský a Magdalena Volčiková ve stáří 91 let.

Dnem 1.září přišel místo slečny učitelky Františky Pospíškové, pan učitel Petr Fajkus s Jalubí, dne 1.října odešel na vojnu, ale po týdnu přišel zpět.

Dne 14.září 1937 o 3 hod 29 min ráno zemřel náš veliký vůdce, bojovník za svobodu „Československé republiky“, prezident Osvoboditel T. G. Masaryk, ve věku 87 let, 6 měsíců, 7 dní. Jak smutno všude jak truchlilo každé věrné srdce československé že nám odešel navždy náš milovaný tatíček, první prezident naší milé republiky, památka jeho zůstane mezi námi nehynoucí. Všechny státy s námi truchlí nad jeho odchodem, neboť zesnulý tatíček Osvoboditel byl všude vážen, měl velké slovo v celé Evropě, velkou popularitu v celém světě.

Dne 20.září posmrtná vzpomínka na zemřelého tatíčka Osvoboditele, před 19 hod večer odchod průvodu od školy ku hřbitovu, kde zapálena hranice „Masarykova vatra“, hasičským sborem, při vatře přečten proslov br. náčelníkem Hrdinou, který sepsal starosta sboru Vaněk. Po proslovu zapěl pěvecký kroužek řízený panem říd. učitelem Perničkou pohřební písně na hřbitově, pak pan říd. učitel poděkoval všem přítomným za hojnou účast', modlitbou vše ukončeno. Jak proslov při vatře, tak písně všechny přítomné velmi dojalo. Účast' občanů více jak 200 osob, veškeré školní děti s učiteli, 12 br. hasičů ve výzbroji.

Podzim celkem dosti pěkný, obilí se dobře zasel, úroda zemáků hojná.

Dne 12.prosince sněhu, pak deštivé počasí, které trvalo až do 21.prosince. Dne 22.prosince začalo mrznout a padat sníh, na svátky vánoční až 25 cm sněhu, na Boží narození opět celý den sněžilo a mrzlo.

Na místní hřbitov pochována první Minksova Růženka nemluvnátko, dceruška Martina a Anežky Minksových na Salaši, pochována dne 10.října 1937. Dále zemřely a pochovány dne 24.prosince 1937 Josefa Muchová manželka Vincence Muchy na Salaši a Anna Valníčková svobodná. Jako hrobník vykonává touto práci Josef Zapletal obecní strážník a zvoník na Salaši, práce kopání hrobů velmi těžká v kamenité půdě.

Rok 1938

Rok 1938 začal dosti mírným počasím, jen menší mrazy, sníh úplně slezl.

V úterý 25.ledna večír o 9 hod nad naším krajem velká polární záře, což vypadalo jako obrovský požár, v některých obcích místní hasičstvo bylo v úplné pohotovosti.

V sobotu 29.ledna velká sněhová vánice.

Dne 1.února večír od 8 do 1/2 10 hod nařízena pohotovost' Civilní protiletectká obrana v celé republice. V naší obci všechno v pořádku, úplné zatmění, všichni občani uposlechli nařízení, na daný povel vše v největším klidu, nikde se nemuselo zakročít. Veškeré složky C. P. O., požární asanační, poplachová, pořádková a samaritská, každý člen na svém místě.

Dne 6. Března o 7 hod večír oslava narozenin zemřelého tatíčka Masaryka. Zapálení Masarykovy vatry hasičským sborem, přečten proslov bratrem náčelníkem Hrdinou, pak proslov pana učitele

Fajkuse. Školní děti zapěli písně a celá oslava ukončena státními hymnami. Účast' občanů přes 200, hasiči ve výzbroji.

Dne 21.května povoláno mnoho záložníků do zbraně na hranice, ale vše se uklidnilo.

Dne 29.května 1938 vypsaný volby. V naší obci následkem nedohodnutí sestaveno 6 kandidátních listin a to: Strana: Živnostenská, lidová, kř. sociální, soc. demokratická, republikánská a komunisti.

Získaly mandáty:

Živnostenská 1 Zámečník Josef; Lidová 3 Rieger, J. Pernička, J. Zapletal; Kř. sociální 1 Veselý Alois; Soc. dem. 3 Janovác I., Bětík Vavř., Janovác Ant.; Republ. 2 Šustr Jos., Zemánek Fr.; Komunisti 2 Trubačik Fr., Raštica Rud.

Někteří nebyli z výsledkem voleb spokojeni, proto podali námítky, které okresní úřad zamítl a nařídil volbu obecní rady na den 17.června. Za starostu zvolen Jan Rieger lesní ze strany lidové, Inoc. Janovác náměstek social. dem., Vavřin Bětík radní social. dem., Frant. Trubačik radní komunistická.

Dne 1.září v noci poplach, byla místa následkem velkého deště ohrožena vodou, jak občani tak hasičstvo byly po celou noc venku by přispěli na pomoc. Štěstí bylo že déšť v moci ustal, tím voda opadla.

V roce 1938 měli sme v našem kraji dosti pěknou úrodu jak na obilí tak sázení a vše se dosti pěkně sklídilo, jen ovoce bylo velice málo.

Následkem že naše republika byla ze strany Německa, stran sudetských napadávána, strana Henleinova stále štvála a různé incidenty proti nám vyvolávala, byly od 13.září povolávání záložníci do zbraně a obsazovány hranice, neb chtěli po nás Sudetoněmci veškeré kraje s většinou německou asi 25 okresů by připadly k Německu.

Dnem 23.září vyhlášena všeobecná mobilisace záložníků do 40 let, od některých útvarů až do 50 let, povozy, koně a veškeré motorové vozidla.

Dne 28.září utvořena nová vláda v čele Gener. Jan Syrový jakko předseda a ministr národní obrany.

Dne 30.září odstoupilo Česk.Slovensko Sudetské území Německu, tím vše vzalo jiný obrat, mír na čas zajištěn.

Dne 5.října prezident Beneš se vzdal. Dne 7.října započato vyklizování zabraného území v sudetech.

Tím že sme odstoupili Sudety Německu nebylo vše urovnáno, přišlo Polsko a Maďarsko ze svými požadavky, což nás stálo více jak 1/3 republiky. Stratili sme mnoho krajů úplně českých. Ze strany Německa ještě všechno dosti hladce se urovnalo, huře však bylo na straně Polské, kde se děly věci dosti hrubé. Nejhuře však bylo na Slovensku, kde Maďaři činili nepřistojnosti, na Žitnem ostrově, kde místy naši kolonisti museli uteci jen s holými životy, veškeré majetky a všechno tam zanechat. Na Podkarpatsku kolem Chustu Maďaři stříleli do vesnic, teroristi Maďarští páchali hrozné věci. Po urovnání všeho, pouštění záložníci domů, někteří ze Slovenska přišli domů až v listopadu.

Dne 30.listopadu zvolen prezidentem Dr. Emil Hácha, a složena nová vláda. Začátkem prosince zrušení komunistické strany a členi obecních zástupitelstev těchto stran museli vystoupit.

V našin obci Trubačik Frant. radní a Raštica Rudolf člen zástupitelstva.

V roce 1938 přišel od 1.září na naši školu učitel Ludvík Pavlica ze St. Města.

Podzim byl dosti pěkný, polní práce se pěkně udělaly, obilí se dobře zasel.

Zima začala dosti mírná až do vánoc málo sněhu. Na svátky trochu mrzlo a napadlo málo sněhu.

Předsedou vlády jmenován Rud. Beran. Veškeré strany zrušeny a utvořeny jen strana Národní jednoty a strana práce. Co nám přinese příští rok, zdáli se obrátí k lepšímu.

Rok 1939

Rok 1939 začal dosti mírným počasím jenom menší mrazy, sněhu málo. Dne 15.ledna napadlo sněhu asi 15 cm. V únoru silné mrazy a sníh, celkem však dosti mírná zima.

Okresní úřad zrušil členy obecního zástupitelstva ze strany komunistické Frant. Trubačika a Rud. Raštica a jmenoval Inoc. Šustru radním, Ed. Krátkého členem zástupitelstva. Inocenc Janovác náměstek starosty vzdal se členství, okresní úřad však to zamítl tak že musel zůstat dále.

Dne 12. a 13. února velké sněhové vánice napadlo místy až 45 cm, kruté mrazy.

Následkem že Slovensko nechtělo zůstat při Československé republice a bylo uznáno za samostatný stát Slovenský, byly Čechy a Morava nuceny si dát pod moc říše Německé a dnem 14. března přestala republika Československá. Německé vojsko obsadilo hned Čechy a Moravu, které uznány jako autonomie ve svazu říše Německé pod názvem „Protektorát Čechy a Morava.“

Obsazování vojskem dílo se ve velkém pořádku, nikde nepřišlo k nějakým výtržnostem, všechno se konalo ve shodě a dobré vůli, jak ze strany vojska, tak úřadů a všeho občanstva. President Dr. Emil Hácha, minist. Předseda Rudolf Beran, Generál Jan Syrový zůstali dále ve vládě. Vůdce a říšský kancléř Adolf Hitler navštívil pak 16., 17. a 18. března postupně Prahu, Olomouc, Brno, kde byl všude nadšeně uvítán.

President Dr. Emil Hácha rozpustil poslaneckou sněmovnu i senát a sestavil výbor Národního souručenství, ze všech složek jak úředníků, obchodníků, rolníků, řemeslníků, zřízenců a dělníků, v čele předseda Adolf Hrubý rolník a obchodník. Platidlem zůstává na dále koruna a zároveň říšská marka, která se rovná našim 10 K. Koruna zůstává až na další platidlem.

V neděli 23. dubna svěcení kříže na hřbitově za hojné účasti občanů, též s obcí jiných.

V sobotu 29. dubna proveden nábor mužů do Národního souručenství, v naší obci přihlášeno 94% až na malé výjimky.

Najímání dělníků do říše na práci se dělo hladce, dělníci vydělali dosti peněz a též si dosti chválili s naší obce též dosti v říši.

Dne 23. července večír velká bouře silný déšť a kroupy velikosti a váhy až 50 dkg, která rozbila mnoho krytiny na střeších, ovoce ze stromu sraženo až na polovici, obilí na poli vytlučeno, nejvíce byly postiženy žita a ječmeny, tak velkých kroup žádný v obci nepamatuje. Dne 14. srpna o 6 hod večír opět silná bouřka velký liják a kroupy, které však již tak neuškodili.

Začátkem září vypovědělo Polsko válku Německu, která ve třech týdnech skončila porážkou Polska. Německo s Ruskem utvořili spojení a každý část Polska obsadili. Po celou dobu všude muselo být úplně zatmění v noci a služby C. P. O. ve všech obcích a městech.

Následkem omezení a šetření benzinu zastavena veškerá motorová doprava, autobuse a soukromá vozidla dne 6. října, nákladní a živnostenské vozy 10. října, tak že po té době jezdili jen vozy na zvláštní povolení, státní a jiné služební.

Začátkem října vydány lístky na mydlo, cukr, maso, tuky a potraviny, obuv, prádlo, oděvy a jiné potřeby aby se předešlo zbytečnému zásobování jednotlivců. Na západě válečný stav Anglie a Francie proti říši Německé.

Učiteli od prázdnin byli přesazení, řídící Pernička a učitel Fajkus na Modru. Na Salaš přišla slečna Drah. Zemková místo řídícího a Anděla Gilarová, nato slečna Zemková odešla a přišel jako řídící Matouš Čevela s Babic.

Zabijení vepřů omezeno na míru že se vepř pod 1q nesměl zabít jedině nutná porážka, což musel zvěrolékař potvrdit, jinak se muselo s vepře 80 kilo mrtvé váhy odevzdat 4 kila sádla od 100 kilo až do 120 kilo 8 kila a tak výše se stupňovalo. Zároveň nařizeno odevzdávání mléka a vajec, což vešlo v platnost později.

Rok 1946

Je rok 1946, měsíc krásný květen, první výročí našeho osvobození, 9. května.

Jsem druhý zapisovatel do této pamětní knihy: Inocenc Janovác Salaš č. 1., nar. 18/IV 1889. Tato pamětní kniha mě byla letopiseckou komisí svěřená dne 30. března 1946.

Po okupaci naší Čs. republiky v r. 1939 musela obec tuto pamětní knihu odevzdat na okr. úřad do Uh. Hradiště. Německá vláda nechtěla aby lid četl svou minulou historii a aby nemohl zapisovat co nám zlého nadělají. Kniha se odevzdala, ale některý dobrý úředník knihu skoval až do Letovic, po šesti letech byla obci nepoškozena vrácena (r. 1945).

Proto prosím čtenáře by mě odpustili, když nenapíši vše tak, jak se postupně událo za těch šest let, neboť to byla doba hrůzy žádný poctivý čech neměl klidné myšlenky.

Lesní Jan Rieger, který byl v r.1938 zvolen starostou obce, přihlásil se jako němec, dříve byl čech, než nás němci zabrali, tak byly dvě rodiny v obci německé: lesního J. Riegra, jeho manželka Anna a dvě dcery Margareta a Hildegarda; a rodina Jos. Kovářikova čis.25, syni Jos. Kovářik, Karel Kovářik a dcera Ant. Kovářikova. Tato Kovářikova rodina byla česká, ale po manželů a otci byli příslušníci města Vídně. Jos. Kovářik ani německy mluvit neuměl, ale byl německou vojen. Komisí odveden a musel nastoupit vojenskou službu a bojovat za němce, padl na ruské frontě. V r. 1945 v červenci se táto rodina kovářikova odstěhovala na jižní Moravu do obce Strachotína okr. Hustopeč.

Obec Salaš měla po první světové válce r.1918 - 74 čísel domků, po druhé válce v r.1945 již 108 čísel domků.

Předně musím napsat co předešlý zapisovatel opomenul: v r.1918 když se říše Rakousko-Uherská rozpadla a válka se skončila a utvořila se svobodná čs. republika, vraceli se vojáci ze všech světových bojišť a sedum vojáků občanů salašských se vrátilo jako legionáři, tj. jako dobrovolníci, kteří vstoupili v zajetí dobrovolně do čs. vojska, které bylo založeno v Rusku, Srbsku, Itálii a ve Francii a bojovali proti Rakousku a Německu tito občaní:

Janovác Antonín	nar. 14/IX	1894	č.52	ital. leg.
Janovác Inocenc	nar. 18/IV	1889	č.52	ital. leg.
Jurčík Alois	nar. 11/VIII	1896	č.18	ital. leg.
Jurčík František	nar. 1/XII	1889	č.18	rus. leg.
Pravdík Alois	nar. 21/VI	1894	č.59	rus. leg.
Veselý Antonín	nar. 24/I	1898	č.73	ital. leg.
Zapletal Vojtěch	nar. 22/IV	1897	č.68	rus. leg.

Čevela Bedřich nar. 25/II 1881 č.72 rus. leg.

Taky se vrátil jako legionář ale již v obci nebydlel.

Tito vojáci a občané ze Salaše se s války nevrátili a padli na různých světových bojištích od r. 1914 – 1918:

Bičan Metoděj	nar. 3/II	1896	č.1	
Krátký František	nar. 25/X	1884		
Růžička Alois	nar.23/VI	1892	č.40	
Šustr Kliment	nar. 5/XI	1892	č.4	
Minks Alois	nar. 23/VIII	1890	č.11	
Peták František				
Šmíd Josef	nar. 4/II	1878		
Zemánek Klement	nar. 21/XI	1879	č.45	
Zemánek Metoděj	nar.	1885	č.45	
Brunclík Jan			č.70	
Zerzán František	nar. 10/VIII	1881	č.6	
Mucha Antonín			č.24	

Zemřel následkem zranění doma.

Volčík Vincenc nar. 7/V 1879

Zemřel následkem útrap válečných doma.

21.listopadu r.1945 celý velkostatek Buchlovský byl převzat do státní správy. V Buchlovicích bylo zřízeno ředitelství (dřívější majitel Alois Berthold byl vypovězen jako němec beze všeho do Rakous). K ředitelství buchlovskému připadly taky Koryčany velkostatek.

V roce 1939 po obsazení naší Čs. republiky začalo ubývat všeho zboží a všechno se zdražovalo, němci brali všechno. 1 vejce (jedno) stálo při prodeji „na černo“ 10K., jeden litr mléka 10-20K, 1kg pšeničné mouky 30K, 1kg sádla 1 000-1 200Kč. 1m² palivového dřeva 1 500Kč.- to bylo od úřadů

trestáno ale prodávalo se přece i kupovalo. Muselo se odevzdávat všechno: mléko, obilí, brambory, mák, olejnaté semena, maso, sádlo, vejce, byly prohlídky po domech.

Husy aj kačeny se odevzdávali.(Přestalo se vařit dobré pivo a vařilo se velmi málo piva 2% i kořalka se nepálila. Lidé se naučili pálit kořalku po domácku tajně, někde se stoho i otrávil.)

Lidé ze Salaše když chtěli něco mouky koupit chodili do mlýna do Roštína tam byl dobrý mlynář a jak mohl prodával rád Salašákou mouku, když neměl nebo prodat nemohl museli odejít s prázdnými pytlíkama a to třeba i po kolena sníhem v noci zpět.

Naše chudá obec Salaš, kde jsou pole špatnej půdy a bývá škoda od zvěře, musela odevzdávat takové množství obilí a všeho co se odevzdávalo s 1ha jako obce kde je půda dobrá a všechno lepší rodí i krávy více dojí. Proto aby lidé mohli splnit dodávku, která jim byla předepsána, vyměňovali dřevo za obilí tzv. „černým obchodem“ (dřevo snadněji sehnali), kdyby nemohli (totiž to bylo trestáno) tak si pomoci, byli by měli velký hlad. Vyměňovalo se 2m² paliva za 100-120kg tvrdého obilí. Výměna se prováděla dosti veřejně, ale žádný to německým úřadom nezradil, všichni si pomáhali jak mohli, nebo správným způsobem koupit nedostal a co dostal, bylo velmi málo. 1 vejce na týden, 13kg mouky na měsíc, jednu osminku litru mléka odstředěného na den, potom již jen 1/16 litru mléka na den, 2dkg mastného na týden třeba umělého.

Obec Salaš odevzdávala ročně 67q masa hovězího, 21q vepřového.

V první dny září r.1939 (datum dne nevím) byla velká bouře a vichřice, která jedním zavátím vyvrátila a zlámala velký kus starého smrkového lesa, proti hájence, která je pod Brdem na konci louk, které jsou nad Salašem.

24.února 1940 večer vyhořel domek čís.8 Vincence Jurčíka.

V únoru r.1939 se začalo pracovat na vysekání lesa na „Brdě“ pro stavbu silnice tzv. „dálnice“ ze Zlína do Brna.

30.listopadu 1940 přšlo a tvořila se stoho na stromech jinovatka (led) tak moc, že se stromy lámaly a vyvracely. Na Brdě se polámalo a vyvrátilo velký kus mladého lesa a v oddělení tzv. „Zlámané mosty“ taky se od toho vyvrátilo velký kus mladého bukového lesa.

Dne 7.července 1944 letěli ponejprv přes naši vesnici Salaš a široké okolí spojenecká letadla bombardovací, Anglo-americká, velké množství, snd 3000. Tehdy spustili 2 bomby, jednu pod Stupavským kopcem, asi v polovici stráně blíže žleba, druhou větší blízko hájenky pod Brdem, jda na horu po pravé straně, na kopci tzv. „Pod rybníčkem“, jama byla 2m hluboká a 8m v průměru široká. Tenkrát taky jedno letadlo 4 motory bylo německou stíhačkou střeleno, vzňalo se ve vrchu, přistávalo hořící blízke Velehradu, 2 km směrem k Salašu po pravé straně v lesi spadlo a shořelo, i pilot, prý byl z Kanady, je pochován na Velehradském hřbitově (12.září 1946 letce Amerika vyzvedla a odvezla), vojíni, kteří s ním byli v letadle, spustili se dřív padákama.

Po druhé asi 20.listopadu 1944 zase byly spuštěny bomby dvě na osadě Chabaně, kde poškodily domek a zabily majitele domku p. Březinu a jeho 6 let starou dceru a manželce byla zlámána noha. 12 bomb spadlo za Salašem na „Stržích“ a proti „Stržím“. Bomby letadla pouštěli proto, aby si odlehčila, když měla poruchu.

Po zabrání naší republiky Čs od Němců byla nařízená pracovní povinnost všech mužů od 16 až do 60 let a ženy od 18 do 45 let, byly odvody dělníků na práci do Německa, někteří šli dobrovolně, ale někteří nechtěli ale museli jít chtě nechtě. V Německu pracovali ze začátku za dosti dobré mzdy, ale pozděj za velmi nízké a svobodní skorem zadarmo a o hladu a vůbec špatnú stravu (jídlo). Kdo mohl z Německa utékal, doma nedostali žádné potravinové lístky a žádný takového utečence nesměl zaměstnat, četníci jich chytali a koho chytli, byl poslán zpět nebo dán do pracovního tábora.

V prosinci 1938 byla rozpuštěna strana komunistická v Salaši, z obecního zastupitelstva byli propuštěni dva členové této kom.strany- Frant. Trubačik čís.d. 47 a Rudolf Raštica č.d. 22. Místo nich byli jmenováni Inocenc Šustr č.18 a Eduard Krátký č.90, oba ze strany lidové.

Brzy po zabrání bylo od Němců nařízeno odevzdat všechny zbraně (kdo si ponechá střelnou zbraň bez povolení, bude trestán smrtí). Na Salaši měli někteří občané pronajatou zdejší honitbu, taky museli odevzdat zbraně a honitbu zabrala lesní správa velkostatku Buchlovského. Všichni zbraně neodevzdali:

Frant.Přerovský č.34 měl schovanou zbraň, Frant.Jurčík č.40 taky schoval, Karel Peták č.102 taky schoval.

Z veřejných budov se musely odevzdat obrazy p.prezidenta T.G.Masaryka a p.prezidenta Beneše, odevzdalo se ze Salaše 21 obrazů.

V dubnu 1942 se musel odevzdat salašský zvon (z roku 1826 starý, ale po osvobození v r.1945 byl obci vrácen nepoškozený.

V květnu byl v Praze zastřelen říšský protektor Heydrich, po jeho smrti byly prohlídky, hledali se vrahové, naši obec prohledali jen do polovic od spodu. Byly předloženy ofotografované věci domnělého vraha na Heydricha v obecním kanceláři a každý od 10 let musel za přítomnosti četníka prohlásit, zdali ty věci zná: plášť, čepici a aktovku. Němci měli strach z náletu cizích letadel, proto muselo být přísné zatemnění oken a každý musel mět na půdě písek a vodu.

Z radiových přijímačů vybrali přístroje na chytání krátkých vln, které byly vysílány ze zahraničí. Bylo nařízeno připravit kryty pro případ bombardování vesnice, tak za kryty byly ustanoveny sklepy: u Tomáše Němečka č.24, u Cyrila Volčíka č.26 a u Petra Minkse hostinského garáž za kryt. Když v roce 1944 začalo přes naši vlast a naše okolí přeletovat velké množství anglo-amerických letadel, které taky bombardovali moravské města, žádný se do našich krytů v obci neschovával, stáli lidé volně a dívali se na zářící trupy letadel, nedbali přísného nařízení, že se musí každý kryt.

V říjnu r.1941 bylo nařízeno propuštění legionářů z obecního zastupitelstva, propuštění byli tito členové: Inocenc Janovác-náměstek, Salaš č.1 a Antonín Janovác č.78. Zároveň v říjnu 1941 byl gestapem zatčen obecní tajemník František Přerovský č.34, prý politicky podezřelý, ale za 7 týdnů byl z vězení propuštěn.

Z obecní knihovny se musely odevzdat knihy českých spisovatelů, kteří psali českou historii.

Po okupaci německem v březnu r.1939 byly na Salaš dovezeny na velkém nákladním autu masové konzervy, dovezli je: Byly uskladněny čili schovány ve mlýně, Karel Peták měl tehdy pronajatou dolní hospodu od pana Ed.Volčíka a věděl o těch konzervách, tak je začal brát a vařit v hostinci pro hosty. Pavel Hůf, tehdejší mlynář taky konzervy bral, zároveň rozdával některým občanom, někdo je udal německým úřadom, proto byli zatčeni a konzervy museli ti, kteří je jedli zaplatit. Po osvobození v květnu r.1945 byl Karel Peták zase od čs. úřadů zatčen, že prodával ony konzervy.

Začátkem r.1945 bylo nařízeno od úřadů odevzdat krumpáče a lopaty a všichni mužové od 16 let až do 50 let museli jít kopat zákopy, ze Salaše kopali pod Velehradem zadarmo.

Ve válku začali na Velehradě dělat různé předměty ze dřeva a z hlíny, ponejvíce hračky, dělali to ve velkém množství, jedni vyráběli, jedni pálili a mnoho jich to potom malovalo a lakovalo, v každém domě se na tom pracovalo, vydělali si lidé hodně peněz, potom to úřady zakázali. Výroba těch hraček se vyráběla taky na Salaši ve velkém, od výroby jednoho kusu velikosti palce bylo 50 h, od malování a lakování 1 K. Výroba šla rychle, byly formy určitých zvířátek a lisy, tam vhodil kousek zpracovaného bláta a stiskl lis a bylo zvířátko pěkně hotovo, potom se usušilo a vypálilo a namalovalo a nalakovalo.

Koncem roku 1944 byly nařízeny protipartyzánské hlídky v každé obci, v Salaši bylo vždy 12 chlapů, v obecní kanceláři byla strážnice, vždy museli být 4 chlapi na obchůzce po vesnici celou noc od 6 hodin večer až do 6 h.ráno.

Kolem Salaše byl oddíl partyzánů jménem „Olga“. Partyzáni chodili přes vesnici a žádný jich nechytal a nezradil, sami Salašáci se s partyzánama spojili a je zásobovali. Oddíl partyzánů přišel taky do hájenky pod Brdem k hajnému J.Tománkovi a chtěli jít na Salaš zastřelit tehdejšího lesního Jana Riegra, který byl němec a starosta dřív přes válku. Po tomto případě již Rieger doma nespával, chodil spát i s rodinou k některým občanom na Salaši.

Dne 30.ledna 1945 před šestou hodinou, když se scházela hlídka, přišli dva partyzáni na silnici do vesnice mezi čís. doMků 1, 33 a 54, tam zastavili mladíka Josefa Zapletala (nar.1922) a přinutili ho s pistolemi v rukou, aby šel s něma za Salaš, (on nevěděl kdo jsou, nejsou-li to němci) tak šel, při tom mu pohrozili, že ho zastřelí do týdne, nebude-li mluvit pravdu na to, co se ho budou ptát, ptali se ho na Riegra a kde spává v noci. Když s ním přišli za Salaš 100 kroků, tak jich tam bylo 9 chlapů. Tam se

uradili, že lesního Riegra zastřelí. J.Zapletalovi dali na srozuměnou, že ho znají, jmenovali ho jménem. Vzali ho zase dva zpět a šli k myslivně, právě šel Rieger ze Salaše, bylo tma, tak se ptali Zapletala jestli je to on, Rieger, on řekl že neví, že se mu nepodobá (oni měli jeho popis správný), chtěli ho zastřelit, ale když ho nepoznali, tak ho nechali a šli se Zapletalem do Salaše a potkali právě dva chlapy z hlídky, ptali se jich co je nového a odpověď: „nic“. „Tak držet hubu a jděte všichni po svém“! Hlídka případ hlásila četnické stanici na Velehrad, ta zase do Uh.Hradiště, ale Němci se báli, proto se vymlouvali, že nemohou přijet na Salaš, až bylo 11 hodin v noci, tak přijeli a šli přes Salaš k myslivně a potkali právě jdoucího Jaroslava Janováce (nar.1920), který jako čekatel na místo hajného číhal v lesi u „Hubertky“ na lišku, když nic nedočkal a viděl jít kolem sebe chlapy, ony partyzány, kteří byli na Salaši, tak se sebral a šel dom a gestapáci ho chytli. Neměl sebou legitimaci a nedovolili ani, aby si pro ni šel dom, sebrali ho do Uh.Hradiště, tam ho zbili, zavřeli a nedali mu jíst. Na druhý den zaň žádala správa velkostatku Velehrad a taky lesní p.Rieger, tak ho pustili. Lesní Jan Rieger se hned na druhý den 31.ledna 1945 ze Salaše odstěhoval (strachy).

Na místo správy polesí Salaš místo J.Riegra přišel koncem března t.r. nový lesní František Kovář, který hned udržoval styky s partyzány i s hajným Dobešem, který bydlel vedle.

Na Salaši u Františka Trubačika v čís. 47 se zdržovali parašutisti r. 1945 z Ruska, kteří seskočili padákem z letadel, byli u Trubačika na půdě přes zimu a on neměl ani sena ani slámy, tak musel vyměnit za dřevo, které nanosil z lesa, jetel, aby měli kde spávat. Po osvobození byl Fr.Trubačik zvolen předsedou Místního Národního Výboru v Salaši. Na jaře r.1946 se Frant.Trubačik odstěhoval do pohraničí na severní Moravu i s rodinou.

Na podzim r.1944 Josef Jurčík, mladík nar. 21.12.1925 nepohodl se se svým otcem Frant.Jurčíkem z domku čís. 40 a utekl z domu, přihlásil se někde k partyzánom a více se nevrátil, po osvobození v r.1945 přišlo hlášení na četnickou stanici na Velehrad, že Josef Jurčík padl jako partyzán ve Slov.nár.povstání, (neví se místo).

Jaroslav Vodica nar. 11/VI 1926 taky se přihlásil k partyzánom, byl taky od němců zatčen a vyslýchán, ale nemohli mu nic dokázat, tak ho propustili, ale s partyzány se držel stále až ku konci. Dne 29.dubna 1945 byl u hájenky u Tománka raněn do nohy když zachraňoval druha ruského partyzána (který jako parašutista seskočil s padákem s ruského letadla a přidal se k místním partyzánům).

V neděli dne 22.dubna 1945 v poledne přišel oddíl německých vojáků s Kroměříže obsadil okolí Salaše a vyhnali všechny občany s domků, které museli zustat otevřené, a shromáždili před obecním úřadem na silnici, tam všem prohlíželi legitimace a prohlíželi zároveň opuštěné domky, hledali partyzány a parašutisty, ale nenašli, ale ve vesnici byli. Kdyby byli některého našli slibovali, že všechny postřelí a vesnici vypálí. Jídlo v poledne jim museli dat salašáci, po prohlídce odešli směrem na Roštin, tam se srazili s partyzány a byli pobiti. Byli mezi něma i poctiví vojáci, jeden voják němec viděl ze svého stanoviště od „Brusinového kopce“ na protější straně na poli vedle „drahů“ žensků salašanku, která něco zahrabává do kopce hnoje, který tam byl navezen. Když žena odešla, přešel na druhou stranu na ono pole a vyhrabal z hnoje plechovku od marmelády asi 5 l, ve kterej byli peníze všeho druhu, zabalené do hadru. Plechovku vzal a v obecním úřadě hnet odevzdal. (Jako voják si to mohl nechat) peníze byli Vojtěšky Volčické s domku č.51. Peníze byli všechny stříbrné a bylo jich hodně, nečítali jich.

V příloze této knihy, která je psaná na stroji je popsáno spolu působení salašáků s partyzány. Ale není tam napsáno, kteří byli všichni 29.dubna 1945 povražděni a to jsou tito:

Od shora vesnice:

Ferdinand Vlček	nar.23/IX 1907 v Tupesích od 23/XI 1923 na Salaši č.77
Karel Jurčík	nar.15.1.1926 na Salaši č.44
Jan Bednář	nar.24.4.1912 Brno, od 17.12.1941 na Salaši č.105
Karel Klem	nar.29.1.1909 na Salaši č.49
Emil Klem	nar.1.5.1916 na Salaši č.49
Josef Klem	nar.23.1.1922 na Salaši č.49
Michal Šafraník	nar.21.9.1915 Holíč, na Salaši od 28.11.1935 č.65

Eduard Pravdík	nar.13.8.1927, Salaš č.65
Alois Pravdík	nar.21.6.1894, Salaš č.33
Frant.Pravdík	nar.31.8.1899, Salaš č.89
Frant.Pravdík	nar.4.7.1927, Salaš č.89
Josef Hasmanda	nar.6.4.1912 v Jalubí, na Salaši od 3.11.1937 č.63
Vincenc Mucha	nar.17.2.1904, Salaš č.81
Antonín Mucha	nar.9.12.1916, Salaš č.24
František Bičaň	nar.17.6.1922, Salaš č.43
Stanislav Hanák	nar.30.4.1922 Zdounky, na Salaši od března 1929 v č.59
Aloisie Špičáková	nar.1.9.1896 Stupava, na Salaši od 16.11.1932 č.107
Josef Donath	manžel Jiřiny Jurčikové ze Vsetína, narození neznámo
Jan Mošner	z Jalubí, nar. neznám
Augustin Komínek	ze St.Hutě, nar. neznám

Tito shora uvedení byli povražděni u „Vápenic“, teď tam stojí pomník asi 20 kroků od místa vraždy, na místě vraždy jsou křížky v malé ohradce. Kamenný pomník, do kterého je vsazena skleněná deska se jmény povražděných dal postavit toho času správce polesí Salaš, lesní František Kovář, náklad zaplatila Správa velkostatku Buchlov. Kámen Ulomili a okřesali dva staří kameníci:

Josef Juřík, nar.27.3.1872 na Salaši v č.8, bytem St.Hutě

Medard Zámečník, nar.31.3.1872 ve Břestku, bytem v Salaši (býv. hajný). 30.září

1945 byl pomník odhalen a posvěcen. Slavnosti se zúčastnilo mnoho lidu z okolních vesnic (i četa legionářů v krojích). Ku slavnosti aby bylo občerstvení, darovala správa velkostatku Buchlov jelena.

26.května 1946 byly volby do Ústavodárného národního shromáždění, volili od 18 let a byly tyto výsledky:

číslo kandidátky 1	číslo kandidátky 2	číslo kandidátky 3	číslo kandidátky 4
Čs.strana Kom.	Čs.strana Lid.	Čs.str.Soc.Dem.	Čs.Nár.Soc.
Počet hlasů 92	počet hlasů 106	počet hlasů 24	počet hlasů 4

Počet voličů celkem 240, z toho mužů 111, žen 129. Správně odvolilo 226, neplatné 3 hlasy. K volbám se dostavilo 105 mužů a 124 žen, 11 občanů se nedostavilo.

Brzy po osvobození 16.července 1945 odstěhovali se do pohraničí na jižní Moravu do obce Strachotín u Hustopeče na statky bývalých Němců, kteří se museli vystěhovat, tito občané ze Salaše“ Benedikt Sláma i s rodinou, neměl domek na Salaši – 3 osoby.

Antonín Brázdil i s rodinou, měl domek čís.42 – 5 osob.

Matouš Černý i s rodinou, měl domek č.4 – 3 osoby.

Frant. Sabák i s rodinou, měl domek č.98.

Josefa Kovaříkova se synem Karlem Kovaříkem a dcerou Antonií, měli domek č.25. Josefa Kovaříkova se vrátila a zemřela na Velehradě, syn a dcera zůstali ve Strachotíně.

František Fiodor, polský příslušník, s rodinou, domek neměl, bydlel v domku č.91 – 5 osob.

Matouš Černý se v únoru 1949 dostěhoval zpátky do domku č.4 i s rodinou, Kovaříkovi se taky vrátili, bydlí na Velehradě.

Zima v roce 1945 – 1946 byla mírná, sněhu nebylo, bylo brzy jaro, pěkně se polní práce podělaly, ale nepršelo a bylo sucho, trávy nerůstly, bylo málo krmiva pro dobytek. Obilí bylo sláma krátká, ale na zrno dobré, sypalo dost. Po žních popršelo trochu a to bylo dobré na zemáky, těch se urodilo dosti. Byla

taky dobrá úroda ovoce všeho druhu. Chyba na Salaši je ta, že není sušárni na ovoce, aby se mohlo zužitkovat. Za dřívějších dob bylo zde dost sušárni, některé jsou přeměněny na obytné domky a některé zbořeny. Ještě před první světovou válkou se používalo šest sušárni na sušení ovoce, některé ještě i po válce.

Naše obec je v kraji slováckém, ale kroj slovácký již se nenosí úplně, do roku 1910 ještě se nosil mužský slov. kroj, teď již nosí jen ženy a to jen maminky, dcery už ne (1947). Slovácký kroj se nosil na Salaši takového vzoru jak v Tupesích a ve Zlechově.

Ve výroční den 28.dubna (o den dřív) r.1946, kdy byla spáchána vražda u Vápenic salašských partyzánů, pořádala se upomínková slavnost. Skorem všichni občané a sbor dobrovol. hHasičů se seřadili u obecního úřadu a šlo se do kaple, po slavném požehnání na hřbitov, tam promluvili nad společným hrobem pan řídící Pospíšil, pan předseda Míst.Národ.Výboru Jin.Výchopeň a legionář ze St.Města Fran.Kopřiva, byly přitom položeny věnce. Slavnost byla odpoledne.

V roce 1945 bylo na Salaši 384 obyvatel, v r.1946 již jen 374 obyv. V roce 1946 se narodilo na Salaši 8 dětí, zemřeli 2. Sezdáno 6 sňatků.

Zima v r. 1946 – 1947 nebyla tak silná na stupně (20°) držela však stále, v únoru napadlo hodně sněhu, byly velké závěje, musela se prohazovat silnice. Jaro začalo pozdě, až v dubnu, polní práce se opozdily.

27.dubna 1947 byli salašští občané vyzváni k dobrovolné sbírce zemáků pro Rumunsko (ve kterém je hlad, tato sbírka vynesla 11 metr. centů a 30 kg zemáků. Josef Šustr č.29 propůjčil pytle a zavezl všechno do sběrné do Uh.Hradiště (zdarma).

27.dubna 1947 byly v kapli bohoslužby a na hřbitově obřad s proslovem a zpěvem. Odpoledne se konal upomínkový průvod ze Salaše až na místo u Vápenic. Vše bylo pořádné v upomínku na výročí dvou let od vraždy dvaceti občanů povražděných 29.4.1945 od Němců.

U pomníku promluvil v upomínku důstojný pan farář páter Jeřábek z Velehradu. Na místě vraždy byly postaveny nové umělé křížky (z umělého kamene) místo původních dřevěných, nové křížky nejsou tam na místech, kde který byl zavražděn, jsou dány více pohromadě. Byly toho dne 27.4.1947 zároveň posvěceny.

Na jaře r.1947 celý duben a květen nepršelo, jen dvě malé chvilky, bylo sucho.

Je taky připomět, že směrem na sever od Salaše ku Kroměříži u křižovatky silnice byla myslivna a hájenka, v hájence byl i hostinec a na druhé straně silnice od Kostelan byla taky hájenka, tato skupina třech bytů se nazývala „Bunč“, po první světové válce tam postavil klub turistů útulnu. Myslivnu a hájenky zbořili pro stavbu dálnice v r.1940. Pro stavbu dálnice r.1939 byly na Bunči postaveny obytné baráky 5. Pro dělníky a kanceláře a byly tam stroje pro stavbu dálnice. Němci než ustoupili 29.4.1945 všecko zapálili, i toho hlídače, který tam hlídal ty baráky a stroje taky upálili, asi živého. Útulnu turisti zase opravili.

Na Salaši u mlýna jsou vile, okolo jsou již velké smrky, při vrchu je tam sklep, ten byl krytý jako okrasný doškama slaměnýma. Večer dne 19.srpna 1947 před půl 9hod. večer správného času udeřil blesk do smrka u toho sklepu a slaměnou střechu zapálil. Hasiči se stříkačkou a dost občanů běželi hasit, ale nebylo už co, jenom asi 12 metrů čtver. Té střechy. Přijeli také hasiči z Velehradu. Slaměné došky naráz vzplály a bylo po ohni.

Celý rok 1947 by velice suchý a byl mimo přísloví, velice neúrodný, bylo všeckého nedostatek, ani píce pro dobytek nebylo. Byli někteří občané až v Čechách na Šumavě sklízet seno pro sebe.

V roce 1947 se na Salaši narodilo 7.děti a 7 osob zemřelo, sezdáno: 2 sňatky.

Možno taky poznamenat naše obec Salaš je obklopená dokola lesi, proto se občané živi práci v lesi. Když já pisatel tohoto začal jsem pracovat v lesi v r.1903 platilo se od jednoho metru palivového dřeva, který byl veliký: u velkostatku buchlovského: 1,70m široký a 1,20m vysoký, 80cm dlouhá polena 50h slovi padesát halěrů. V velkostatku velehradského byl m veliký: 1,50m široký a 1,50m vysoký 80cm dlouhá polena taky 50h. Od 1phn užitkového dřeva (kladové) 48h (slovi čtyřicetosum haleřů). Denní mzda za 12 hod 1 korunu. Po první světové válce byl již metr paliva jen 1m široký a 1,37m vysoký 80cm dl. Polena plat 11 Kč (jedenáct korun čs.).

Od 1 plm užitkového dřeva bylo 7 Kč denní mzda za 8 hod 20 Kč. V roce 1924 bylo již jen 7 Kč od 1 m palivového dřeva a od 1 plm užitk. 5 Kč v roce 1930 už bylo jen 5 Kč od 1 m paliva a 4 Kč od 1 plm užitkového dřeva a denní mzda za 8 hod 12 Kč (1,50 Kč za 1 hod). V r. 1938 bylo již zase 8 Kč od 1 m paliva a 5 Kč od 1 plm užitkového. Za protektorátu se přidávalo proto 17 Korun od 1 m paliva a byl v r. 1939 již m 1 m široký a 1,05 m vysoký a 1m dlouhá polena od užitkového plm bylo 12 Kč. Po osvobození v r. 1945 bylo již přidáno od 1. prosince bylo od 1m paliva 23 Kč. V r. 1946 bylo již od 1m paliva 46 Kč od užitkového plm 37 Kč. Od 1. července 1947 bylo již od 1m paliva 49 Kč a 39 Kč od 1plm užitkového (velikost' metru byla stejná 1m široký a 1m 5cm vysoký a 1m dlouhá polena). Byly tři třídy paliva I. štípy od 15cm nahoru palivové, II. kulače a kláty, III. vymět a jiné nahnilé a užitkové štípy od těch se platí 56 Kč. Denní mzda se platí 10,50 Kč za 1hod a stálý odborný dělník má za 1hod 12 Kčs.

Do roku 1920 si mohl dřevař (dělník) vzít při odchodu s práce nůši dřeva, ten kdo donesl oběd do práce ten si nesměl vzít nůši, tak se oběd nenosil a dělníci si pekli v ohni zemáky k obědu. V roce 1920 dostal dřevař místo nůše oprátku (dílek) klestí (haluzi) za odhadní cenu a za výrobní cenu, dvacátý metr odpracovaného dřeva i s užitkového (jen palivové) a přes 200m odpracovaného dřeva 17tý m.

Při donešeno oběda si mohl vzít ten kdo donesl oběd nůši dřeva. V r. 1921 se již dřevo nedostalo a mohl si při odchodu s práce vzít zase nůši dřeva, až do r. 1937, pak zase místo nůše dostal dřevař 1 dílek klestu za odhadní cenu. V r. 1944 bylo zakázáno nosit nůše i při donešení oběda.

Po osvobození v r. 1945 se zase mohly nosit nůše a dostal i určité množství klestí. Od 1. července 1947 má dostat dřevař celoroční: 8m palivového měkého dřeva střední jakosti zdarma a 4 fury klestu.

Zima v r. 1948 začala mírná a v únoru napadlo dosti snihu, ale neudržel se dlouho, brzy se stratil. Jaro bylo pěkné, polní práce se dobře podělali.

20. února 1948 podali ministři národní social. strany a čs. strany lidové a slovenské str. demokratické demisi, že vystupují s vlády. Při tom se projevilo, že předáci těchto tří stran připravovali ozbrojený vládní převrat, tak byli tyto tři strany skorem hnet srušeny a členové těchto stran, kteří byli zastoupeni v úřadech státních nebo obecních byli propuštěni 25. února 1948 přestala jejich činnost.

Na Salaši taky museli členové str. lidové vystoupiti s místního národ. výboru, i předseda Jan Zapletal, ten ale zůstal dále jako pouhý člen místního národního výboru. Předsedou se stal člen Čs. str. kom. Antonín Vyktora.

Byli utvořené akční výbory i v obcích ve spolcích na Salaši byl předsedou mi. akč. výb. dělník Josef Klem čís. 91.

1. května 1948 pořádala se zase upomínková slavnost' na paměť vraždy 20ti salašských partyzánů dopoledne na hřbitově a odpoledne průvod s hudbou na místo vraždy.

V Praze byla od 2. května 1948 do 11. července pořádána „Slovanská zemědělská výstava“, které se účastnili taky někteří občané ze Salaše, asi 12.

Životopis

Po doporučení okres. osvěto. výboru aby pisatel pamětní knihy popsal svůj životopis, tak píše taky:

Já druhý pisatel této pamětní knihy Inocenc Janovác nar. 18/IV 1889 na Salaši v č. 52. Bylo nás 8 dětí, 5 zemřelo a tři chlapi jsme zůstali, já nejstarší. Rodiče byli chudí, otec drvoštěp, pracoval za nízké mzdy, tak jsme žili bídne. Vychodil jsem 1 třídní obecnou školu v Salaši. Ještě než jsem vychodil školu byla velká „úleva“ tak jsem pracoval v lese a po vyjítí ze školy musel jsem zůstat v lesi pracovat. Pracoval jsem taky kratší dobu ve Vítkovických železárnách a zase v lese.

V r. 1908 mě zemřel otec, bylo mě 19 let, musel jsem živit matku a dva mladší bratry, Antonín 14 let a Josef 5 let obdělávali jsme 2 míry pole špatného.

V r. 1910 byl jsem odveden 7. října 1910 nastoupil jsem vojen. službu na tři roky u 3. pěš. pluku v Kroměříži. Matka pozdě podala žádost' o propuštění, tak jsem byl za 7 měsíců 7/V 1911 propuštěn od vojska a pracoval zase v lese. V r. 1913 jsem se oženil s Marií rozenou Šustrovou.

2.srpna 1914 musel jsem nastoupit do války, byl jsem na severní frontě a v r.1916 na jižní, 19.srpna 1917 byl jsem od Italů zajat a dovezen do tábora v Padule v provincii Salerno. 4.března 1918 přihlásil jsem se do čs. dobrovolnického sboru, 20.dubna 1918 vstoupil jsem do čs. armády v Itálii, která byla utvořená přičiněním T. G. Masaryka. 20.října 1919 vrátil jsem se s války jako legionář a pracoval dále v lese. Manželka koupila v r.1916 domek na Salaši číslo 1, tak jsme měli kde bydlet. V r.1924 dostali jsme koupit s parcelace 4 míry pole a manželka dostala dědictví 11 arů pole.

Vychovali jsme 5 dětí – 2 syny a tři dcery. Mzdy byly v lesi vždy nízké, tak jsme blahobytu neměli. V r.1937 mě syn Antonín usekl na levé ruce prostřední prst, v září téhož roku se mě při lámání kamene strhl sval nad loktem na pravé ruce, tak mám ruku chromou, ale pracuji. V r.1941 onemocněla mě manželka kloub. reuhm. a zůstala na vždy chromá a potřebuje opatrnosti, tím trpí celá rodina.

1.května 1947 dostal jsem diplom „Čestné uznání“ podepsal ministr zemědělství J. Duriš a 1000 Kčs za dlouholetou práci v lese.

V neděli 30.května 1948 konaly se volby do Národního shromáždění, byla jednotná kandidátka a čistá čili bílá kandidátka.

Na Salaši bylo zapsáno voličů 239. Salašských občanů odvolilo 214. Cizinců na voličský průkaz 7. Všech dohromady 221. Ze Salaše odvolilo mužů 96, žen 118. Cizích mužů 3, žen 4. K volbě nebyli připuštěni 2. Salašským příslušníkům bylo vydáno voličských průkazů 7. Pro nemoc, stáří a nebo volili jinde, nevolilo 16. Pro jednotnou kandidátku volilo 162. Čistou čili bílou odevzdalo 49. Neplatné, prázdné apod. 10.

V r.1948 byla pořádána v Praze zemědělská výstava, zúčastnilo se na ní taky několik občanů ze Salaše.

Při pozemkové reformě, která se po druhé provádí v r.1948 na velkostaticích větší jak 50h. Provádí se taky na velkostatku velehradském a občané velehradu nechtěli pro Salaš nic povolit. Bylo třeba zajet do Prahy na ministerstvo zemědělství a do Brna na Pozemkový úřad, aby nás neodmítli, proto že jsme 6km vzdáleni. Do Prahy i do Brna byli posláni s rolnickej komise tři: Josef Minks č.54, Vavřín Bětík č.46 a Inocenc Janovác č.1. Odjeli 2.června 1948. Žádost byla podána písemně i ustně a byla příznivě vyřízená. Žádost o přiděl pole si podalo ze Salaše 42 uchazečů (mimo obec). pole se dostalo pro drobné uchazeče v nevhodném místě tak se jich mnoho vzdalo přidělu.

V r. 1948 bylo více vláhly jak min. roku, tak rostly houby,hříby. Bylo taky moc houbařů, sta lidu chodilo křížem a křížem po lesích a všichni nasbírali moc hřibů, na autech, motorkách, na kolách a taky moc pěšky, přicházelo z celého snad okresu Uh.Hradišťského a každý nasbíral, že to ledva nesl. Cena hřibů byla od 30 Kč až 60 Kč za 1 kg. Lidé tržili až přes 1000 Kč za jeden den. Já sám, pisatel tohoto, našel jsem pěkného mladého hřiba za kterého mě bylo nabídnuto a vyplaceno 50 Kč a to od šoféra. Toto bylo na začátku léta.

Koncem léta zase rostly houby, zase bylo moc houbařů, zase toho bylo moc. Továrna na konzervování zeleniny (a výrobu marmelády) Oto Machálek z Mařatic dovezla větší sudy (bečky) na Salaš k V.Bětíkovi a kupovala každý druh jedlých hub, platilo se 18 Kč za 1 kg, houby se solily a nakládaly do sudů.

Úroda na polích salašských nebyla moc výborná, urodilo se dost jablek i trochu hrušek, ale trnek velice málo, za 1 kg jablek se platilo 8 – 10 Kč. Salašští občané odevzdali 150 kg jablek.

Přes kus vesnice – 300m – se upravila silnice, kolem školy byla vydlážděna drobnýma kostkama. Taky od mostu u Obec.úřadu se při potoku proti vodě postavila kamenná zeď, aby tam byla lepší cesta.

V září t.r. se započalo se stavbou elektrického vedení, dne 2.prosince 1948 se ponejprv rozsvítilo elektrickým světlem. K této události byla pořádána malá večerní slavnost na kterou ředitelství stát. lesů v Buchlovicích darovalo jeden kus vysoké zvěře, něco darovali občané.

Domek na Salaši č.68 byl v letech sedumdesátých min. století postaven a letech devadesátých toho století toho století (za 20 let) byl prodán Lud. Volčíkem Jos. Zapletalovi nar. r.1869 za 410zl.(820K

rakouské měny) pěkná kráva tehdy stála 80zl.-100zl.(160K-200K)tak, že by musel prodat 4-5 krav aby zaplatil ten domek.

Tento domek č.68 a l míra (19 arů) pole k tomu prodala dcera Marie, Josefa Zapletala svému bratru Františkovi Zapletalovi, oboje dohromady, v srpnu r.1948 za 25 000Kč. a Fr. Zapletal prodal na to 1 krávu za 28 000Kč, tak mu zbylo po zaplacení domku i pole ještě 3 000 Kč. Oprava: Domek na Salaši č.68 byl prodán tak lacino proto, že bydlil v něm ještě starý víměnkář. Kdyby chtěl v tuto dobu (1949) stavět nový ten domek, musel by prodat takových krav nejméně deset za tou cenu.

V Kroměříži byla pořádána taky v r.1948 výstava stoletého výročí pořádání „Slovanského sněmu“, této výstavy se účastnilo hodně salašských občanů.

1.října 1948 byli přebrány lesy velkostatku Velehradského do státní správy, pod ředitelství státních lesů v Buchlovicích (dřívější majitel Katolický podporovací spolek arcidieceze olomoucké.

V r.1948 byla dobrá úroda v lesi na bukvu, byl nařízen sběr bukvice pro státní lesi do pohraničí. Salaští občané nasbírali 19q a odevzdali, platilo se 2 500 Kč za 1q.

Podle matrik farního úřadu na Velehradě byla na Salaši ku dni 31.prosince 1948 taková změna obyvatelů:

8	narozených r.1948
1	oddavky r.1948
5	úmrtí r.1948)

K tomu ještě jedny oddavky snoubenců byli u civilního úřadu (totiž u okresního národního výboru) pro nestejně vyznání snoubenců.

20.ledna 1949 byl ponejprv promítán film na elektrický proud. Promítací přístroj pujčili, dovezli a obsluhovali s kláštera s Velehradu. Film byl promítán v hostinci u P. Minkse č.38.

Zima koncem roku 1948 a začátkem r.1949 byla velice mírná, napadlo asi třikrát malá vrstva snihu, ale hned se stratil, až první den v březnu začala škaredá sněhová vánice a napadlo asi 15cm snihu. I další dny bylo škaredě a zima skoro celý měsíc, až poslední dny bylo příznivo začali polní práce. Duben byl pěkný.

Zasloužili dělníci organisovani v „Revoluční Odborové Hnutí“ dostávají týdenní nebo čtrnáctidenní rekreační dovolenů. Taky pět dělníků s Polesí Salaš dostalo týdenní dovolenů s pobytem v Praze. Vše zdarma jízda, jídlo i ubytování od 15.května do 22.května 1949.

28.května 1949 bylo povinné očkování všech mladých od 1 roku až do 20 roků proti tuberkulose, to bylo ponejprv.

Počasi v senoseči ze začátku bylo příznivé až ku konci velice špatné nemohlo se sušit. Žně byly dosti příznivé až ku konci taky přšelo.

Podzimní sklizeň byla dobrá i počasí příznivé na všechny polní podzimní práce, jen na začátku listopadu začalo pršet, napadlo aj trochu snihu, ale brzy se stratil a bylo pěkné počasí až do konce roku 1949.

Od 1.října 1949 byl uvolněn do volného prodeje chléb a bílé pečivo ceny se nezvýšily. 1kg chleba za 5 Kč., maso bylo taky ve volném, ale drahé 160 Kč. za 1 kg, máslo 240 Kč. Textilní zboží bylo taky ve volném, ale drahé (košile až za 1 200 Kč.).

24.listopadu 1949 byl na Salaši promítán zvukový film „Syn pluku“ ruský. Pořadatelé „Slovácké divadlo“ s Uh. Hradiště.

Podle matriční knihy s farního úřadu na Velehradě byli změny obyvatelů na Salaši takto:
ku dni 31.prosince 1949

narozených	4 (3 chlapci, 1 děvče)
zemřelých	8 (3 muži, 5 žen)
oddavky	3.

Ukončeno Inocenc Janováč
kronikář

ROK 1950

Kultura:

Na začátku roku 1950, rok po zavedení elektrifikace do vesnice bylo na Salaši již 50 radiových přijímačů.

V obecní veřejné knihovně bylo začátkem roku 470 svazků knih a za rok 1949 bylo 975 výpůjček a 58 čtenářů. Obec přispěla částkou 1500 Kč, 504 Kč bylo vybráno na půjčovném.

15.ledna 1950 bylo na Salaši zase putovní kino ministerstva zemědělství. Promítán film „Šťastný návrat“.

22.ledna 1950 Českosl. svaz mládeže pořádal ochotnické divadlo „Pro lásku a svobodu“.

V neděli 30.dubna 1950 v den pátého výročí zavraždění 20ti salašských občanů od Němců ve Vápenicích byla uspořádána pietní vzpomínková slavnost. Slavnost byla zahájena průvodem od obecního úřadu na hřbitov, kde školní mládež přednesla básně a zpěvy a všichni přítomní se na hřbitově pomodlili. Pak se šlo průvodem, v čele se státní vlajkou, až na místo vraždy do Vápenic. Tam zase školní mládež přednesla básně a zpěvy na počest padlým. Rovněž zazpíval pěvecký sbor Čs.svazu mládeže z Jalubí, za vedení p. učitele Fajkuse krásné písně. Pan soudní rada v.v. Garlik z Velehradu přednesl projev na téma „zač šli tito občané bojovat“. Po zazpívání státní hymny byla slavnost ukončena. Celou tuto slavnost připravil a řídil p. ředitel B.Pospíšil, správce obecní školy. Této pietní vzpomínkové slavnosti se zúčastnilo mnoho občanů i z okolních vesnic. Večer ještě předvedla školní mládež divadlo

20.srpna 1950 pořádal místní sbor dobrovolných hasičů „dožínky“, k tomu nacvičil školní mládež, která předvedla malé tance a básně, což přispělo k velkému úspěchu a zdaru, neboť se vybralo na vstupném a z bufetu 20.000 Kč, což je na Salaš velká částka. Čistý výnos je věnován sboru dobrovol. Hasičů na zakoupení motorové stříkačky.

Pohyb obyvatelů:

Začátkem března 1950 bylo všeobecné sčítání lidu v celé republice. Na Salaši byl počet obyvatelů, kteří byli v noci z 28. Února na 1. března doma, jen 327 (třistadvacet sedm), kromě těch, kteří byli na práci mimo obec. Podle vydaných lístků na potraviny byl počet 362 (třistašedesát dva).

Počet osob, které pobírají důchod starobní, penzijní nebo invalidní po padlých atd. bylo začátkem roku 58 osob. V tom jsou počítáni vždy oba manželé, kteří pobírají některý důchod od penzijního ústavu nebo národ.pojišťovny. Nejmenší částka, která se pobírá jest 500 Kč měsíčně.

Podle výpisu z matriky místního národ. výboru na Velehradě, narodilo se na Salaši za rok 1950 6 dětí (šest), zemřelo 2 osoby (dvě ženy), zezdáno bylo 3 manželské páry.

Změny obchodů a bytů:

Začátkem roku 1950 byl zrušen soukromý obchod smíšeným zbožím Petra Minkse v čísle 38. Obchod převzalo družstvo „Slovácká svépomoc“ z Hodonína a zařídilo obchod v domku číslo 88, majitele Frant.Petáka. Tím přešel obchod na Salaši do sektoru družstevního.

Začátkem roku 1950 byl již na Salaši jen jediný obytný domek čís.36 pod doškovou střechou, majitel Josef Jurčík, a ještě jedna celá dřevěná mlatevňa s doškovou střechou, majitelka Filomena Zemánková čís.48. Podobná dřevěná mlatevňa patřila k domku čís.7, byl na ní vyřezán letopočet 1667, byla rozbořena. Ještě jedna zděná z vepřovic mlatevňa je pod doškovou střechou, majitelka Hedvika Hillerova čís.45. Jedna poslední sušárna na ovoce je pod doškovou střechou, majitelka Vojtěška Volčíkova čís.51.

Od 1.září 1950 byl zavřen čili zrušen hostinec pana Petra Minkse v domku čís.38, což nepřispělo ku spokojenosti občanů, nebo chodit do hostince k panu Ed.Volčíkovi na dolní konec vesnice je daleko.

12.dubna 1950 byli z Velehradu odsunuti Jezuiti, řádoví kněží Tovaryšstva Ježíšova a byli tam dosazeni kněží tzv. civilní, tím se stalo, že pro jejich malý počet nemohli sloužit služby Boží v kapli na Salaši, tak začali lidé chodit do kostela na Jankovice. Farářem na Velehradě byl pan P.Buchta, který však v květnu byl jmenován vikářem v Čes.Budějovicích. Brzy potom byl zvýšen stav kněží na Velehradě a zase se sloužily služby Boží v kapli na Salaši.

Hospodářství:

Zemědělci z naší obce Salaše splnili dodávku obilí na rok 1950 na 101%, odevzdali přes 17q (25kg). Ve včasném dodání byli na místě čtvrtém, dodávku odvedli 3.srpna.

JZD:

Přípravný výbor Jednotného zemědělského družstva na Salaši ustavil se na veřejné schůzi konané dne 10.prosince 1950 v místnosti u pana Petra Minkse v bývalém hostinci. Schůzi bylo přítomno asi 32 osob, z nichž 12 podalo přihlášku do JZD. Z těchto 12 osob ustaven

P.V. JZD na Salaši. Výbor je šestičlenný a jeho členové jsou tyto občané:

Jos.Zámečník, čís.p.87 předseda P.V.
Oldř.Janováč čís.p.15 místopředseda
Met.Hanák čís.p.59 člen výboru
Josef Janováč čís.p.52 člen výboru
Jan Velecký čís.p.10 člen výboru
Boh.Pospíšil čís.p.3 člen výboru správce školy čili ředitel.

Správa obce:

Členové místního národního výboru jsou tyto občané:

Jméno	č.d.	zaměst.	Obec.ref.
-------	------	---------	-----------

Metoděj Hanák	39	zedník	předseda
Bohum.Pospíšil	3	říd.učitel	tajem.,osvěta
Vavřin Bětík	46	dělník	finanč.refer.
Josef Zapletal	63	okr.tajem.	zemědělství
Oldř.Janovác	15	les.dělník	vyživovací
Josef Janovác	52	les.dělník	
Ant.Janovác	78	listonoš	
Josef Slavík	110	les.dělník	
Anděla Oranyová	74	manželka spr.polesí Salaš	
Antonie Štěrbová	50	v domácnosti	
Miroslav Mínsk	54	zemědělec	
Jaroslav Zemánek	61	zemědělec	
Ferd.Dědič	9	obuvník,dělník	
Ferd.Večeřa	62	obuvník,dělník	
Josef Zámečník	87	krejčí	

Ukončeno: I.Janovác – kronikář

ROK 1951

Investice:

V polovici března byly dány na věž naší kaple hodiny, 17.března byly uvedeny vchod. Hodiny zhotovila firma Chronotechna Vyškov. Cena hodin i s montáží 78.850,- Kč. Montáž sama stála 9.936,- Kč. Pomocné práce platila obec: 900,- Kč. Dovoz hodin a odvoz beden zpět na nádraží platila obec: 350,- Kč. Celkem bylo vyplaceno 80.100,- Kč mimo skříň na hodiny a potřebné dříví na lešení.

Tato částka byla sehnána takto: 25.000,- Kč z kostelních sbírek při službách božích v kapli. 18.960,- Kč dobrovolnou sbírkou po obci, celkem 43.960,- Kč. Krajský národní výbor, církevní referát proplatil 34.890,- Kč. Místní národní výbor 1.250,- Kč. Celkem tedy bylo proplaceno 80.000,- Kč a 100,- Kč.

Od 26.února byly znovu zavedeny lístky na chleba a mouku.

V červenci byla místnímu hasičskému sboru přidělená Okres.Nár.Výborem motorová stříkačka v ceně 86.440,- Kč, k tomu bylo přiděleno 200 m hadic B za 27.050,- Kč, 100 m hadic C za 9.282,- Kč. Dále bylo sboru přiděleno 9 nových pracovních obleků v ceně 7.005,- Kč. Investice hasičskému sboru za rok 1951 byla 129.777,- Kč.

Finanční hospodaření obce : celkový rozpočet příjem 55.200,- Kč, vydání 85.800,- Kč.

Komunikace:

V rámci akce 5M. byla postavená zeď při potoku u obec.úřadu od mosta dolů a vydlážděná cesta do dubí 100 m, to stálo 30.000,- Kč. V tomto roce bylo na Salaši započato pěstování lnu, celkem bylo oseto 1 ha.

Obec byla zapojena v tomto roce do povinného umělého oplodňování hovězího dobytka, tak zvané inseminace.

V tomto roce měla obec předepsány tyto dodávky: 17.000 kusů vajec, 20.400 litrů mléka, 60 q hovězího masa, 30 q vepřového masa, 60 q zemáků. Všechno bylo splněno i překročeno. Dále 22 q tvrdého obilí a 5 q ječmene. V dodávce obilí byla obec vítězem v okrese, dodávku splnila 7.srpna. Dodávka byla splněná brzy proto, že přípravný výbor JZD vypůjčil od JZD z Velehradu větší mlátičku i s lisem na slámu, tak výmlat probíhal rychle.

Kultura:

Škola je jednotřídní a vyučuje se na ní podle sovětského vzoru, jako na jediné škole v okrese.

15.dubna byl v naší obci uspořádán pochod míru, průvod byl seřazen u obecního úřadu a šlo se až k místu vraždy k Vápenicím. Vpředu šla skupina Svazu České Mládeže a nesla státní vlajku a taky vlajku S.S.S.R.. Za mládeží šlo několik členů v kroji hasičů a školní mládež a mnoho občanů.

29.dubna v neděli, v den 6 ho výročí zavraždění 20ti salašáků u Vápenic byla uspořádána pietní vzpomínková slavnost, byla za ty padlé sloužena mše sv. Hasiči položili na hrob na hřbitově věnec, školní mládež přednesla u hrobu básně a písně a kněz udělal pohřební obřad a pronesl kratší proslov. Odpoledne položili legionáři věnec na hrob a potom byl seřazen průvod od kanceláře M.N.V. Vpředu nesli členové Svazu České mládeže státní vlajku i vlajku strany K.S.Č., za nimi školní mládež, legionáři, hasiči, dále ostatní občanstvo. Průvod šel až na místo vraždy do Vápenic, tam školní mládež a členové S.Č.M. přednesli básně, zazpívali písně sborově i jednotlivě. Přitom učitelé z okolních vesnic utvořili pěvecký kroužek a zazpívali písně. Pan řídící Boh.Pospíšil pronesl proslov. Zároveň předseda jednoty Svazu Bojovníků za Svobodu z Velehradu bratr soudní rada v.v. Garlik pronesl pěkný delší proslov ku vzpomínce 6ho výročí této vraždy. Celou vzpomínkovou pietní slavnost připravil s Místním Nár.Výborem pan řídící správce školy B.Pospíšil. Slavnosti se zúčastnilo mnoho občanů i s okolních vesnic. Účast byla až 400 osob.

V neděli 17.června byl na Salaši v místnosti bývalého hostince pana Petra Minkse (tzv. veranda) čís.38 promítán ruský film zvukový „Muži v sedle“, který propůjčilo Ministerstvo zemědělství, před tímto filmem byl promítán film o „Hubení mandelinky bramborové“. Před promítáním filmu pan řídící učitel B.Pospíšil, osvětový referent M.N.V. vysvětlil význam filmu. Promítání filmu se účastnilo 130 občanů. Někdy jsou promítány úzké krátké filmy ve škole.

V týdnu od 3.června do 10.června byla v naší obci podpisová akce všech občanů pro pakt míru, čili pro mírovou smlouvu pěti velmocí: Spojených států severoamerických, Anglie, Francie, Ruska a Číny. Každý, kdo se podepsal, zároveň hlasoval proti vyzbrojení západního Německa. Na Salaši se všichni podepsali, jen dva občané se nepodepsali: Cyril Volčík čís.26 a Vilemina Zapletalová čís.96.

12.srpna byly pořádány Přípravným výborem J.Z.D. a Svazem České Mládeže dožínky, této dožínkové slavnosti se účastnilo i mnoho občanů z okolních vesnic. Čistý výnos byl 10.000,- Kčs.

7.listopadu pan řídící učitel Boh.Pospíšil uspořádal ve škole slavnost na 34.výročí ruské říjnové revoluce.

13.prosince byl na našem hřbitově na Salaši vykopán rumunský voják, který padl při našem osvobození, a jeho ostatky byly převezeny do společného hrobu v Brně.

V říjnu převzal Přípravný výbor J.Z.D. budovy a pozemky 2ha bývalého mlýna.

Práci dřevorubeckou v lese začali v Polesí Salaš pracovat motorovou pilou v říjnu.

Počasí:

Zima začátkem roku byla velice mírná, bylo teplo, sněhu někdy trochu napadlo, ale hned se ztratil. Začátkem března začalo deštivé počasí a snhové přeháňky, tak až do konce března, nemohlo se pracovat na poli. V dubnu se počasí zlepšilo a mohlo se pracovat na poli, až zase v květnu bylo deštivo i

začátkem června, pak bylo sucho. Začátek žní byl taky deštivý, potom bylo pěkně a sucho. Sucho trvalo stále, tak že potom se nemohlo pracovat na poli ku setí.

Ovoce nebylo ny Salaši žádné. Začátkem listopadu začal padat sníh a deštivé počasí, to prospělo k tomu, že se mohlo zaset obilí, až do konce roku bylo teplo.

10.května byla průtrž mračen, potok vylel.

Stav dobytka ku konci roku je na Salaši byl tento: 14 koní, 68 hovězí dobytek, z toho 36 krav, 42 vepřů, 113 kozy, 414 hlášených kusů drůbeže hrabavé.

Dopravní spojení autobusem se zlepšilo, autobus přijíždí na Salaš v tyto hodiny: v 6 hodin ráno, v 7 hodin, (ve středu a v sobotu v 11 hod.), odpoledne ve 14 hod., v 16 hod. a v 19 hod.

Za minulý rok se na Salaši narodilo 9 dětí, sezdáno 2 manželské páry, zemřelo 3 lidé, zůstalo na živu ku konci roku 373 občanů.

Ukončeno: Janováč
Kronikář

ROK 1952

Od prvního ledna byla zase změna v zásobování. Kdo měl čili obdělával přes 50 arů půdy, nedostal žádné lístky na potraviny, jenom na cukr a mýdlo. Musel být samozásobitelem, i když nezabíjel v domácí porážce vepře, nedostal lístky na maso, ani lístky na mléko když krávu neměl.

Kdo pracoval, tak lístky dostal, jen na mléko a vejce se mu lístky odstříhly i na máslo.

Dodávku, která mu byla předepsaná, splnit musel, vejce, maso, brambory.

Byl nucen kupovat na volném trhu:

Chleba	16,-- Kč za 1 kg
Mléko	12,-- Kč za 1 l
Vejce	10,50 Kč za 1 ks
Umělé tuky	248,-- Kč za 1 kg
Vepřové maso	300,-- Kč za 1 kg
Hovězí maso	200,-- Kč za 1 kg
Sádlo	450,-- Kč za 1 kg

Ti občané, kteří si vykrmili vepře a dostali povolení k domácí porážce, musel odevzdat 7 kg sádla, za to dostali zapláceno 55 Kč za 1 kg, při tom stáhnout určitou část kůže z toho vepře, a taky odevzdat, za 1 kg kůže dostál 30 Kč.

Ten dělník, který vynechal 1 den neomluvený, nedostal přídatkový lístek, ještě se mu odpočítali dva dni z dovolené.

Počasí začátkem roku, zima byla mírná, snihu bylo málo, až v polovici února začal padat sníh, padal asi 5 dní, napadlo snihu moc, nemohlo se v lesi pracovat, při tom uhynulo hodně zvíře v lesi, aby mohla byt doprava na Salaš, byl snih ze silnice odhrnován motorovým odhrnovačem, po lesních cestách buldozerem.

Jaro začalo pozdě, ale koncem dubna již bylo pěkně, stromy kvetli, i květen začal pěkným počasím, ale brzy se ochladilo a byly deštivé přeháňky. 18.května začali mrazíky. 20.května byl mráz 5 stupňů pod nulou, tak co bylo zelené a co kvetlo všechno zmrzlo, zůstalo jen co nebylo zejdené a co nekvetlo. Počasí v letním období bylo suché, žně byly brzy skončeny. Sucho trvalo dlouho, bylo málo pícnin pro dobytek i zemáků bylo málo, ovoce nebylo, jen něco trnek. Začátkem listopadu začalo deštivé a snihové počasí, nemohlo se v poli pracovat. Snihové a deštivé počasí trvalo až do konce roku.

27. dubna na 7. výročí zavraždění 20 Salašáků byla dopoledne vzpomínka na hřbitově, kněz vykonal pohřební obřad nad společným hrobem a dvě dívky přednesly básně na počest padlým, které nacvičil p. řed. B. Pospíšil. Průvod na místo vraždy pro nepříznivé počasí se nekonal jako minulá léta. Odpoledne byl průvod jen od úřadu M. N. V. na hřbitov. Z Velehradu přijeli školní děti i s učiteli a bratři s jednoty Svazu Bojovníků za Svobodu (S. B. S.) s Velehradu.

Začátkem roku byla ustavena místní skupina Čs. červeného kříže, 20 členů prodělalo samaritánský kurs, skupina má 50 členů, k její potřebě má weekendový domek č. 113 předsedou skupiny je Josef Slavík č. d. 110.

21. května byl na Salaši v hostinci p. Ed. Volčíka (který má teď pod správou komunální pohostinský podnik s Uh. Hradiště) promítán film „Přehrada“, pozděj zase film „Němá barikáda“ a ještě několik dalších filmů ve škole. Filmy, které na Salaši promítá zdarma Osvětový kroužek Revolučního Odborového Hnutí (R. O. H.) při krajském soudu v Uh. Hradišti.

V květnu byl postaven místní rozhlas pro obec, 23. května bylo ponejprv zkoušeno a vysíláno. Práci při stavbě rozhlasu, kopání jam, stavění sloupů provedli občané dobrovolně zdarma, plánovaný náklad 200 000 Kč se celkem vydal.

Místní J. Z. D. koupilo mlátičku za 25 000 Kč a starší elektrický motor za 200 Kč, mlátilo se na louce u mlýna. Družstvo má 26 členů. Že bylo příznivé počasí žně byly brzy skončeny a mohla být dodávka obilí první odevzdaná.

Po žních pořádalo J. Z. D. a M. N. V. dožínky s kulturní vložkou, při kterých účinkovaly i školní děti, které nacvičil p. řed. B. Pospíšil. Čistý výnos 9 000 Kč byl věnován J. Z. D.

Dodávka obilí byla s obce Salaš malá, jen 10 q. Odevzdalo se 112 q, dodávka masa hovězí: 67 q, maso vepřové: 30 q. Mléka 23 000l odevzdáno 24 000 l, vajec 18 000 kusů, brambor 70 q.

Funkci předsedy M. N. V. jest dělník Met. Hanák č. d. 59, je zároveň referentem zásobovacím.

Pokladníkem byl Jaroslav Zemánek č. d. 43.

Celkové vydání obce i s investicemi bylo 600 000 Kč.

Vysoká zvěř dělala na poli velkou škodu, proto byl s jedné strany pole udělán tyčkový plot, práci udělali občané dobrovolně zdarma a tyčky dala lesní správa taky zdarma. Že není plot udělán dokola, tak ještě je na polích na Holiskách dělána velká škoda.

Školní děti nasbíraly 368 kg suchých léčivých bylin, 61 kg makovic, za což dostala škola 6 000 Kč. Zároveň se nasbíralo 52 q žaludů, za 1 q 300 Kč.

Vodovod s dobrou vodou až do bytu s potrubí, které jde přes Salaš do Uh. Hradiště si první zavedl dělník Josef Vlk č. d. 58.

Ku konci roku byli svoláni všichni majitelé pozemků a bylo jim vysvětleno a poučeni o činnosti, potřebě a nutnosti pro vstup do J. Z. D. Většina občanů nepochopila ještě nutnost společného hospodaření a hospodaří soukromě.

V obecní knihovně si vypůjčovalo 54 čtenářů, vypůjček bylo 857. Svazků má knihovna 489. Vybralo se za půjčování 572 Kč.

V roce 1952 se na Salaši narodilo 5 dětí. Zemřelo : 3 osoby (2 muži, 1 žena). Sezdány byly: 4 manželské páry.

Ukončeno: I. Janovác
Kronikář

ROK 1953

Správa lesů Buchlovských, která byla vždy v Buchlovicích se od 1.ledna 1953 zrušila a byla přeložena do Napajedel, kde je ředitelství celých Chřibských lesů a částí lesů Vizovských.

K bývalému Polesí Salaš, ku kterému již bylo přiděleno Polesí Staré Hutě byl přidělen ještě kus Polesí Nový Dvůr, až po břestecké louky a zároveň ještě celý bývalý velehradský velkostatek tři polesí:

Velehrad, Králův stůl a Bunč. To všechno pod správu jednoho správce Polesí Salaš. Pře spojením bylo 16 hajných a 5 lesních správců, teď je jenom jeden správce a 6 hajných.

Od 1.července byla zrušená na Salaši správa Polesí Salaš a byla převedená na Velehrad poslední správce na Salaši Josef Lhotský.

Domek čís. 36, který patří Josefu Jurčikovi byl až dosud pod doškovou střechou, která se pod snihem prolomila, takže musela být vazba i krytina nová, a to s pálených tašek. Tak už není na Salaši domku s doškovou střechou, jen jedna sušárna.

Při zábavě, kterou pořádala místní skupina Čes. strany komunistické i při dřívějších zábavách se špatně choval v opilém stavu Miroslav Zemánek čís. d. 61 byl za to potrestán M. N. V. pokutou 500 Kč ve prospěch státní pokladny.

V jednu neděli v lednu, v únoru a v březnu byly promítány filmy na Salaši: Železný voják, Dívka s bílými vlasy a Vzbouření na vsi.

5.března zemřel Josef Visarionovič Stalin, velký ruský tvůrce socialistického pokroku.

14.března zemřel pan prezident Klement Gottwald, první socialistický prezident Čs. republiky (stolářský dělník).

19.března v den pohřbu pana presidenta Kl. Gottwalda byl na Salaši před budovou M. N. V. postaven smuteční katafalk. V 16 hod odpoledne stála u katafalku čestná stráž. Ve střídání stráže začala školní mládež a členové „Svazu čs. mládeže“. Ve stejnokroji stáli stráž: hasiči, legionáři a lesní zřizenci a dělníci v civilním obleku. Místním rozhlasem byl hlášen postup pohřebního průvodu Prahou až na Václavské náměstí. Tam se ze zesnulým prezidentem Klem. Gottwaldem loučil dosavadní ministerský předseda Antonín Zápotocký, jeho projev z místního rozhlasu vyslechli shromáždění občané, kteří přišli vzdát poslední poctu zemřelému. Při smuteční slavnosti přednesl dělník Josef Janovác projev o životě a práci zemřelého presidenta Kl. Gottwalda a 4 žáci přednesli básně. Katafalk a celou smuteční slavnost upravil a řídil řídicí učitel zdejší školy Boh. Pospíšil.

21.března poslouchali občané s místního rozhlasu volbu nového presidenta Čs. republiky, kterým byl zvolen dosavadní spolupracovník zemřelého presidenta a ministerský předseda Antonín Zápotocký.

22.dubna večer pořádali na Salaši žáci a žákyně Zdravotní školy v Uh. Hradišti koncertní hudbu a zpěv pod lipami u kanceláře M. N. V.

26.dubna byla zase pořádána upomínková pietní slavnost na památku zavraždění 20 Salašáků u Vápenic. Slavnost se pořádala s obvyklým pořadem jako léta minulé. Slavnosti se zúčastnilo zase mnoho občanů i s okolních vesnic.

Oslav prvního máje v Uh. Hradišti se ze Salaše zúčastnilo dosti občanů autobus musel jet dvakrát ze Salaše.

Tento rok 1953 je poslední Gottwaldovy pětiletky, ve které se zvýšil životní stav obyvatelstva. Mnozí si stěžují na nynější stav, prý dřív bylo lepší, proč? Proto, že jsme byli méně nároční. Dřív před první světovou válkou, když šel přes vesnici ráno, nebo večer, bylo slyšet hukot ručních mlýnků na mletí obilé, v každém domku mlelo se rež na chleba, žito na buchty. Dnes když jde přes vesnici kdykoliv, už mlýnky neslyšet, ale slyšet hudbu s radiopřijímačů, kterých je už skoro v každém domku.

Dřív když šla matka s dětma na pole nebo přes vesnici nesla dítě na zádech a teď si veze dítě na kočárku. Vesničané chodí pěkně oblečení, domky opravené, okna veliká, dřív to byla je okénka. Dřív když si večer zadělali okna, tak nějaký starý šátek nebo zástěru, dnes záclony, že stály za staré před výměnou peníze aj 3 000 Kč dnes kolik set Kč.

Tak co je lepší? Mlynky už nehučí nebo už žádný nechce jest černý chléb, ani si už nechcou péct chleba doma, dávají péct pekařom.

Chodit pěšky? Do Uh. Hradiště nebo na Velehrad to už nejde, kola jsou v každém domku, někde i motocykl i auto 6krát za den odjíždí ze Salaše autobus, i když jde s jednoho konce vesnice tak se raději sveze na druhý konec. Přes vesnici je kus silnice vydlážděné, kanalizace při tom, elektrické osvětlení, rozhlas to je všecko zlepšení pro občanstvo.

Počasí v roce, zima byla mírná, snihu málo, s jara bylo sucho až koncem dubna přšelo a potom přšelo častěj, v květnu padal snih. Žně se protáhly nebo bylo deštivo, po žních nastalo sucho a trvalo až do konce roku, špatně se selo, obilé nemohlo scházet.

Že se žně protahovali, přece byla 9.srpna dožínková zábava, za hojné účasti občanstva, jak domácích tak přespolních na vstupném se vybralo 2 000 Kč (6 Kč za osobu).

Ovoce bylo málo, něco jablek, trnek bylo víc, někteří pálili slivovici na Velehradě a v Tupesích.

Podle matričního záznamu s M. N. V. na Velehradě narodilo se na Salaši v roce 1953 4 děti a zemřely 4 ženy.

Ukončeno: I. Janováč
Kronikář

ROK 1954

Dne 3.ledna byl ponejprv promítán ne novém promítacím filmovém aparátu film: „Racek má zpoždění.“ Promítací filmový aparát byl pro Salaš zakoupen za 10 000 Kč, pak byly promítány filmy každou neděli.

28.dubna večer byla pietní upomínková schůze občanů a rodinných příslušníků, na paměť devátého výročí zavraždění 20 občanů u Vápenic. Schůze byla ve škole. Schůzi zahájil řídící učitel B. Pospíšil vyjmenováním padlých a připomínkou kolik slavných a smutných dob prožil náš národ a tato poslední okupace byla taky jedna z nejhorších. Byly vystaveny ozdobné podobenky těch padlých, žáci přednesli básně, byly zpívány hymny, povstáním všech přítomných byla uctěna jejich památka. Potom byl promítán film „Vraťte jim vlast“, který ukazoval jak němci odvlékali děti s okupovaných krajin a snažili se je poněmčit a nechtěli je vrátit jejich rodičům, na přímé důkazy ruských zástupců.

1.ledna 1954 bylo na Salaši 60 osob, které pobíraly důchod, výše důchodu pro tyto důchodce činil 14 : 420 Kč měsíčně.

Od 1.dubna byly zase sníženy ceny zboží textilního zboží i potravin:

Chleb	1 kg	2,60 Kč
Mouka krupičná	1 kg	4,90 Kč
Mouka hladká	1 kg	3,90 Kč
Cukr kostkový	1 kg	11 Kč
Umělý tuk	1 kg	24 Kč
Máslo	1 kg	42 Kč
Rýže	1 kg	14 Kč
Mléko	1 litr	2 Kč

Podle zákona č.58 byly v tomto roce vypsány volby do národních výborů, do krajského nár. výboru, do okres. nár. výborů a do místního nár. výboru den voleb byl 16.května. Naše obec Salaš nemá přes 400 obyvatel tak se volí jen 9 členů do místního nár. výboru. Pro tyto volby byla jen jedna kandidátka a bylo navrženo těchto 9 občanů: Zapletal Josef s čís. 1, Jurčík Vladimír č. 40, Slavík Josef č.110, Bětík Vavřín č.46, Dědič Ferdinand č.9, Kubičková Josefa č. 95, Přerovský Stanislav č. 93, Vanda Josef č.80. Volič mohl toho kandidáta, který se mu nelíbil, zaškrtnout. Kandidát aby byl zvolen, musel mít nadpoloviční většinu odevzdaných platných hlasů.

Kdo dovršil 15.května 18 roků mohl volit. Na Salaši bylo zapsáno 257 voličů. 1 volič odvolil na čestné slovo a 14 odvolilo na voličský průkaz (a to ti, kteří bydleli na Salaši, ale patří na Velehrad).

Tak bylo odevzdáno 272 hlasovacích lístků s toho 20 neplatných. Zvoleni byli:

Zapletal Josef č.1	184 hlasů
Janovác Oldřich č.15	193 hlasů
Bětík Vavřín č.46	187 hlasů
Jurčík Vlad. č.40	187 hlasů
Dědič Ferdin. č.9	202 hlasů
Vanda Josef ml. č. 80	212 hlasů
Kubičková Josefa č.95	158 hlasů
Přerovský Stan. č.93	223 hlasů
Slavík Josef č.110	227 hlasů

Do krajského nár. výboru kandidoval Karel Jašík, správce státní výzkumné stanice na Velehradě. Na Salaši bylo odevzdáno 271 hlasů s toho 30 neplatných.

Do okres. nár. výboru kandidoval řídící učitel zdejší školy B. Pospíšil. Bylo pro něho odevzdáno 270 hlasů (52 neplatných).

Dne 31.května se konala první ustavující schůze nově zvolených členů do místního nár. výb., na které byli zvoleni: Zapletal Josef č.1 předsedou, Slavík Josef č.110 místopředsedou, Jurčík Vladimír č.40 tajemníkem. Další zvolení zastávají funkce jako předsedové různých komisí při M. N. V.

Dne 28.listopadu konali se volby poslanců do Národního shromáždění. Naše obec byla v okrsku č.228. Za poslance v tomto okrsku byl volen Jaroslav Ledl, nar. 1892 v Podívíně. Na Salaši bylo odevzdáno 274 hlasovacích lístků, s toho 2 neplatné.

Družstvo spotřebitelů tak zvané „Jednota“ se usneslo, že postaví na Salaši prodejnu, bylo vyhlédnuto místo vedle budovy Místního národního výboru majitelů Anny a Klimenta Varmužové č.27, kteří se zdráhali pozemek prodat, ale po delším jednání se přeci uvolnili pozemek prodat. Za tento pozemek jim „Jednota“ postaví místo peněz sklep a na něm komoru. V polovině října se začalo se stavbou prodejny. Byla započatá stavba garáže a zajištěny roury pro nádrž na vodu pro Vrch. Zakoupeny hydranty, několik občanů se spojilo na vodovod č.41, 46 a 84.

Do kanceláře M. N. V. nový nábytek – 2 velké stoly, 20 židlí.

Dne 29.září večer před 20 hodinů nade mlýnem a pod domkem č.71 na silnici u patníku pátého kilometru od Velehradu byla spáchána úmyslná, ale nedokonalá vražda. Konstantin Birule naroz. r. 1931, studující lékařství, ženatý, chtěl zavraždit matku své manželky Miladu Lambertovou, bydlící ve

vile č.75 nade mlýnem. Vraždu prováděl sekerů, ale byl vyrušen, sekal matku do hlavy, ale neusmrtil. Potom musel sám málo živou zavézt do nemocnice do Uh. Hradiště, měl vlastní auto. Sám první říkal, že je přejetá autem nebo motorků, ale dalším vyšetřováním se zjistilo, že vrahem své tchyně je sám, tak byl vzat do vazby. Tato zraněná M Lambertová nezemřela.

V tomto roce byla dosti dobrá úroda jablek, hrušek bylo málo, trnek taky málo, za to durancie byly. Dne 24.října byla uspořádána v bývalém hostinci č.38 u Minksů výstava ovoce, ze Salaše na této výstavě bylo asi 120 vzorků jablek (některé byly stejné). 10 vzorků hrušek, 5 vzorků ořechů, 1 vzorek velikých a pěkných lískových ořechů, 1 vzorek velikých a stále rodících červených malin. Tuto výstavu uspořádal dřívější řídící školy, nyní okres. školní inspektor B. Pospíšil. Potřebné informace o různých jabkách a jejich názvy podal správce státní výzkumné stanice na Velehradě Karel Jašík.

Zima začátkem roku byla mírná, napadlo trochu snihu, koncem ledna začala tuhá zima, bylo až přes 20°C zimy a mrazy trvaly až do polovice února, pak se oteplilo a sníh se ztratil.

Následkem tuhé zimy uhynulo mnoho vysoké zvěře, příčinou bylo i to, že nebyla krmená a byla zamrzlá voda. Jaro bylo chladné a mrazivé, koncem dubna ještě nabylo skorem nic zeleného, ještě v květnu byly mrazy a pro květ stromu neškodili proto, že nebyl rozvinut, potom bylo deštivé, ale příznivé počasí.

Žně začaly deštivé, ale potom se vyčáslilo a byl pěkně, žně pokračovaly dál příznivě i výmlat se provedl bez poruch.

Dne 19.srpna bylo provedeno odevzdávání povinných dodávek obilé, odevzdalo se 50 q, za tento den. Koncem léta bylo sucho, v potoku přes vesnici teklo tak málo vody, že by ji jednou nohou zastavil, nebo spojením dvou ruk. A to proto, že město Uh. Hradiště bralo vodu pro vodovod i s potoků. Po sklizni brambor začalo pršet, zem se napila a mohlo se set obilé, což se taky včas provedlo.

Dne 23.prosince před 4. hod (16 hod) se odpoledne blýskalo a hřmělo, bylo porušeno i elektrické vedení.

Předepsané dodávky pro obec Salaš na rok 1954 byly tyto:

Pšenice:	Žito (rež.):	Ječmen:
2725 kg	2755 kg	1130 kg
Brambory:	Seno:	
6805 kg	700 kg	
Maso vepřové:	M. hovězí:	Drůbež:
2880 kg	3495 kg	139 kg
Mléko:	Vejce:	
14 520 litrů	13 390 kusů	

Rozpočtová částka na rok 1954 byla: 41 680 Kč.

Vydání bylo za rok 1954: 38 452 Kč.

Složky Národní fronty s národním výborem se usnesly na protestní resoluci proti vyzbrojení západního Německa. Resoluce byla poslána Vládě republiky Čs.

V tomto roce 1954 se narodilo na Salaši 8 dětí. Zemřelo: 1 starší žena a 1 dítě, jedna občanka ze Salaše zemřela v chudobinci v Kroměříži a bylo převezená na hřbitov na Salaš – Krystina Ulrychova.

Uzavřeno v prosinci 1954.

Inocenc Janovác

ROK 1955

Dne 17.ledna ráno před 6. hodinou ráno se blýskalo a byla veliká vichřice, stromy se vyvracely a lámaly.

18.února bylo soudní přelíčení u krajského soudu v Uh. Hradišti s tím občanem Konstantinem Birulem, který provedl tou nedokonalou vraždu dne 29.září 1954. Byl odsouzen na dobu 18 let do vězení, ale podal odvolání.

V neděli dne 20.února byla uspořádána „Agitační neděle“, byli ustaveny dvojice ze členů M. N. V. a dalších složek, které chodili po domech ve vesnici a uvědomovali občany o nutnosti zvýšit dobrovolné dodávky, a kdo kolik hodin odpracuje na pracích ku zvelebení obce.

V únoru bylo započato s předběžným výcvikem 18letých mladíků pro vojenskou službu, byli jen 3. Ku cvičení Okresní vojenskou správou byl jako cvičitel určen Veselý Josef svobodník.

V březnu byla uspořádána oslava mezinárodního dne žen, v neděli 6.března byla ve škole besídka žen a školních dětí. Děti přednášely básně a písně, maminky byly obdarovány květinami. Účast 70 žen.

V úterý 8.března byl ve škole promítán ruský film „Sadko“, před promítáním přednesl předseda M. N. V. Zapletal Josef krátký referát o významu dne žen. Členové Svazu Čs. Mládeže přednesli básně. Na tento film měli ženy vstup volný, účast 40 žen.

Zároveň začátkem března členky Výboru žen si vzaly za úkol provést podpisovou akci v obci, za účelem proti atomové válce, kterou chtějí začat západní státy a Spojené Státy Americké.

Dne 24.dubna v neděli byla v naší obci pietní upomínková slavnost k 10. výročí zavraždění 20 salašských občanů u Vápenic. Tuto slavnost spolu s národním výborem pořádali Okr. Výbor obránců míru s Uh. Hradiště a taky Kroměříže.

Slavnost započala o 14 hod odpoledne nástupem u budovy M. N. V. do průvodu všech přítomných. Hned po nástupu nesla delegace mládeže a hasičů věnce na hřbitov na hroby zavražděných. Při kladení věnců zahrála vojenská hudba s Uh. Hradiště čs. nár. hymnu.

Po zpětném příchodu delegace šel celý průvod do Vápenic, v čele šla školní mládež a nesli se státní vlajky, pak šli pionýři, krepovaní hasiči a další obecní.

V tomto průvodu bylo přes 1 000 občanstva, stále přicházeli a přijížděli (přes 700 cizích hostí).

Po příchodu do Vápenic na místo vraždy děti přednášely básně a zpěvy, pak měli referáty zástupci Okres. Výboru Obránců Míru, dělník za závodu a předseda M. N. V. Zapletal Josef.

Po skončení zahrála hudba internacionálu. Celá tato slavnost s průvodem byla fotografována, bylo zachyceno 25 snímků.

V květnu byly vykopány a postaveny 2 nádrže na vodu pro případ ohně na drahách. Nádrže jsou s betonových rour: 1/2 m vysoké a 1 1/2 m v průměru, byly dovezeny z Otrokovic u Gottvaldova 16 kusů. Tyto práce byly udělány dobrovolně od občanů zdarma. Nádrže jsou postaveny na pozemku Ludvíka Zerzáně č. 5, který tento pozemek daroval.

V akci M. pro výstavbu obce bylo započato se stavbou garáže, zabudovanou M. N. V. Stavba byla provedená až do patřičné výšky spodní stavby. Stavba bude na poschodí, kde buče kulturní jízdna. Na této stavbě se odpracovalo mnoho hodin zdarma a ještě výlohy byly asi 18 000 Kč.

Pro výstavbu obce byly naplánovány práce, na které se přihlásilo většina občanů odpracovat dobrovolně několik hodin zdarma. Většina občanů tento závazek splnila, ba i překročila.

M. N. V. byl vyzván od O. N. V. aby ohlásil ty občany, kteří nejvíce odpracovali pro výstavbu obce.

M. N. V. navrhl tyto občany:

Vaněk Jan č. d. 41, Čevela František č. d. 83, Zámečník Josef č. d. 87, Dědič Ferdinand č. d. 9, Večeřa Ferdinand č. d. 62., Hána Jaroslav č. d. 55, který se ku konci roku odstěhoval do Kunovic, Hanák Metoděj č. d. 59, Zapletal Josef ml. č. d. 1, toho času předs. M. N. V., Přerovský Stanislav č. d. 93. Těmto občanům byl udělen odznak „Za krásu vlasti“, který jim byl slavnostně předán v neděli 11. prosince 1955 ve škole před promítáním filmu. Odznaky předával za M. N. V. místopředseda Slavík Josef č. 110. Kdyby byla výzva ku konci listopadu o nejlepšího pracovníka, pro výstavbu obce, bylo by více těch občanů, kteří si tento odznak zasloužili.

V úterý dne 21. června v dopoledních hodinách strhl se bez bouřky průtrž mračen na lesy směrem západním a v krátké chvíli přihnal se veliká voda a zaplavila pozemky s úrodí ležící kolem potoka.

Některé domky byly kolem dokola ve vodě, zvláště domky u mostu u M. N. V. č. 40 a 60.

V domku č. 60 Markové Klimentiny spadla zeď a zbylé zdi popraskaly, taky domky č. 16., 94., 96., 102., 32. byly dokola kolem ve vodě, voda tekla prudce, nesla štěrku a kamení. Most nad Salašem zbořila, silnici vyplavila u domků č. 94. a 96. až po domky č. 73. a 28. na přilehlé pozemky u potoka nanasla na úrodu, která byla úplně zničena štěrku, bahna a kamení někde zase odnesla úrodu i s ornou půdou, posečené seno odnesla, louky až po Velehrad byly zaplaveny jemným bahnem, seno se nedalo použít. Z lesa odnesla mnoho dřeva ze skladu. K této povodni se na Salaš dostavili taky hasiči s Uh. Hradiště i četa vojáků, zatím ale voda opadávala tak, že jejich pomoci už nebylo potřeba.

Ve čtvrtek dne 14. července před polednem znovu byla průtrž mračen, zase směrem západním tak, že tím údolím zvaným „Babin kůt“ přehnal se velká voda v kratičké chvílce a zase jí bylo tolik jak 21. června, jen že jí více teklo s toho Babiného kůta, proto zaplavila zase hned domky č. 38., 77., 44., 39., 105., 65. A 52. zase s takovou prudkostí odnášela a zaplavovala co ještě zbylo po první povodni. Někteří občané po první povodni opravili co se opravit dalo, upravili hráze, pomáhali plodinám, které nebyly úplně zaplavené, ale táto druhá povodeň to zase odplavila nebo zaplavila ještě horší, škody přibýlo, někde si voda změnila potok tak, že už se to nikdy nespraví.

Bylo štěstí, že to bylo ve dne a bez bouřky a že to šlo jen z jedné strany rozlehlého katastru obce.

V roce 1906 to bylo horší, tehdy voda tekla i s toho údolí od „Zlatské“, domky na dolním konci Salaše byly všechny pod vodou, jeden domek celý voda odnesla. Bylo to v noci, majitelku toho domku stěží zachránili, domek je přestavěn, je to domek č. 32.

V neděli dne 31. července byla slavnostně otevřená nová prodejna „Spotřebního družstva Jednota“ pro prodej smíšeného zboží, stavba stála 140 000,-- Kč. V této prodejně dostane koupit všechno, potraviny, nábytek, pračky na elektrický pohon, hodiny, kolo, radiové přijímače, mimo textil všecko.

Začátek školního roku pro žáky naší školy byl pěkně připraven, ve škole všechno vybíláno, vymalováno.

Na Salaši byl malý mlýn a pila na vodní pohon, za okupace Němců, bylo mletí zakázáno, jen na pile se řezalo ještě dále, ale i to bylo zakázáno jenom, že se řezalo na černo dál, až dne 13. září bylo řezání zastaveno nadobro, odebráním jednoho kola, tak s podniku „Mlýn a pila“ nezůstalo už jen šrotovník.

Dne 20. října zemřel náhlou smrtí v nemocnici v Uh. Hradišti obvodní lékař na Velehradě M. U. Dr. Vojt. Hanák, který měl teprv 50 let. Jeho posledním přáním bylo, aby byl pochován na Salašském hřbitově. Jeho přání bylo vyhověno dne 23. října v neděli, byl pohřben za velké účasti občanstva s celého jeho obvodu a lékařů s Uh. Hradiště.

Bývalý dvůr na Salaši, ve kterém je inseminační stanice byl s části rozbořen a znovu opraven, nebo už byl ve velmi špatném stavu.

Počasí v roce: začátkem roku byla zima mírná, snihu málo, dne 17.ledna před šestou hodinou ráno hřmělo a blýskalo se, byla veliká vichřice. V únoru napadlo snihu asi 20 cm a mrzlo, v březnu byly sněhové přeháňky a deštivo, nemohlo v poli pracovat. V dubnu se několik dní počasí zlepšilo, něco se na poli udělalo, ale zase se zhoršilo tak, že polní práce se dělaly až koncem dubna a v květnu. Přes celý květen bylo chladno, menší mraze, ku konci již sucho. Při sušení sena bylo deštivo, žně začaly až od 1.srpna zase deštivé.

Ovoce nebylo, jen něco trnek bylo, někteří pálili i slivovici.

Při kopání zemáků již bylo počasí příznivé, tak zůstalo až do konce.

V tomto roce se narodilo 11 dětí, 5 chlapců a 6 děvčat, sňatků, při kterých byl aspoň jeden ze Salaše, bylo 9. Zemřelo: 3 muži, 1 žena. Zemřelou Ulrychovou Kristinu dovezli s Kroměříže.

V roce 1955 se vydalo úpravu obce v akci M. 1 500 Kč. S tímto a dalším celkovým úhrnem bylo vydáno 38 948 Kč.

Ukončeno: Janováč
Kronikář

ROK 1956

V noci z 20.ledna na 21.ledna vloupal se neznámý zloděj do prodejny „Jednoty“. Podezření bylo a pak se potvrdilo, že to byl sběhlý vojín, když pak byl na Valašsku chycen.

Dne 4.března byla uspořádána slavnostní besídka v dolním hostinci, ku oslavě Mezinárodního dne žen, školní děti zahrály divadlo. Děvčata Svazu Čs.Mládeže přednesly básně a zpěvy.

V neděli dne 29.dubna byla uspořádána pietní vzpomínková slavnost s průvodem na památku zavražděných 20-ti salašských občanů před 11ti lety. Občanstvo se shromáždilo u MNV o 15 hod. odpoledne a nastoupilo se do průvodu, vpředu nesly děvčata ze SčsM vlajky a 2 členové MNV nesli věnec, za nimi školní mládež, svazáci a další občané, v průvodu bylo asi 200 osob. Na místě u Vápenic přednesli žáci zdejší školy básně a zpěvy, členky ČsSM taky přednesly básně a zpěvy. Předseda MNV Zapletal Josef přednesl kratší referát o situaci s vraždou a s nynějším bojem za mír. Další referát přednesl přítomný člen s Uh.Hradiště Protifašistického svazu bojovníků, soudr. Svoboda. Na ukončenou se zazpívala Čs. hymna.

29.července se naposledy promítal film, místnost, kde se promítalo byla ponechána pro učebnu školy. Od 1.září se začalo vyučovat na Salaši zase ve dvou třídách. V první vyučovala pí Aloisie Vaňková z Modré a ve druhé sl. Olga Humpolová z Velehradu.

Od 1.ledna se zase vrátila správa Polesí Salaš na Salaš, první správce byl ing.Jan Krčma. Ředitelství lesů buchlovských, Velehradských, koryčanských a kunovských se zase ustavilo v Buchlovicích, ředitelem se stal Josef Lhotský, který byl dřív správcem polesí Salaš.

V tomto roce byla úroda dosti dobrá, proto předepsané dávky obilí se mohly brzy a dobře splnit-38q a 40kg. Toto množství se za jednoho půldne svezlo u budovy MNV a odpoledne zavezlo do St.Města do skladu a tím se stala obec Salaš jako první v okrese v dodávce obilí. Za to, že obec splnila celou předepsanou dodávku jako první v okrese, byla vyznamenána tím, že obci byl propůjčen „Putovní rudý prapor“. Prapor donesl a předal předsedovi MNV předseda okresního národního výboru Antonín Večeřa i se svým tajemníkem Vlastimilem Kamrlou. Předání tohoto praporu bylo 23.srpna na veřejné schůzi MNV za účasti asi 30 občanů, přitom beseda a diskuse s občany, kteří měli dotazy a připomínky. Schůze byla v hostinci na Dolině. Předepsaná dodávka byla splněna na 102% - 38q 50kg. Prapor byl jeden den vystaven ve výkladní skříní prodejny „Jednota“.

Další odměnu za to, že obec splnila dodávku jako první, dostala diplom – Čestné uznání, jako trvalou odměnu.

V tomto roce nerůstly hříby, jen velice málo, zato byla dobrá úroda jablek, ale nebylo na ně kupců, lidé tím krmili dobytek a tlačili víno, kterého se natlačilo na Salaši asi 100 hl.

Pro postižené Maďarsko kontrarevolucí byla na Salaši taky uspořádána sbírka a vybralo se celkem i se sbírkou, kterou uspořádali školní žáci 413 Kč 20 hal.

V tomto roce se vydalo na výstavbu obce 15.000 Kč 63 hal. Ve stavbě kulturní jizby pro nedostatek materiálu nemohla být stavba dokončená, byla jen daná pod střechu, schody nebyly a vnitřek nedodělán.

Pro rozšíření hřbitova bylo od lesní správy z Buchlovic povoleno 15m do vrchu a 30m široko vykácet les a tím se po úpravě hřbitov rozšířil.

Snahou po lepším bydlení se opravilo více domků, jak zvenku tak i zevnitř, 15 domků si zavedlo vodovod.

Na Salaši bylo koncem roku 16 motocyklů a 4 osobní auta.

Koncem roku byly vyměněny sloupy elektrického vedení. Pro bezpečnost byl postaven 1 hydrant na Dolině. Nad Salašem byl postaven nový most a kolem zregulováno kus potoka pevnou kamennou zdí. Byly postaveny dvě chaty.

Od 3.prosince byly zase sníženy ceny spotřebního zboží.

V tomto roce se na Salaši narodilo 7 dětí, 4 chlapci a 3 děvčata. Zemřelo 5 osob, z toho 2 muži a 2 ženy, jedna žena ze Salaše zemřela na Košíkách, je pochována na Jankovicích (a jedno 1/4 roku staré děvčátko),

Dále byly uzavřeny 4 manželské sňatky.

Od 1.dubna se začalo na Salaši odevzdávat mléko do mlékárny v Nedakonicích, do této doby se odevzdávalo máslo na Salaši v prodejně, 1kg másla se počítal za 24 litrů mléka. Mléko odebírala pro mlékárnu Zámečnickova Anna v domku č.87.

Opožděně zaznamenávám, že od 1.dubna byly sníženy ceny zboží domácí spotřeby, obleky, obuv a další průmyslové zboží i požitiny.

Počasi bylo celkem příznivé, zima byla začátkem roku velice mírná, v lednu bylo až 16°C tepla bez snihu, až koncem ledna začaly velké mrazy a napadl sníh, únor začal zimou, byly mrazy až přes 30°C pod nulou, tak to trvalo celý měsíc, sníh padal skorem každý den, stále ho přibývalo, v lesi se nemohlo pracovat.

Koncem února se zima zmírnila, sníh se začal ztrácet, ale ještě byly sněhové přeháňky a sníh zůstal, v březnu se ještě nemohlo na poli pracovat, až v dubnu, ale 7.dubna zase napadlo až 15 cm snihu. V květnu bylo dosti příznivé počasí, až začátkem června začalo pršet a špatně se sušily sena. Počasí ve žních bylo dosti příznivé, žně proběhly v krátkém čase. Podzimní počasí začátkem bylo příznivé, za to v listopadu byly sněhové přeháňky a dosti silné mrazy, až 13°C pod nulou, potom se oteplilo a bylo teplo a deštivo až do konce roku.

Ukončeno Janováč.

ROK 1957

24.ledna uspořádala odbočka ČS Kř. na Salaši první maškarní ples. Na tomto maškarním plesu bylo 48 masek, některé byly ze sousedních obcí. Celková návštěva byla 185 osob, vstupné 5 Kč a 8 Kč.

10.března byla uspořádána ve škole slavnostní beseda na oslavu k mezinárodnímu dni žen. Tuto besídku uspořádalo rodičovské sdružení spolu s M. N. V. Školní děti přednesli zpěvy, básně a předseda M. N. V. Zapletal přednesl krátký projev. Této besídce se zúčastnilo 50 žen a 10 mužů a všechna školní mládež.

24.března bylo slavnostní otevření dostavěného kulturního sálu a promítací kabiny, kterou nám povolilo Spotřební družstvo „Jednota“ postavit na půdě prodejny. Předseda M. N. V. Zapletal přednesl krátký projev a zhodnotil práci při této stavbě, poděkoval těm, kteří na této stavbě pracovali, při tomto otevření byl promítán film.

V neděli 28.dubna byla uspořádána pietní upomínková slavnost k 12. výročí zavraždění 20 salašských občanů. Občanstvo se shromáždilo u M. N. V. Po nastoupení nesla delegace, členové požárního sboru, členové ČSM a pionýři věnec na hroby zavražděných. Po příchodu delegace zpět nastoupil průvod do Vápenic, na místo vraždy. Tam členové M. N. V. položili věnec a předseda M. N. V. Zapletal přivítal přítomné a pěkným výstižným projevem připomněl, zač padli ti občané a jak imperialisté stále se připravují na novou válku a aby se nezapomínalo, co válka udělala a vyzýval všechny, aby všichni společným úsilím pracovali pro odvrácení nové války. Po projevu předsedy zazpívaly školní děti písně a přednesly básně, zároveň mládež ze svazu ČSM zazpívala a přednesly básně, pak byla slavnost ukončena zazpíváním hymny.

Od začátku června byl každý měsíc jednu neděli uspořádán autobusem zájezd vždy večer do divadla v Uh.Hradišti.

24.července byl uspořádán zájezd autobusem na Slovensko do Piešťan, na hrad Bojnica a Trenčianská Teplá. Tohoto zájezdu se zúčastnilo 33 občanů.

Dne 13. Dubna byla slavnostní veřejná schůze ve vyzdobené kulturní jizbě na které byli navrhovaní a zároveň představováni kandidáti do národních výborů. Do krajského nár.výb. byl kandidát Karel Jašík, vedoucí šlechtitelské stanice na Velehradě. Do okresního nár.výb. byl kandidát Bohuslav Pospíšil,

okr.škol.insp. ze Salaše a kandidáti do míst.nár.výboru. Na této schůzi se zúčastnilo 70 občanů. Členové ČSM zazpívali písně a žáci obecné školy se svými učitelkami taky zazpívali a přednesli básně.

Dne 10.května byla zase veřejná schůze voličů, na které navržení kandidáti seznamovali občany s programovými plány práce na zvelebení obce, na této schůzi byla účast jen 30 voličů.

Dne 19.května byly volby do národ.výborů, Kraj.nár.výb., Okr.nár.výb. a Míst.nár.výb. Den začal budičkem – hudbou z místního rozhlasu v 6 hod.ráno, hned nastoupila volební komise a již přicházeli voliči k urnám manifestačně, první odvolil Varmuža Kliment, č.p.27.

Obec si dala závazek, že do 9 hodin bude odvoleno na 100%, tento závazek se splnil.

Ve voličských seznamech bylo zapsáno 267 voličů, z toho se vydalo 9 voličských průkazů a jeden občan zemřel, zbylo 257, 116 mužů a 141 žen.

Ve volbách bylo odevzdáno 266 platných hlasů. Z toho bylo na 3 kandidátkách pro MNV škrtnáno, pro kandidáta do ONV byly škrtnuty dvě kandidátky a jedna se ztratila, pro kandidáta do KNV byla škrtnuta jen jedna. Z toho dostali jednotliví kandidáti platných hlasů:

Zapletal Josef	263 hlasů
Jurčík Vladimír	263
Janovác Oldřich	263
Bětík Vavřín	264
Slavík Josef	265
Dědič Ferdinand	265
Minksová Jiřina	265
Kubičková Josefa	265
Hiller František	265
Zemánek Jaroslav	266
Vanda Josef	266

Všichni byli většinou hlasů zvoleni.

Bohumil Pospíšil, kandidát do ONV obdržel 263 hlasů, Karel Jašík, kandidát do KNV obdržel 265 hlasů.

Volby se prováděly v budově MNV v kulturní jizbě, která byla vyzdobená. Při volbách, než se odvolilo, dostavila se na Salaš dětská harmonikářská hudební škola z Uh.Hradiště, v počtu asi 20 žáků, kteří před budovou MNV zahráli a zazpívali několik pěkných skladeb, za účasti občanů, kteří účinkující odměnili potleskem a květinami. Když už naše obec měla na 100% odvoleno, v 9 hod. 30 min. přijela z Uh.Hradiště vojenská hudba, která taky zahrála několik skladeb jako dík za úspěch.

Pro vyměření povinných dodávek se zapisují vždy v červenci změny půdy u těch držitelů, kteří dále nemohou půdu obdělávat. Při tomto soupisu držitelů bylo nahlášeno skorem 4 ha půdy, kterou nechtěl žádný obdělávat, a to tam na nejvyšším vrchu. MNV měl zajistit obdělání této půdy. Rada MNV spolu se zemědělskou komisí se usnesla na třech návrzích:

1. Aby ti, kteří půdu poustí, ještě nějakým společným hospodařením v rodině půdu obdělali.
2. Nebo založit JZD v celé vesnici.
3. Půdu, která není zajištěná obdělávat, scelit do jednoho kusu a předat takový celek v místě, kde se dá půda obdělávat stroji, JZD na Velehradě. Těm, kteří by měli půdu na tom sceleném kusu, dát tu půdu, která není zajištěna obdělávat.

18.července byla svolána veřejná schůze všech držitelů půdy a předseda MNV přednesl tyto tři návrhy a žádal, aby se držitelé dohodli, jak půdu zajistit, aby půda byla obdělána. Této schůze se zúčastnilo 63 občanů. Po dlouhé debatě, která trvala až do 23 hodiny večer nebylo dohodnuto na žádném návrhu. Ti, kteří půdu obdělávat nemohou ji nechcou. JZD založit nechtějí, nebo jsou v naší obci pro to špatné podmínky a předat dobrou půdu JZD na Velehrad, taky žádný pro to hlasovat nechtěl. Proto zůstal tento úkol zase pro MNV nerozřešen.

Dne 24.října uspořádal MNV veřejnou schůzi, na které se zase řešila otázka jak zajistit obdělání půdy, která zůstává bez hospodáře. Na této schůzi byl přítomen člen KNV Karel Jakšík vedoucí

šlechtitelské stanice na Velehradě, který občanom vysvětlil, jak je možno na Salašském poli hospodařit společně. Pozemky, které se nemohou obdělávat strojem, může se na nich pěstovat drobné ovoce, rybíz, maliny, ovocné sady. Pozemky, které se mohou obdělávat strojem se ponechají v jednom kusu a některá část se ponechá na pastvu pro chov mladého dobytka. Veškeré obhospodařování salašského pole se bude obhospodařovat společně s JZD na Velehradě. K tomuto návrhu se přiklonilo většina přítomných a hned se odhlasovalo založit družstvo, ale hospodařit společně s JZD Velehrad.

Na druhý den 25. 10. byl klid, lidé uvažovali. Zato 26. 10. již přicházeli do kanceláře M. N. V. a podpisovali přihlášky do JZD Velehrad. Ti občané, kteří nevstoupili do JZD pustili půdu, která převyšovala výměru 0,50 ha tak, že v celé obci nebyl žádný držitel nad 0,50 ha. Všech přihlášených do JZD bylo 48 (s každého domku vždy jen jeden). Členům JZD byly vyměřeny záhumenky tam, kde měl dřív svou půdu, když to bylo možné, nebo na jiné parcely. Zároveň i nečlenům, kterým byla půda zabraná do větších celků, se vyměřila půda jen do 0,50 ha na jiných parcelách.

Žně začaly deštivým počasím, obilí bylo přezrálé a nemohlo se sklízet, porůstalo při sečení se vysypávalo, ale přesto přece se žně brzy skončily, když bylo jen trochu příznivé počasí, tak se svázelo a mlátilo celé noci. Dne 14. srpna byl v naší obci proveden výkup obilí na dodávku, všichni, kteří měli předepsanou dodávku, svou povinnost splnili přes 100 % (42 kg). Obilí bylo ještě ten den dodáno do skladu v Uh. Hradišti 45 q. Za to, že naše obec byla první s celého okresu s dodávkou, byl obci propůjčen putovní rudý prapor. Prapor přinesl dne 15. srpna tajemník M. N. V. Vlastimil Kamrla a odevzdal na veřejné schůzi M. N. V. za účasti občanů předsedovi Jos. Zapletalovi, a na trvalou odměnu a památku dostala obec diplom „Čestného uznání“. Při tomto předávání předseda J. Zapletal poděkoval zástupci ONV za tuto prokázanou čest naší obci a skupina ČSM zazpívala několik písní pro zpestření této významné schůze. (Prapor byl vystaven po čtrnáct dní ve výloze v prodejně Jednota.)

Po úspěšném zakončení žní byla uspořádána dožínková taneční zábava. Zahájení byl 18. srpna v 15 hod. odpoledne u budovy MNV, kde dechová hudba s Buchlovic zahrála několik kousků, a pak se seřadili účastníci v průvod a s hudbou se šlo na Dolinu do hostince, v předu průvodu nesli tři členové ČSM ten propůjčený putovní rudý prapor. Na místě než se začalo tančit, předseda J. Zapletal přivítal všechny přítomné a poděkoval za věnec, který mu byl předán a všem, kteří se zúčastnili na žních a při mlácení. Tančilo se v zahradě, účast byla dost veliká, čistý výnos ze zábavy byl 1 050 Kč. Před zahájením školního roku byl zaveden do školy vodovod.

Ve středu dne 6. listopadu v 10 hod dopoledne vypukl oheň v přilehlé budově u bývalého hostince v domku č.38, tato budova sloužila dokud byl v domku hostinec, jako taneční sál, po zrušení hostince tato budova chátrala. Lesní správa měla v ní uloženo seno. Dvě děti, chlapec 4 roky starý Karel Velecký, syn Farnt. a Vlasty Veleckých z domku č.44, děvče 3 roky staré Jarmila Janováčová dcera Vincence a Věry Janováčových z domku č.63, vlezli do této budovy a seno zapálili. Když se oheň rozpoutal, žádný nevěděl, že jsou tam děti, až se již oheň rozšířil, kdy už záchrana nebyla možná, teprv se pohřešovali děti, ale byla naděje, že jsou někde v lesi, až byl oheň uhašen, teprv se zjistilo, že děti tam uhořely.

Chlapec Karel Velecký byl již několikrát přistižen, když si rozdělával oheň blízko domků. Jiného více neshořelo, jen tato budova s tím senem. K požáru se dostavili místní členové požárního sboru, kteří byli ve vesnici (nebo jsou většinou zaměstnání mimo vesnici). Další se dostavily k požáru skupiny s Velehradu a s Uh. Hradiště a členové NB a lékař.

Ve dny smutku po smrti p. presidenta Antonína Zápotockého, který zemřel 13. listopadu, byli v naší obci v kulturní jizbě vyloženy kondoliční listiny, do kterých se občané podpisovali, svými podpisy projevovali soustrast', oddanost' a vděčnost' svému zemřelému presidentu. Na tyto listiny se podepsalo 200 občanů ze Salaše.

Pro zvelebení obce byli postaveny 4 hydranty, rozšiřoval se hřbitov do lesa, který není dosud dokončen, v obci jsou 3 televizory, 27 domků má zaveden vodovod, rybník u starého mlýna byl částečně vyčištěn od rybařského spolku s Uh. Hradiště, který si ho pronajal na 10 let pro zimní přechování kaprů.

Byli postaveny dva domky.

Byla přestavená místnost jako noclehárna pro řidiče autobusové dopravy. Správa ČSAD platí MNV za tuto noclehárnu 40 Kč měsíčně.

Za poslední rok, ve kterém občané hospodařili soukromě bylo odevzdáno s obce na povinné dodávky 25 telat a 20 prasat, 63 q zemáků.

Finanční hospodaření obce: příjem 52 114 Kč 62 h; vydání: 51 691 Kč 91 h.

V obecní knihovně je 620 svazků knih, za rok bylo 719 vypůjček, 62 čtenářů.

Úroda ovoce: jablek nebylo, hrušek málo, švestek (trnek) byla úroda, pálila se slivovice.

Počasí v roce: od začátku roku bylo teplo, v lednu napadlo trochu snihu, ale brzy se stratil, v únoru sníh nebyl, bylo teplo až do poloviny března, tehdy začalo deštivé počasí a v dubnu byly mrazy.

Pak bylo počasí suché, přes celý květen nepršelo ani v červnu (jen jedenkrát trochu). Seno se dobře sušilo. Na začátku července začalo deštivé počasí, obilí bylo zralé a nemohlo se kosit až do 20.července, pak se počasí zlepšilo a byly žně. V září zase bylo deštivo až v říjnu se zlepšilo a mohli se kopat zemáky.

Dne 13.prosince večer při 20té hodině (8 hod) bylo zataženo, blýskalo se a hřmělo, ale nepršelo ani sníh nepadal až do konce roku bylo teplo a bez snihu.

V tomto roce se na Salaši narodilo 11 dětí, zemřelo 5 osob, 3 osoby staré a 2 děti. Mimo toho jeden občan ze Salaše zemřel v Uh. Hradišti a je pochován na Salaši. Zámečník Medard dříve hajný na Salaši.

Ukončeno: I. Janovác
Kronikář

ROK 1958

24.února byla uspořádaná slavnostní schůze na oslavu 10ho výročí vytěžného února. Schůze byla v kulturní místnosti MNV, účast 45 občanů. Na této slavnosti přednášeli školní děti a členové ČSM básně a zpěvi.

5.března byla zase uspořádaná slavnostní schůze na oslavu mezinárodního dne žen. Na této schůzi zase členové ČSM přednesli básně a zpěvi. Tajemník MNV Jurčík Vlad. přednesl pěkný projev, ve kterém shodnotil účast žen v činnosti ve veřejném životě v naší obci a poděkoval jim za tuto práci. Na této slavnostní schůzi se promítal film, ženy měli vstup volný. Účast na schůzi byla dobrá, celkem 80 občanů, s toho 25 mužů.

27.dubna byla uspořádaná zase upomínková pietní slavnost k uctění památky 13. výročí zavraždění 20 salašských občanů. Slavnost byla uspořádaná jako jiná léta ze stejným programem, jenom referát o významu této vzpomínky místo předsedy MNV Zapletala J. měl člen MNV Frant. Hiller.

13.července byl uspořádan zájezd na Slovensko. Jelo se na Děvín, Bratislavu, Komárno, Nové Zámky, Nitru, Piešťany, Nové Město nad Váhom, Května, Strání a Uh. Hradiště. Odjezd ze Salaše byl ve 4 hod ráno, příjezd ve 22 hod 30 min. Při jízdě nebylo poruch, všichni byli zdraví, celkem bylo 48 osob,

poplatek za tuto jízdu byl 50 Kč, řidičem autobusu ČSAD byl Kupec Josef. Vedoucí výpravy byli: Zapletal J., Hiller Frant.

6.listopadu byla uspořádána v kulturní místnosti MNV oslava k 41. výročí velké říjnové sovětské socialistické revoluce. Slavnosti se zúčastnilo 70 občanů. Před zahájením byli zahrány hymny. Pak předseda MNV Zapletal přednesl pěkný projev o vzniku revoluce a bojích pro udržení a významu pro všechny pracující lid. Školní děti za řízení učitelek: pí. Aloise Vaňkové s Modré a s. Marie Nakládalová ze St. Města přednesli básně a zpěvi, zároveň členové ČSM přednesli básně a zpěvi, všechno bylo pěkně provedeno. Na konec byla zahrána Internacionála.

Tuto oslavu řídil Jan Krčma vedoucí Polesí Salaš.

8.června byla oslava mezinárodního dne dětí. Děti se shromáždili ve škole a šly průvodem do pohostinství na Dolinu, při tomto se jim hrálo místním rozhlasem. V zahradě na Dolině provedli nacvičené skladby, básně a zpěvi. Pro děti byla uspořádána tombola na lose. Děti byli pohostěny.

11.října uspořádalo JZD Velehrad taneční zábavu tak zvanou: Vinobraní, při této zábavě byli členové družstva pohoštění, dostal každý chleba s masem a 3/4 l vína, zábava byla v pohostinství na Dolině.

V říjnu byl zakoupen nový promítací filmový přístroj. V neděli 30.listopadu se na něm ponejprv promítal film. Po tomtokušebním promítání, byl uspořádán „filmový festival“. Začalo se 3.prosince a promítalo se pět dní, před započítáním byli rozprodány vstupenky po 10 Kč, prodalo se jich 94 kusů. Předvstupenky byly zároveň losem, při posledním promítání byli vylosovány tři výhry odměnění cenamy. Zároveň bylo vylosováno i 5 dětských výher. Kdo neměl předvstupenku platil 2-3 Kč.

Průměrná návštěva byla 95-120 návštěvníků. Čistý výnos s toho „film. festivalu“ byl 588 Kč.

20.prosince uspořádala Správa národ. školy na Salaši a Rodičovské sdružení „nadílku dědy mráze“ pro školní děti. Děti měli vánoční stromek a byli poděleny cukrovím a věcnými dárky.

V tomto roce byl postaven od státních silnic u budovy MNV nový železobetonový most i ochranné zdi. 29.června začali bourat starý most a stavět most náhradní. 17.listopadu začalo jezdit po novém mostě. Na náklad MNV v akci Z byla postavená ochranná zeď u potoka, před domky č.91.-43.-66. Byla opravená cesta na „Drahách“ naproti domků č.62.-92.-64. Tyto práce byly placeny MNV v akci Z. Byla provedená brigádníky generální oprava venkovní fasády na budově MNV, zároveň bylo započato provedení nátěru oken a dveří.

V tomto roce byl prodán obecní domek č.p.14 Ladislavu Šimoníkovi. Domek potřeboval větší opravu a MNV nedostal potřebnou finanční částku, tak domek prodal, nájemné 35 Kč měsíčně nestačilo.

První rok, ve kterém členové JZD pracovali při polních pracích, družstvo na konci roku jim vyplácelo za jednu odpracovanou „jednotku“ 18 Kč v penězích a 2 kg obilé, 2 kg zemáků a 3/4 l mléka (0,75 l) na konci roku 1958.

V tomto roce se na Salaši (totiž v porodnici v Uh. Hradišti) narodilo 9 dětí, s toho 1 chlapec a 8 děvčat. Manželských sňatků bylo 8.

Zemřelo: 1 muž a 1 novorozené děvče.

Na konci roku bylo na Salaši jen 18 krav, jiný hovězí dobytek žádný.

V tomto roce byla velká úroda jablek, málo se prodalo, tlačilo se víno. Trnky nebyly.

Zima začátkem roku 1958 byla velice mírná bez snihu, až do konce února. 27.února napadlo asi 10 cm snihu a začali mrazi. 3.+ 4.března napadlo až 50 cm snihu, který zůstal, jen velmi málo se ho strácelo, na straně západní se vůbec nestrácel, ale ještě ho někdy přibýlo. 21-22-23.března zase padal skoro celé dny.

V dubnu byli ještě přehánky a deštivo, práce na poli začali až na konci dubna a v květnu. Počasí v květnu bylo suché celý měsíc nepršelo, až začátkem června začalo deštivé počasí. Kdo se opozdil ze sušením sena, tak už se zle sušilo. Počasí ve žních bylo deštivé, mlácení se protahovalo zvláště na družstevním, ale země zase brzy vyschla, při kopání zemáků již bylo sucho a úroda zemáků byla slabá. Počasí na podzim bylo deštivé, první dny v prosinci mrzlo a napadlo trochu snihu, který se brzy stratil a přestalo mrznout a byli deštivé přehánky až do konce.

Jak je již v předu napsáno byla v tomto roce velká úroda jablek, byli laciné a nebyl na ně odbyt, krmili s tím i dobytek. Na těch pozemcích, které převzalo JZD a byli na nich stromy ovoce bralo družstvo, něco prodali na stromech místním uchazečům. Ti občané, kteří dostali jiné pozemky byli na nich stromy, brali si taky s nich ovoce. (Stal se případ, že dřívější majitel otrhal ovoce, ale musel ho zaplatit.) V rozšíření obce byl postaven jeden domek č.p.125 majitel: Hanák Metoděj ml. u domku č.52 byl předán pozemek na stavbu tohoto domku.

Před domkem č.p.47 Mašlík Josef taky postavil nový domek, ale není ještě dodělán.

Ukončeno: I. Janovác
Kronikář